

Εντυπο κλειστό Αρ. Αδ. 1133/25.2.97 Κ.Δ.Α.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 14^ο - Τεύχος 55

Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1999

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

Σελ.

- Γενικότερα θέματα, προβλήματα, κείμενα από τη συνεταιριστική και αγροτική ζωή
- Έκθεση του Γεν. Γραμματέα του ΟΗΕ στη Γεν. Συνέλευση για την κατάσταση και το ρόλο των Συνεταιρισμών υπό το πρίσμα των νέων οικονομικών και κοινωνικών τάσεων. Συνεχές το ενδιαφέρον του ΟΗΕ για την ανάπτυξη παγκόσμια του θεσμού των Συνεταιρισμών. 129
- Η νομική διαμόρφωση του θεσμού των ειδικών «Κοινωνικών» Συνεταιρισμών στην Ελλάδα (Ν. 2716/7.5.1999, άρθρ. 12) 152
- Στην Ιταλία: Προσπάθειες για προώθηση νέας Συνεταιριστικής Επιχειρηματικότητας. Κείμενο της *Stefania Marcone* 159
- Οι εργαζόμενοι στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις
 - Ιστορικό για την πορεία των θεμάτων των συνεταιριστικών υπαλλήλων. Κείμενο Δ. Λιάγκου 162
- Μορφωτικά και Οργανωτικά θέματα
 - Το συγγραφικό συνεταιριστικό έργο του *Νικολ. Κολύμβα (Α.Ν.Κλς)* 169
 - *Μιχ. Γρ. Βόσκογλου*: Εφαρμογές σε Συνεταιρισμούς των Ασαφών Συνόλων 174
- Νομοθεσία Συνεταιρισμών: Πράξη Διοικ. Τραπ. Ελλάδος περι Συνεταιριστικών Τραπεζών 185
- Πριν 20 χρόνια: Χαρακτηριστικά κείμενα: *Αριστ. Ν. Κλήμη*: Κράτος και Αγρότες 189
- Περιεχόμενα του τεύχους στα Αγγλικά 191
- Στοιχεία για την ταυτότητα του περιοδικού, (για εισφορές, εμβάσματα στον ταμία, κλπ). 192

Προς τους φίλους αποδέκτες του Περιοδικού μας

– Όπως γνωρίζετε, το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» δεν είναι εκδοτική επιχείρηση. Υπηρετεί τους ιδεολογικούς σκοπούς του Σωματίου Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού και γενικότερα την όλη Ελληνική Συνεταιριστική Κίνηση.

– Το περιοδικό εκδίδεται με την προσφορά της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας των μελών του Δ.Σ., άλλων μελών του Σωματίου και την συνεργασία ειδικών επιστημόνων και συνεταιριστών.

– Πρόροι του περιοδικού είναι οι εθελούσιες εισφορές εκείνων που θέλουν να λαμβάνουν το Περιοδικό, να ενημερώνονται αντικειμενικά και να βοηθούν την ανάπτυξη του θεσμού των Συνεταιρισμών.

Για να γίνει δυνατό να συνεχισθεί η έκδοση, παρακαλούμε θερμά όσους λαμβάνουν το περιοδικό να εμβάσουν το ταχύτερο την εισφορά τους για το 1999. Καθώς και να ενδιαφερθούν για τη διεύρυνση της κυκλοφορίας του περιοδικού και σε άλλους (Συνεταιρισμούς, συνεταιριστές, κ.λπ.).

Πληροφορίες σχετικές με την έκδοση, τις εισφορές, τον τρόπο εμβάσματος, κ.λπ. βλ. στην τελευταία σελίδα κάθε τεύχους μας. Δηλαδή:

Εισφορές προαιρετικές ετήσιες για την έκδοση του περιοδικού:

- Για Ενώσεις Συνεταιρισμών, Κεντρικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Οργανισμούς : (όχι κατώτερες των 10.000 δρχ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς, άλλα Νομικά Πρόσωπα: (Οχι κατώτερες των 5.000 δρχ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 4.000 δρχ).
- Για φοιτητές και νέους αγρότες (1.000 δρχ.)

Εμβάσματα παρακαλούμε να γίνονται με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού κ. Γεωργ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 93.55.394) ή με κατάθεση στον λ/σμό 0020108124628 καταθέσεων στην ΑΤΕ (με αναγραφή του ονόματός τους και ειδοποίηση από αυτούς του ταμία για την κατάθεση).

*

Όσοι, ελάχιστοι, τυχόν δεν ενδιαφέρονται να λαμβάνουν το περιοδικό, παρακαλούνται να το επιστρέψουν ώστε τελικά να αποστέλλεται μόνο σε ενεργά συνεταιριστικά πρόσωπα αλλά και για να μειωθεί η δαπάνη για την έκδοση - κυκλοφορία του.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 14^ο - Τεύχος 55

(Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1999)

ΣΥΝΕΧΕΣ ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (ΟΗΕ)
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του Ο.Η.Ε.
προς τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού της 23 Δεκεμβρίου 1998

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΤΑΣΕΩΝ

I. Εισαγωγή

1. Με το ψήφισμα 51/58 της 12^{ης} Δεκεμβρίου του 1996, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ενθάρρυνε τις κυβερνήσεις να επανεξετάζουν τις νομικές και διοικητικές διατάξεις που αναφέρονται στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών, με σκοπό την εξασφάλιση ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για τους συνεταιρισμούς, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην επίτευξη των στόχων της εθνικής ανάπτυξης, στην οποία να περιλαμβάνεται ο στόχος της εξυπηρέτησης των βασικών ανθρωπίνων αναγκών όλων των ανθρώπων.

2. Στο ίδιο ψήφισμα, η Γενική Συνέλευση ζήτησε από το Γενικό Γραμματέα να υποβάλει στη 54^η Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης, μέσω της Επιτροπής Κοινωνικής Ανάπτυξης, μια έκθεση, στην οποία να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικά με τις νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από διάφορες χώρες. Ζητήθηκε επίσης από το Γενικό Γραμματέα να επιβεβαιώσει, σε συνεργασία με την Επιτροπή Προώθησης και Ανάπτυξης των Συνεταιρισμών⁽¹⁾, την αναγκαιότητα και την εφικτότητα επεξεργασίας οδηγιών των Ηνωμένων Εθνών

(1) Η Επιτροπή για την Προώθηση και την Ανάπτυξη των Συνεταιρισμών ιδρύθηκε το 1971. Αποτελεί ένα φορέα συνεργασίας μεταξύ τριών Οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών και τεσσάρων διεθνών μη-κυβερνητικών Οργανώσεων εκπροσώπων της συνεταιριστικής κίνησης:

(α) Ηνωμένα Έθνη (UN)

(β) Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO)

(γ) Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO)

(δ) Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (ICA)

(ε) Διεθνής Ομοσπονδία Αγροτών Παραγωγών (IFAP)

(στ) Διεθνής Ένωση Συνδέσμων Εργατών Τροφίμων, Γεωργίας, Ξενοδοχείων, Εστιατορίων, Ετοιμών φαγητών, Καπνού, και συναφών (IUF)

(ζ) Παγκόσμιο Συμβούλιο Πιστωτικών Ενώσεων (WOCCU)

Επιδιώκει την προώθηση και τον συντονισμό αναπτυξιακών πρωτοβουλιών διαμέσου συντονισμού της πολιτικής, ανταλλαγής πληροφοριών και ποικιλίας άλλων υπηρεσιών.

που να στοχεύουν στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και να περιλάβει τα ευρήματα και τις προτάσεις στην ίδια έκθεση.

3. Τα ερωτηματολόγια του Γενικού Γραμματέα, απαντήθηκαν από 38 κυβερνητικές υπηρεσίες σε 35 χώρες μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου του 1998 ⁽²⁾. Το ερωτηματολόγιο του Γενικού Γραμματέα διαβιβάστηκε επίσης σε εθνικές συνεταιριστικές οργανώσεις, εκ των οποίων έδωσαν απάντηση 56⁽³⁾. Έτσι, κατά την προετοιμασία της παρούσας έκθεσης, ο Γενικός Γραμματέας είχε στη διάθεσή του στοιχεία από 94 κυβερνητικές υπηρεσίες και εθνικές συνεταιριστικές οργανώσεις σε 65 χώρες.

4. Ο Γενικός Γραμματέας, σύμφωνα με το ψήφισμα 51/58 της Γενικής Συνέλευσης, το οποίο ζητούσε και τη συνεργασία με την Επιτροπή Προώθησης και Ανάπτυξης των Συνεταιρισμών (COPAC), επωφελήθηκε από το γεγονός ότι τα Ηνωμένα Έθνη είναι μέλος της Επιτροπής ώστε να συγκεντρώσει στοιχεία α) από τη βάση δεδομένων που διατηρεί η Επιτροπή και τα μέλη που την αποτελούν και β) από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στην 56η συνεδρίαση της Επιτροπής το Νοέμβριο του 1996, στην 58η συνεδρίαση, τον Οκτώβριο του 1998 και στην συμβουλευτική συνεδρίαση των εμπειρογνομόνων επί των συνεταιριστικών ζητημάτων που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο του 1997, σχετικά με το θέμα της επεξεργασίας των οδηγιών των Ηνωμένων Εθνών που στοχεύουν στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών.^(*)

II. Νομοθετικό πλαίσιο συνεταιρισμών

5. Νομοθετικές διατάξεις καθώς και κανόνες και κανονισμοί που αφορούν τις συνεταιριστικές οργανώσεις μπορεί να βρεθούν σε διεθνείς συμβάσεις και πρότυπα, σε εθνικά συντάγματα και νόμους καθώς και σε επικουρική νομοθεσία και καταστατικά. Ακόμα και όταν δεν υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία, οι συνεταιρισμοί γενικά καλύπτονται από τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα που διασφαλίζονται από τα εθνικά συντάγματα και τα οποία συνιστούν μέρος των συνεταιριστικών αξιών. Στα δικαιώματα αυτά περιλαμβάνονται: η ελευθερία της συνεργασίας, η προστασία της ιδιωτικής περιουσίας, η ελεύθερη εξάσκηση οποιουδήποτε νόμιμου επαγγέλματος, ελευθερία σχηματισμού ενώσεων, το ανθρώπινο δικαίωμα στην ανάπτυξη, βασικά δημοκρατικά δικαιώματα και ελεύθερη πρόσβαση στα δικαστήρια. Οι συνεταιριστικές αρχές όπως η εθελοντική συμμετοχή, η δημοκρατική διαχείριση και έλεγχος καθώς και η αυτονομία καθορισμού στόχων και λήψεως αποφάσεων αποτελούν τις κύριες εκφράσεις των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το κλίμα για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών είναι ευνοϊκό όταν υπάρχει η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

(2) Απάντησαν κυβερνητικές υπηρεσίες από τις ακόλουθες χώρες: Αυστρία, Μπαχρέιν, Μπανγκλαντές, Βολιβία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Χιλή, Κολομβία, Κύπρος, Εσθονία, Φίτζι, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Γκάνα, Ελλάδα, Γουινέα, Ισλανδία, Ινδονησία, Ιταλία, Ιαπωνία, Ιορδανία, Κένια, Λιθουανία, Μαυρίκιος, Μαρόκο, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία, Συριακή Αραβική Δημοκρατία, Ταϊλάνδη, Ηνωμένη Δημοκρατία της Τανζανίας, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ουρουγουάη και Γιουγκοσλαβία

(3) Συνεταιριστικές Οργανώσεις που απάντησαν προέρχονται από τις ακόλουθες χώρες: Αργεντινή, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Βέλγιο, Βολιβία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Καναδάς, Κολομβία, Κόστα-Ρίκα, Δημοκρατία της Τσεχίας, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γεωργία, Χογκ-Κογκ (Κίνα), Ουγγαρία, Ιαπωνία, Μάλτα, Νορβηγία, Πακιστάν, Παναμάς, Παραγουάη, Φιλιππίνες, Πολωνία, Πόρτο-Ρίκο (ΗΠΑ), Δημοκρατία της Κορέας, Δημοκρατία της Μολδαβίας, Ρωσική Ομοσπονδία, Σενεγάλη, Σιγκαπούρη, Σλοβενία, Σλοβακία, Ισπανία, Σουηδία, Συριακή Αραβική Δημοκρατία, Ταϊλάνδη, Τρινιντάντ και Τομπάγκο, Τουρκία, Ουγκάντα, Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

(*) Το σχετικό αναλυτικό κείμενο που υποβλήθηκε από την Επιτροπή προς τον Γεν. Γραμμ. του ΟΗΕ για την προώθηση και ανάπτυξη, θα γίνει προσάθεια να δημοσιευθεί σε προσεχές τεύχος του περιοδικού μας.

6. Τα εθνικά συντάγματα μπορούν να καθορίσουν το ρόλο των συνεταιρισμών στην κοινωνία και στις εθνικές οικονομίες (στην τοπική αυτοδιοίκηση, στην αγροτική μεταρρύθμιση, κλπ.). Πολλές κυβερνήσεις θεωρούν ότι οι συνεταιρισμοί λειτουργούν στην αγορά ως ένας ιδιαίτερος τύπος επιχειρηματικής οργάνωσης ή εταιρείας, ο οποίος υπόκειται σε συγκεκριμένους συνεταιριστικούς νόμους. Η νομοθεσία είναι είτε κοινή για όλους τους τύπους και τις μορφές συνεταιρισμών, είτε διαφοροποιείται ανάλογα με τον τύπο και τον κλάδο συνεταιριστικής οργάνωσης.

Διατάξεις που αφορούν τις συνεταιριστικές οργανώσεις μπορεί να υπάρχουν σε συγκεκριμένα κεφάλαια γενικότερων κωδίκων (όπως ο αστικός κώδικας, ο εμπορικός κώδικας, ο εργατικός κώδικας, ο αγροτικός κώδικας). Μπορεί να βρεθούν επίσης σε ιδιαίτερες διατάξεις που ρυθμίζουν την εφαρμογή ενός γενικότερου νομικού πλαισίου οργάνωσης στους συνεταιρισμούς (όπως στο Ηνωμένο Βασίλειο ο Νόμος για τις Οργανώσεις Βιομηχανίας και Πρόνοιας – Industrial and Provident Societies Act), σε νόμους σχετικά με τον ανταγωνισμό (όπως στις ΗΠΑ ο Capper-Volstead Act), καθώς και σε φορολογικούς νόμους.

Ορισμένες χώρες δεν έχουν ιδιαίτερη νομοθεσία για τις συνεταιριστικές οργανώσεις και οι συνεταιρισμοί υπόκεινται σε γενικούς νόμους που αφορούν όλες τις επιχειρήσεις, όπως η νομοθεσία η σχετική με τη φορολογία, τον ανταγωνισμό, την εργασία και τη γη. Τα μέλη των συνεταιρισμών επιλέγουν την κατάλληλη νομοθεσία για τον συνεταιρισμό τους και καταρτίζουν το καταστατικό τους ανάλογα με τις ανάγκες τους και βασιζόμενοι στην εμπειρία τους και στις διεθνώς αναγνωρισμένες συνεταιριστικές αρχές.

7. Σε μερικές χώρες όπου η συνεταιριστική νομοθεσία είναι γενική και θέτει μόνο τις γενικές αρχές, η νομοθεσία συμπληρώνεται με λεπτομερείς κανόνες και κανονισμούς, που αναφέρονται ως εφαρμοστικά διατάγματα. Άλλες μορφές συμπληρωματικής νομοθεσίας αποτελούν οι αποφάσεις που εκδίδονται από το αρμόδιο υπουργείο. Τέτοιοι κανόνες, κανονισμοί, διατάγματα, αποφάσεις και οδηγίες θα πρέπει να βρίσκονται σε συμφωνία με τους νόμους στους οποίους βασίζονται.

Παρόλα αυτά όμως, αυτό δεν ισχύει σε όλες τις περιπτώσεις. Κάποιες φορές οι συμπληρωματικοί κανόνες διαφοροποιούν ακόμα και τις προτεραιότητες ή τον αντικειμενικό σκοπό του νόμου, ή μετατοπίζουν το βάρος, μετατρέποντας, π.χ. τους φιλελεύθερους σε περιοριστικούς κανόνες. Σε μερικές περιπτώσεις οι κανονισμοί αυτοί είναι τόσο πολυάριθμοι και δύσχρηστοι, ώστε δημιουργούν μια ατμόσφαιρα ανασφάλειας και συχνά παρεμποδίζουν ουσιαστικές συνεταιριστικές δραστηριότητες, ενώ παράλληλα ενθαρρύνουν παράνομες πρακτικές.

8. Τα καταστατικά των συνεταιρισμών καταρτίζονται συνήθως από τα ιδρυτικά μέλη των συνεταιρισμών. Αργότερα συχνά τροποποιούνται από τα μέλη ακολουθώντας τις διαδικασίες που ορίζει ο νόμος ή το καταστατικό του ίδιου του συνεταιρισμού. Καθώς πολλοί συνεταιριστές δεν είναι γνώστες των τεχνικών κατάρτισης νομικών κειμένων και δεν έχουν γνώση των λεπτομερειών της νομοθεσίας, κατά κανόνα χρησιμοποιούν πρότυπα καταστατικά ως οδηγούς. Τέτοια πρότυπα καταστατικά καταρτίζονται είτε από τις εθνικές υπηρεσίες αναγνώρισης των συνεταιρισμών (όπως στο Ηνωμένο Βασίλειο ο Registrar of Friendly Societies και στις ΗΠΑ το Υπουργείο Γεωργίας) ή από κορυφαίες συνεταιριστικές οργανώσεις για την εξυπηρέτηση των νέων μελών.

9. Η θέσπιση συνεταιριστικής νομοθεσίας μπορεί να είναι αρμοδιότητα κυβερνήσεων, επαρχιών (π.χ. στον Καναδά) ή αυτόνομων περιοχών (π.χ. στην Ιταλία, Ισπα-

νία). Σε ομοσπονδιακά κράτη (π.χ. Ηνωμένες Πολιτείες, Νιγηρία) ο διαχωρισμός της νομοθετικής εξουσίας μεταξύ της ομοσπονδίας και των μελών που την απαρτίζουν είναι αρκετά δύσκολος. Η συνεταιριστική νομοθεσία είναι κατά κανόνα ένα ζήτημα της Πολιτείας, αλλά υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες οι νόμοι που αφορούν τη λειτουργία των συνεταιρισμών (ιδιαίτερα αυτοί που ισχύουν σε περισσότερες Πολιτείες) ρυθμίζονται σε ομοσπονδιακό επίπεδο.

10. Η στάση της πολιτείας απέναντι στους συνεταιρισμούς ποικίλλει και εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το οικονομικό σύστημα, τους κρατικούς πόρους, το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας και το επίπεδο ωριμότητας της συνεταιριστικής κίνησης.

Μερικές κυβερνήσεις θεωρούν ότι οι συνεταιρισμοί είναι πολύτιμες και επιθυμητές μορφές οργάνωσης, που αξίζει να προωθηθούν και υποστηριχθούν κατάλληλα, καθόσον συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων και της πολιτικής τους. Άλλες κυβερνήσεις βλέπουν τους συνεταιρισμούς ως μια μορφή οικονομικής οργάνωσης, μετάξυ άλλων, που λειτουργούν με ίσους όρους με τις εμπορικές εταιρίες και τις δημόσιες επιχειρήσεις, χωρίς ιδιαίτερα προνόμια ή αδικαιολόγητους περιορισμούς.

Υπάρχουν όμως και περιπτώσεις που η στάση απέναντι στους συνεταιρισμούς είναι αρνητική. Μια τέτοια περίπτωση είναι για παράδειγμα όταν η Πολιτεία θεωρεί τους συνεταιρισμούς ως αυτόνομους οργανισμούς αυτοβοήθειας, που πιθανώς συνδέονται με τη διεθνή συνεταιριστική κίνηση, επιδιώκουν τους δικούς τους στόχους και λειτουργούν με βάση τους δικούς τους κανόνες, που πιθανώς συγκρούονται με τα θεωρούμενα ως συμφέροντα της πολιτείας.

III. Νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που έχουν εφαρμοστεί στη Δυτική Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Ιαπωνία

A. Νομοθετικό και διοικητικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς

11. Στη δυτική Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Ιαπωνία η συνεταιριστική κίνηση ξεκίνησε με οργανώσεις από τη βάση στα μέσα του 19ου αιώνα. Από τότε οι συνεταιρισμοί έχουν εξελιχθεί σε ισχυρή οικονομική δύναμη. Ο συνεταιριστικός τομέας έχει σημαντική εκπροσώπηση στον τραπεζικό χώρο, σε σύγχρονες βιομηχανικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις υπηρεσιών, στη γεωργία καθώς και σε μικρές και μεσαίες βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Στις χώρες αυτές οι συνεταιρισμοί αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της οικονομίας, κατέχοντας σε κάποιους επιμέρους τομείς, σημαντικά μερίδια αγοράς (π.χ. στο μάρκετινγκ σιτηρών, στην επεξεργασία γάλακτος και στα γαλακτοκομικά προϊόντα). Έχουν αποδείξει ότι μπορούν να είναι ανταγωνιστικοί στην οικονομία της αγοράς.

12. Την εποχή που σχηματίστηκαν οι πρώτοι συνεταιρισμοί, δεν υπήρχε νομικό πλαίσιο και η δράση τους περιοριζόταν με πολλούς τρόπους. Η πρώτη νομοθετική πράξη που αφορούσε τους συνεταιρισμούς θεσπίστηκε την 1η Μαΐου του 1889 στην πρώην Γερμανική αυτοκρατορία, θέτοντας τέρμα στην αβεβαιότητα που περιέβαλε το νομικό καθεστώς των συνεταιρισμών. Στην πράξη αυτή ορίστηκαν οι βασικές αρχές και οι στόχοι των συνεταιρισμών, δηλαδή η προώθηση προσοδοφόρων οικονομικών δραστηριοτήτων των μελών με την από κοινού επιχειρηματική δράση τους.

Η Νομοθετική Πράξη του 1889 για τους Συνεταιρισμούς ισχύει μέχρι σήμερα, με ελάχιστες τροποποιήσεις, ως ομοσπονδιακός νόμος και ως το πιο σημαντικό τμήμα της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς, αποτελεί ένα σύμβολο της διορατικότητας των ιδρυτών των πρώτων γερμανικών συνεταιρισμών και της παγκόσμιας ισχύος των συνεταιριστικών αρχών.

13. Στη **Δυτική Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Ιαπωνία**, η ίδρυση των συνεταιρισμών στηρίχθηκε αποκλειστικά στην ιδιωτική πρωτοβουλία και οι συνεταιρισμοί ήταν, και εξακολουθούν να είναι, απόλυτα ανεξάρτητοι από την Κυβέρνηση βασιζόμενοι στην αρχή της αυτοδιοίκησης. Λειτουργούν όπως οι υπόλοιπες εταιρίες του ιδιωτικού τομέα σε ένα σύστημα οικονομίας της αγοράς. Η συμμετοχή είναι εθελοντική.

Στη **Γερμανία**, για παράδειγμα, ο μόνος έλεγχος που ασκεί το Κράτος στους συνεταιρισμούς είναι η βάσει νόμου υποχρέωση κάθε συνεταιρισμού να είναι μέλος ενός αναγνωρισμένου ελεγκτικού συνδέσμου. Η Πολιτεία έχει αναθέσει σε αυτούς τους συνδέσμους τον έλεγχο και την εξέταση της επιχειρηματικής θέσης των συνεταιρισμών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σωστός χειρισμός των υποθέσεών τους. Οι συνεταιρισμοί στη Γερμανία, όπως και οι υπόλοιπες εμπορικές εταιρίες, λειτουργούν ανταγωνιστικά προς τις άλλες εμπορικές εταιρίες. Για το λόγο αυτό δεν υπάρχουν ιδιαίτερες οικονομικές ή φορολογικές ρυθμίσεις για τους συνεταιρισμούς. Η μοναδική αναφερόμενη εξαίρεση σε αυτό τον κανόνα είναι ότι οι γεωργικοί και δασικοί συνεταιρισμοί εμπορίου και μάρκετινγκ απαλλάσσονται από φόρους σε επίπεδο νομικού προσώπου και φόρους εμπορίου, όταν οι συναλλαγές τους διεξάγονται αποκλειστικά με τα μέλη τους. Η πολιτεία, κατά κανόνα, δεν παρέχει στους συνεταιρισμούς καμιά ιδιαίτερη οικονομική βοήθεια.

14. Στη **Γαλλία**, τα καταστατικά των διαφόρων κατηγοριών συνεταιριστικών οργανώσεων παραγωγής, τραπεζών, πιστωτικών ενώσεων, καταναλωτικών και γεωργικών συνεταιρισμών καταρτίστηκαν μεταξύ 1880 και 1920. Τα νομοθετικά κείμενα για τους επιμέρους τομείς καθόριζαν τους στόχους, τους κανόνες συμμετοχής και μερικές αρχές των γαλλικών συνεταιριστικών οργανώσεων. Ο νόμος που ψηφίστηκε το 1947 παρείχε για πρώτη φορά ένα γενικό ορισμό και ομογενοποίησε τις βασικές αρχές και τους γενικούς κανόνες των διαφόρων τύπων συνεταιρισμών. Σήμερα οι δραστηριότητες των συνεταιρισμών στη Γαλλία ρυθμίζονται από γενικούς νόμους. Από την αρχή της εμφάνισής τους οι συνεταιρισμοί ήταν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου αστικής ή εμπορικής φύσης.

15. Στην πλειοψηφία των Ευρωπαϊκών χωρών υπάρχει σε εθνικό επίπεδο ένα εκτενές νομικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς, που περιλαμβάνει ρυθμίσεις αστικού και διοικητικού δικαίου.

Στην **Ολλανδία** οι συνεταιρισμοί υπόκεινται στις διατάξεις του αστικού κώδικα, πράγμα που αντικατοπτρίζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους.

Στην **Ιταλία** η δράση των συνεταιρισμών ρυθμίζεται από διάφορους νόμους που προσδιορίζουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους. Αυτός ο ιδιαίτερος χαρακτήρας τους αναγνωρίζεται από το σύνταγμα (ο κοινωνικός ρόλος του συνεργατισμού) και από εθνικούς και περιφερειακούς νόμους περί συνεταιρισμών του 1947, 1971, 1977 και 1985.

Στην **Ισλανδία**, το νομικό πλαίσιο των συνεταιρισμών ορίζεται από τον Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων και οι φορολογικές διατάξεις για τους συνεταιρισμούς δε διαφέρουν σημαντικά από εκείνες που ισχύουν για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

Στην **Ελλάδα** ο νόμος του 1986 αναφέρεται στις συνεταιριστικές δραστηριότητες σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Οι ελληνικοί συνεταιρισμοί λειτουργούν ανεξάρτητα από την κρατική παρέμβαση και τυγχάνουν κάποιων φορολογικών απαλλαγών. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας είναι η αρμόδια αρχή που βοηθά τους συνεταιρισμούς του αστικού τομέα, όπως είναι οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, τουριστικοί, πιστωτικοί, φαρμακευτικοί, συνεταιρισμοί μεταφορών, παρα-

γωγής και ασφάλισης υγείας. Το Υπουργείο Γεωργίας είναι αρμόδιο για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς.

16. Στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, η κυβέρνηση έχει εξασφαλίσει ένα ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς από το 1893. Η ισχύουσα σήμερα νομοθεσία είναι η Νομική Πράξη Οργανώσεων Βιομηχανίας και Προνοίας του 1965 (Industrial and Provident Societies Act), που περιλαμβάνει διάφορα τμήματα συμπληρωματικής νομοθεσίας, από τα οποία το τελευταίο είναι του 1978.

Οι συνεταιρισμοί στην **Ισπανία** ρυθμίζονται από το σύνταγμα του 1978 και το γενικό νόμο του 1987, ο οποίος ορίζει το διαχωρισμό της ρύθμισης των δραστηριοτήτων τους μεταξύ κεντρικής, περιφερειακής και τοπικής κυβέρνησης. Η κεντρική κυβέρνηση μέσω του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, στηρίζει και ενισχύει τους συνεταιρισμούς και παρέχει κίνητρα για το σχηματισμό νέων συνεταιρισμών και για την εκπαίδευση ηγετικών στελεχών των συνεταιρισμών. Ο νόμος του 1990 εισήγαγε νέους κανόνες που περιλαμβάνουν ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των συνεταιρισμών δεδομένης της κοινωνικής σημασίας και των δραστηριοτήτων τους.

Οι συνεταιριστικές οργανώσεις στην **Κύπρο** καταχωρούνται και λειτουργούν σύμφωνα με τη Νομοθεσία και τους Κανόνες των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Είναι αυτόνομοι και εποπτεύονται από τον Επιθεωρητή Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που είναι Επικεφαλής του Τμήματος Συνεταιριστικής Ανάπτυξης στο Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Οι συνεταιρισμοί ελέγχονται διαχειριστικά από την Ανεξάρτητη Υπηρεσία Διαχειριστικού Ελέγχου των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Οι δραστηριότητες των συνεταιρισμών απαλλάσσονται από φορολογία και διάφορες άλλες οικονομικές επιβαρύνσεις, σε αναγνώριση της κοινωνικής σημασίας και του ρόλου τους.

17. Το Σύνταγμα της **Πορτογαλίας** αναγνωρίζει το συνεταιριστικό τομέα ως ίσο με το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των συνεταιρισμών αναγνωρίζεται για ρυθμιστικούς και διοικητικούς σκοπούς από το Συνεταιριστικό Κώδικα και συμπληρωματική νομοθεσία καθώς και από Φορολογικό Καταστατικό των Συνεταιρισμών.

Στη **Φινλανδία** ο πρώτος Νόμος περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων που ψηφίστηκε το 1901, αναγνώριζε τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των συνεταιρισμών για ρυθμιστικούς και διοικητικούς σκοπούς. Από τότε έχει τροποποιηθεί το 1954 και το 1989.

Στη **Σουηδία**, η γενική νομοθεσία που αφορά τους συνεταιρισμούς είναι ο νόμος περί Οικονομικών Ενώσεων του 1987. Επιπλέον, οι συνεταιριστικές τράπεζες υπάγονται στους κανόνες του νόμου για τις «Τράπεζες των Μελών» (Members Bank Act) του 1995 και οι στεγαστικοί συνεταιρισμοί στις διατάξεις του νόμου περί Στεγαστικών Συνεταιρισμών (Housing Cooperatives Act) του 1991.

Στη **Μάλτα** ο πρώτος νόμος που αφορούσε τους συνεταιρισμούς ψηφίστηκε το 1946 αναθεωρήθηκε ριζικά το 1978, ενώ ακολούθησαν και κάποιες δευτερεύουσες τροποποιήσεις.

Στο **Βέλγιο**, τη **Δανία** και τη **Νορβηγία**, σε αντίθεση με τις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, δεν υπάρχει **γενική** νομοθεσία όσον αφορά τους συνεταιρισμούς. Στη Νορβηγία, οι συνεταιρισμοί υπόκεινται σε ξεχωριστούς νόμους, όπως ο νόμος για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς (House Buildings Association Act) και ο νόμος ασφαλιστικών δραστηριοτήτων (Insurance Operations Act), οι οποίοι θεσπίστηκαν το 1960. Στο Βέλγιο, οι συνεταιρισμοί υπόκεινται σε νόμους που αναφέρονται σε εμπορικές επιχειρήσεις και δεν υπάρχει καμία αναφορά που να διαχωρίζει έναν συνεταιρισμό από μια συμβατική επιχείρηση.

Ο νόμος που ρυθμίζει τη λειτουργία των συνεταιρισμών στη **Τουρκία** ψηφίστηκε το 1969 και έχει υποστεί τροποποιήσεις. Κατά κανόνα, το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των Τουρκικών συνεταιρισμών ήταν πάντοτε παρόμοιο με αυτό των Ευρωπαϊκών χωρών.

18. Στις **Ηνωμένες Πολιτείες** οι συνεταιρισμοί υπόκεινται κατά κύριο λόγο στους νόμους της πολιτείας και όχι τόσο σε ομοσπονδιακούς νόμους. Οι νόμοι της Πολιτείας χαρακτηρίζονται από γενικούς και ευρείς όρους και οι μηχανισμοί χειρισμού των συνεταιριστικών υποθέσεων δεν επιβάλλονται συνήθως από το νόμο. Τα μέλη είναι ελεύθερα να αποφασίσουν για το πώς θέλουν να διευθύνουν την επιχείρησή τους, με την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζεται το καταστατικό.

Οι νόμοι αυτοί αναγνωρίζουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των συνεταιρισμών με βάση τα εξής:

(α) την καθιέρωση του δημοκρατικού ελέγχου των συνεταιρισμών με τον κανόνα της μιας ψήφου κατά μέλος,

(β) περιορισμένη αμοιβή του κεφαλαίου και

(γ) επιστροφή των πλεονασμάτων στα μέλη με βάση τις συναλλαγές των μελών με το συνεταιρισμό και όχι με βάση το κεφάλαιο των μεριδών.

Υπάρχουν αρκετοί εθνικοί (ομοσπονδιακοί) ρυθμιστικοί νόμοι για την υποστήριξη της συνεταιριστικής δραστηριότητας με

(δ) χορήγηση στα μέλη μιας περιορισμένης εξαιρέσης από τον αντιμονοπωλιακό νόμο, ώστε να προβαίνουν σε συμφωνίες για τις τιμές και τους άλλους όρους του εμπορίου όταν εμπορεύονται γεωργικά προϊόντα σε συνεταιριστική βάση (ο νόμος Capper-Volstead),

(ε) φορολόγηση των συνεταιριστικών εισοδημάτων μόνο μια φορά, συνήθως στο επίπεδο των μελών (Φορολογικός Κώδικας), αναγνωρίζοντας έτσι ότι οι συνεταιρισμοί δεν λειτουργούν για την απόληψη κερδών από τα νομικά πρόσωπα (συνεταιρισμούς) αλλά ενεργούν ως εκπρόσωποι των μελών τους,

(στ) περιορισμό στο ελάχιστο του αριθμού των συνεταιρισμών που οφείλουν να καταθέτουν τους ισολογισμούς τους στις κυβερνητικές υπηρεσίες, αναγνωρίζοντας έτσι τη στενή σχέση μεταξύ του συνεταιρισμού και των μελών του που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του.

Εθνικοί φορείς για την υποβοήθηση προσώπων που ενδιαφέρονται να οργανώσουν και να διατηρούν σε λειτουργία συνεταιρισμούς, είναι η Ομάδα Συνεταιριστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας των ΗΠΑ, η Υπηρεσία Αγροτικών Υποδομών του ίδιου Υπουργείου, ο Μηχανισμός Αγροτικής Πίστης και η Εθνική Συνεταιριστική Τράπεζα.

19. Στην **Ιαπωνία** το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών έχει οργανωθεί ανάλογα με τους διάφορους τομείς δράσης (γεωργία, καταναλωτές κλπ.) και χειρίζεται θέματα εργατικών ενώσεων και καταναλωτικών συνεταιρισμών. Οι εργατικές ενώσεις προστατεύονται από τη νομοθεσία των Εργατικών Ενώσεων (Labour Union Law) του 1949. Έχουν τα δικαιώματα μιας επιχείρησης και ισχύει για αυτές ένα ιδιαίτερο φορολογικό σύστημα. Οι δραστηριότητες των καταναλωτικών συνεταιρισμών ρυθμίζονται σύμφωνα με το νόμο περί συνεταιρισμών καταναλωτών (Consumers' Livelihood Cooperative Society Law) του 1948, τον οποίο εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας. Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν σε ένα μόνο νομό υπάγονται στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι υπόλοιποι στο Υπουργείο.

B. Πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί κατά τη δεκαετία του 1990

20. Με βάση τις πληροφορίες που συγκέντρωσε ο Γενικός Γραμματέας σχετικά με τις νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που έχουν πάρει διάφορες χώρες στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, μπορούμε να διακρίνουμε τρεις κατηγορίες χωρών.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι χώρες που ανέφεραν ότι το τελευταίο διάστημα δεν έχει σημειωθεί καμία ουσιαστική ή σημαντική μεταβολή, η οποία να επηρέασε την συνεταιριστική ανάπτυξη.

Για παράδειγμα, **στις Ηνωμένες Πολιτείες** ενώ διάφορες διοικητικές αποφάσεις έχουν μεταβάλει κατά καιρούς το νομικό καθεστώς των συνεταιρισμών, οι περισσότεροι νόμοι που αναφέρονται στους συνεταιρισμούς έχουν θεσπιστεί από τη δεκαετία του 1930 και ισχύουν μέχρι σήμερα χωρίς βασικές αλλαγές.

Η συνεταιριστική νομοθεσία δεν έχει τροποποιηθεί ουσιαστικά τα τελευταία χρόνια **στη Γερμανία ή στην Ελλάδα**.

Στην **Ελλάδα** έχουν σημειωθεί ελαφρές τροποποιήσεις στη νομοθεσία που αφορά τα συνεταιριστικά πιστωτικά ιδρύματα (συνεταιριστικές τράπεζες), με σκοπό την ενίσχυσή τους, έτσι ώστε να παίξουν σημαντικότερο ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη και στη χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Στη **Γερμανία** οι τροποποιήσεις που έγιναν δε σχετίζονται άμεσα με το συνεταιριστικό τομέα, αλλά ήταν αποτέλεσμα αλλαγών της νομοθεσίας σε άλλους τομείς. Το 1990 έγιναν τροποποιήσεις στη Γερμανική νομοθεσία στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το λογιστικό σύστημα στον τραπεζικό τομέα.

Ο νόμος του 1993 (α) υιοθέτησε και διευκρίνισε ορισμένους κανόνες με στόχο τη βελτίωση και τον καθορισμό της διαδικασίας εγγραφής των μελών των συνεταιρισμών και (β) άλλαξε εν μέρει μια διάταξη που αφορούσε τις συνελεύσεις των αντιπροσώπων των συνεταιρισμών.

Ο νόμος του 1994 διευρύνει τα περιθώρια των συνεταιρισμών να προσαρμόζονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και στις συνθήκες ανταγωνισμού. Οι συνεταιρισμοί απέκτησαν το νομικό δικαίωμα να αναδιοργανωθούν σε οποιαδήποτε εταιρική μορφή, να συγχωνευτούν με άλλες εταιρίες, να προσφέρουν προς ενοικίαση τμήματα ενός συνεταιρισμού ή να κατατμήσουν ολόκληρη την οργάνωση και να μεταφέρουν τις δραστηριότητές της σε ήδη υπάρχουσες ή νεοϊδρυθείσες εταιρίες.

Η εισαγωγή του ευρωπαϊκού νομίματος την 1η Ιανουαρίου 1999 επέβαλε την ανάγκη αλλαγών στη συνεταιριστική νομοθεσία.

Στη **Γαλλία**, ο νόμος του 1992 που αφορούσε τον εκσυγχρονισμό των συνεταιριστικών επιχειρήσεων περιλάμβανε μια σειρά μέτρων (προαιρετικού χαρακτήρα) με στόχο την ενίσχυση των συνεταιριστικών κεφαλαίων, την πρόληψη δυσκολιών και τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών συνεταιριστικής ανάπτυξης.

Στην **Ιαπωνία**, από το 1990 έχουν ληφθεί κάποια μέτρα απορρύθμισης σε ότι αφορά τις συνεταιριστικές δραστηριότητες, στο ξεκίνημα των διοικητικών και οικονομικών μεταρρυθμίσεων που περιλάμβαναν και την αναθεώρηση του ρόλου της Κυβέρνησης. Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί δεν έχουν πλέον το δικαίωμα να εξυπηρετούν μη-μέλη, ωστόσο με ανακοίνωση που εκδόθηκε από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας το 1993 επιτρέπεται η παροχή ορισμένων υπηρεσιών προνοίας και σε μη-μέλη. Από το 1998 έχει διευρυνθεί η παροχή υπηρεσιών σε μη-μέλη, περιλαμβάνοντας και μέριμνα στέγης.

21. Στη δεύτερη ομάδα εντάσσονται οι χώρες στις οποίες, **κατά την τελευταία δεκαετία**, έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές που επηρέασαν το καθεστώς και το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών.

Στην **Πορτογαλία** ο νέος Συνεταιριστικός Κώδικας (1997), το νέο νομικό σύστημα που αφορά το κεφάλαιο των αγροτικών πιστωτικών συνεταιρισμών (1995) καθώς και τους συνεταιρισμούς κοινωνικής αλληλεγγύης (1998) υιοθετήθηκαν προκειμένου να δημιουργηθεί ή να εκσυγχρονιστεί ένα νομικό καθεστώς περισσότερο ευνοϊκό για τις συνεταιριστικές δραστηριότητες.

Στην **Ισλανδία**, το νομικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς (Νόμος περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων του 1991) τροποποιήθηκε το 1997. Η καινούργια νομοθεσία είναι εκτενέστερη και περιλαμβάνει πολλές διατάξεις παρόμοιες με αυτά που ισχύουν για τις ανώνυμες εταιρείες.

Οι βασικές μεταβολές αφορούν την εισαγωγή σαφέστερων διατάξεων σχετικά με τις συνεταιριστικές οργανώσεις παρόμοιων με της νομοθεσίας των ανωνύμων εταιρειών. Για παράδειγμα, συνεταιρισμοί που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες ή που χρειάζονται μεγαλύτερο κεφάλαιο για άλλους λόγους έχουν την ευκαιρία να αυξήσουν το κεφάλαιό τους με την έκδοση μετοχών παρόμοιων με αυτές των ανωνύμων εταιρειών. Ωστόσο οι μετοχές αυτές δεν συνδέονται με δικαίωμα ψήφου.

Οι πιο πρόσφατες μεταβολές στην **Ολλανδική** νομοθεσία σχετικά με τους συνεταιρισμούς χρονολογούνται από το 1989 και περιλαμβάνουν μια προσαρμογή του ορισμού των συνεταιρισμών και την εισαγωγή συγκεκριμένων κανόνων για ορισμένους μεγάλους συνεταιρισμούς. Επιπλέον οι κανόνες που αφορούν τους συνεταιρισμούς συγκεντρώθηκαν σε ένα ξεχωριστό κεφάλαιο που επιγράφεται ως «συνεταιρισμοί και οργανώσεις αμοιβαίας ασφάλειας», με στόχο την ενίσχυση της θέσης των συνεταιρισμών ως ξεχωριστών νομικών προσώπων που υπάρχουν παράλληλα με μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και ανώνυμες εταιρείες.

22. Οι σημαντικότερες αλλαγές στην **Ιταλική** νομοθεσία περιλαμβάνουν το νόμο του 1991, που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των κοινωνικών συνεταιρισμών στους τομείς (α) της δημόσιας υγείας και των υπηρεσιών εκπαίδευσης και (β) της κοινωνικής επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων (ανάπηροι, πρώην κατάδικοι, ναρκομανείς κλπ.).

Ο νόμος του 1992 αποτέλεσε μια ευρεία μεταρρύθμιση, με την εισαγωγή πολλών σημαντικών αλλαγών στη συνεταιριστική νομοθεσία. Η πιο σημαντική από αυτές ήταν η δυνατότητα συνεργασίας με εξωτερικούς χρηματοδοτικούς εταίρους, μια μεταβολή που συνετέλεσε στην επίλυση του προβλήματος της ανεπάρκειας κεφαλαίου που συνήθως αντιμετωπίζουν οι συνεταιρισμοί.

Ο πιο πρόσφατος νόμος του 1997 περιλαμβάνει έναν ιδιαίτερο ορισμό του «μικρού συνεταιρισμού» και απλουστεύει τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, διευκολύνοντας έτσι τη δημιουργία συνεταιρισμών και τη συμμετοχή τους σε ανταγωνιστικούς διαγωνισμούς για ανάληψη δημοσίων έργων.

Οι πολυάριθμοι νόμοι σχετικά με τη συνεταιριστική ανάπτυξη που έχουν υιοθετηθεί στην **Ισπανία** από το 1990 στόχευαν στη διασφάλιση της αυτονομίας και της αυτοδιοίκησης των συνεταιρισμών και στην παροχή σ' αυτούς μεγαλύτερης ευελιξίας στην αντιμετώπιση των απαιτήσεων της σύγχρονης πολύ ανταγωνιστικής αγοράς και της κατάλληλης νομικής βάσης που να ανταποκρίνεται στην αντίστοιχη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, στόχοι ήταν να διευκολύνουν τους συνεταιρισμούς στη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας, να καταστήσουν τη συνε-

ταιριστική μορφή οργάνωσης περισσότερο δημοφιλή στις μη-προνομιούχες ομάδες πληθυσμού και να προωθήσουν τη συνεργασία των συνεταιρισμών σε ευρύτερα σχήματα.

23. Το Μάρτιο του 1997, η **Καναδική** κυβέρνηση εισήγαγε ένα νέο Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων προκειμένου να εκσυγχρονίσει την υπάρχουσα νομοθεσία και να δώσει στους συνεταιρισμούς τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αντιμετώπιζουν οι αγροτικές κοινότητες. Η καινούργια νομοθεσία διασφαλίζει την ισχύ των συνεταιριστικών αρχών και αναμένεται να τεθεί σε εφαρμογή από το φθινόπωρο του 1998.

Οι τροποποιήσεις είχαν στόχο τον εκσυγχρονισμό της προηγούμενης νομοθεσίας, την υιοθέτηση πολλών από τις αρχές που εφαρμόζουν οι Καναδικές εταιρείες και την προσαρμογή στο μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον, συμπεριλαμβανόμενου και του σημαντικού ρόλου που παίζει το μετοχικό κεφάλαιο στην αγορά. Οι μεταβολές θα επιτρέψουν στους συνεταιρισμούς την πρόσβαση σε εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης, περιλαμβανόμενης της άντλησης κεφαλαίου από μη-μέλη, διατηρώντας παράλληλα τις συνεταιριστικές αρχές όπως είναι η δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη.

24. Στην τρίτη ομάδα κατατάσσονται οι χώρες στις οποίες οι τροποποιήσεις του νομικού και διοικητικού πλαισίου των συνεταιρισμών βρίσκονται ακόμα στο στάδιο της επεξεργασίας.

Στη **Φινλανδία**, η νομοθεσία σχετικά με τους συνεταιρισμούς βρίσκεται υπό πλήρη αναθεώρηση, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό της ιδιαίτερα ως προς τις διατάξεις που αφορούν τις οικονομικές δραστηριότητες των συνεταιρισμών. Η αναθεώρηση αυτή έχει την έντονη υποστήριξη των συνεταιρισμών, οι οποίοι έχουν ως στόχο να αποκτήσουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπτυξης με τον ιδιωτικό τομέα. Η διαδικασία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 1999.

Οι **Αυστριακοί** συνεταιρισμοί έχουν ακολουθήσει μια εκτεταμένη διαδικασία ανασυγκρότησης προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διοικητικών διαδικασιών, τη βελτίωση της διάδοσης των πληροφοριών προς τα μέλη και τους πιστωτές, τη διευκόλυνση της συμμετοχής στον συνεταιριστικό τομέα και την ισχυροποίηση της νομικής θέσης των συνεταιρισμών.

Στοχεύοντας στην ενδυνάμωση της λειτουργίας και στην αύξηση της παραγωγικότητας των **Ελληνικών** αγροτικών συνεταιρισμών ως ανεξάρτητων, αυτόνομων και αυτοδιοικούμενων επιχειρήσεων, έχει σχεδιαστεί ένας καινούργιος νόμος ο οποίος βασίζεται στις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές.

Στην **Πορτογαλία** και την **Κύπρο** συνεχίζεται ακόμη η διαδικασία αναθεώρησης της συνεταιριστικής νομοθεσίας.

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας της **Ιαπωνίας** έχει αναθέσει σε μια ομάδα εργασίας την εξέταση του ρόλου των καταναλωτικών συνεταιρισμών στον 21ο αιώνα.

Οι συνεταιρισμοί στις χώρες εκείνες (π.χ. **Ηνωμένο Βασίλειο**), όπου έχουν σημειωθεί μόνο ελαφρές ρυθμιστικές τροποποιήσεις από το 1990, έχουν εκφράσει την ελπίδα ότι σύντομα θα υπάρξουν ουσιαστικές νομοθετικές μεταβολές. Η προτεινόμενη νομοθεσία αναμένεται να εκσυγχρονίσει και να καταστήσει πιο πρακτικό το νομικό πλαίσιο των συνεταιρισμών, δίδοντας παράλληλα έμφαση στο ότι οι συνεταιρισμοί διαφέρουν από τις άλλες επιχειρήσεις.

25. Η **Γερμανία**, με δεδομένη την ιδιόμορφη κατάσταση μετά την επανένωση,

ακολούθησε συγκεκριμένα βήματα για την αναθεώρηση του νομικού καθεστώτος του συνεταιριστικού τομέα, που μέχρι πρότινος ήταν στενά συνδεδεμένο με το κράτος και τις παρακρατικές οργανωτικές δομές.

Μετά την επανένωση, ο Νόμος περί Συνεταιρισμών της Γερμανικής Ομοσπονδίας εφαρμόστηκε και στους συνεταιρισμούς που βρίσκονταν στην περιοχή της πρώην Ανατολικής Γερμανίας. Ωστόσο χρειάστηκαν πρόσθετες διατάξεις για τη μετάβαση των πρώην σοσιαλιστικών συνεταιρισμών στο σύστημα της αγοράς και για τη δημιουργία ενός ενιαίου νομικού καθεστώτος, η βάση για το οποίο παρείχετο από τη Συνθήκη Ενοποίησης.

Επιπρόσθετα, το Διάταγμα για την Ίδρυση, τις Δραστηριότητες και την Αναδιοργάνωση των Συνεταιρισμών Χειροτεχνικής Παραγωγής και ο Νόμος Αγροτικής Προσαρμογής, που αναφέρονται στην αναδιοργάνωση, τη διάλυση και εκκαθάριση συνεταιρισμών καθώς και στα περιουσιακά δικαιώματα των μελών τους, ρυθμίζουν τώρα τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών σε ολόκληρη τη Γερμανία.

IV. Νομικές και διοικητικές πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από χώρες που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο

26. Στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες, το νομικό και διοικητικό πλαίσιο των επιχειρήσεων που ονομάζονταν συνεταιρισμοί ήταν φαινομενικά δημοκρατικό. Με βάση τη νομοθεσία, η συμμετοχή των μελών στους «συνεταιρισμούς» ήταν εθελοντική, όμως στην πραγματικότητα τα άτομα ήταν αναγκασμένα να συμμετέχουν. Η διοίκηση των σοσιαλιστικών συνεταιρισμών υποχρεωνόταν σε πλήρη συμμόρφωση προς τις οδηγίες του Κράτους.

Επειδή οι «αυθεντικοί» συνεταιρισμοί θεωρούνταν ως προϊόν των σχέσεων αγοράς, το σοσιαλιστικό κράτος επιδίωξε να κάνει το «σοσιαλιστικό» συνεταιρισμό ένα από τα εργαλεία του κεντρικά οργανωμένου οικονομικού συστήματος, προσανατολισμένο στην κατεύθυνση της κάλυψης των αναγκών του κράτους ή του κοινωνικού συνόλου και όχι της εξυπηρέτησης των συμφερόντων των μελών του συνεταιρισμού. Έτσι, τα καταστατικά των συνεταιρισμών προέρχονταν από το Κράτος και δεν καταρτιζόνταν από τα μέλη. Οι σοσιαλιστικοί συνεταιρισμοί είχαν τον τιμητικό ιστορικό ρόλο της μετατροπής της προσωπικής ιδιοκτησίας, μέσω της συνεταιριστικής ιδιοκτησίας, σε συλλογική και τελικά σε κρατική ιδιοκτησία.

27. Όταν οι κεντρικά σχεδιαζόμενες οικονομίες άρχισαν τη μετάβασή τους σε οικονομίες της ελεύθερης αγοράς, άτομα που ήταν πρόθυμα να προωθήσουν και να αποκαταστήσουν την αυθεντική συνεταιριστική ανάπτυξη, βρέθηκαν σε πολύ δύσκολη θέση. Εκείνοι που κατέβαλλαν προσπάθειες για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών έπρεπε όχι μόνο να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα οικονομικής αποδιάρθρωσης και της κοινωνικής αναστάτωσης αλλά και να αγωνιστούν για την πλήρη αλλαγή του οικονομικού, πολιτικού, νομικού και ψυχολογικού κλίματος.

Οι ίδιοι οι συνεταιριστές έπρεπε να διανύσουν μια μακρά και επώδυνη πορεία αλλαγής: εκδημοκρατισμός, αποπολιτικοποίηση, ιδιωτικοποίηση, ανασυγκρότηση, προσανατολισμός προς τα συμφέροντα των μελών, αλλαγή του τρόπου σκέψης, κλπ. Όλα αυτά αποτέλεσαν μια δύσκολη και πολύπλοκη διαδικασία που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία όχι μόνο νομικών και διοικητικών, αλλά και ψυχολογικών προβλημάτων.

Στις χώρες στις οποίες η κυβέρνηση επέλεξε την ταχύτερη μετάβαση στην οικονομία της αγοράς, οι συνεταιρισμοί θεωρούνταν ως τα απομεινάρια του προηγούμενου, σοσιαλιστικού καθεστώτος. Δεν αναγνωρίστηκε ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των συνεταιρισμών σε νομικό, διοικητικό και φορολογικό επίπεδο και είχαν την ίδια αντιμετώπιση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Έτσι οι συνεταιρισμοί έπρεπε να επιβιώσουν στην ελεύθερη αγορά χωρίς να τυγχάνουν ιδιαίτερης φορολογικής μεταχείρισης.

Στις χώρες που οι κυβερνήσεις επέλεξαν τη σταδιακή μετάβαση στην οικονομία της αγοράς, σε μια προσπάθεια να αποφύγει ο πληθυσμός τις επιπτώσεις της απότομης μεταβολής, διατηρήθηκε το παλιό σύστημα των «κολχόζ» και άλλων «συλλογικών επιχειρήσεων», μέσω

χρηματοδότησης και άλλων προνομίων που τους παρείχε το κράτος. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι συνεταιρισμοί νέας γενιάς αντιμετώπισαν τεράστιες δυσκολίες επιβίωσης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σε πολλές χώρες οι επικεφαλής των συνεταιρισμών ή των ενώσεων συνεταιρισμών διαφόρων επιπέδων δεν ήταν διατεθειμένοι να χάσουν τη στενή τους σχέση με τη τοπική ή εθνική κυβέρνηση.

28. Στην αρχή της μετάβασής τους στην ελεύθερη οικονομία της αγοράς, οι πρώην σοσιαλιστικές χώρες βρέθηκαν αντιμετώπιζοντας με την τεράστια πρόκληση της επεξεργασίας ενός ολοκληρωτικά καινούργιου νομικού και διοικητικού πλαισίου στους περισσότερους τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένου και του συνεταιριστικού τομέα. Η έλλειψη αντίστοιχης γνώσης και εμπειρίας καθώς και η απουσία ειδικών, ιδιαίτερα στο νομικό και οικονομικό τομέα, ήταν ιδιαίτερα εμφανής.

Ως αποτέλεσμα, οι πρώτες νομοθετικές ρυθμίσεις για τους συνεταιρισμούς νέας γενιάς που υιοθετήθηκαν από αυτές τις χώρες στις αρχές της δεκαετίας του 1990, πολύ σύντομα χρειάστηκαν αναθεώρηση, τροποποίηση, διευκρίνιση και, για ορισμένους τύπους συνεταιρισμών, πρόσθετη νομοθεσία. Για παράδειγμα ο Νόμος περί Επιχειρήσεων, που υιοθετήθηκε στη **Λιθουανία** το 1990, περιλάμβανε μια διάταξη που επέτρεπε στους συνεταιρισμούς να λειτουργούν υπό το καθεστώς ενός ιδιαίτερου νόμου.

Ο Νόμος περί Συνεργατισμού, που ρυθμίζει το νομικό καθεστώς, τις δραστηριότητες, την ίδρυση και άλλα βασικά ζητήματα που αφορούν τους συνεταιρισμούς, υιοθετήθηκε το 1993 και, το 1995, με προσθήκες και τροποποιήσεις μετονομάστηκε σε Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων (συνεταιρισμών). Στο στάδιο του σχεδιασμού μελετήθηκε από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση και άλλους διεθνείς εμπειρογνώμονες. Αλλαγές έγιναν στο νόμο αυτόν, μεταξύ άλλων, για τη διασφάλιση της αυτονομίας και την προστασία της ιδιοκτησίας των συνεταιρισμών.

Ο νόμος αυτός θέσπισε διατάξεις σχετικά με την οργάνωση εθνικού επιπέδου συνεταιρισμών με βάση τις αρχές της διεθνούς συνεταιριστικής κίνησης, για τη νομιμοποίηση των δικαιωμάτων και σχέσεων επί υλικής και μη-υλικής ιδιοκτησίας, τη συγκρότηση συνεταιριστικών οργάνων, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, το σχηματισμό κεφαλαίου, την αναδιοργάνωση, τους περιορισμούς στις δραστηριότητες, κλπ. Η προετοιμασία των κειμένων που ρυθμίζουν το συνεταιριστικό τομέα της Λιθουανίας έγινε με τη συμμετοχή εκπροσώπων καταναλωτικών και αγροτικών συνεταιρισμών.

29. Μια παρόμοια κατάσταση αναφέρθηκε από την **Εσθονία** (Νόμος για τις Ενώσεις Προσώπων του 1992, Νόμος για τους Συνιδιοκτήτες Κατοικιών και ο Εμπορικός Κώδικας του 1995), την **Αρμενία** (νόμοι «Περί των Δραστηριοτήτων Επιχειρήσεων και Εργοδοτών», «Περί Συνεταιρισμών», «Περί Καταναλωτικών Συνεταιρισμών») και στη **Γεωργία** (η Διαταγή του Αρχηγού της Γεωργιανής Κυβέρνησης το 1993, ο Νόμος για τους Καταναλωτικούς Συνεταιρισμούς και ο Αστικός Κώδικας του 1997).

Στη **Σλοβενία** ο Νόμος περί Συνεταιρισμών του 1992, με κάποιες τροποποιήσεις το 1993, το 1994 και το 1996, είχε ως στόχο την απελευθέρωση των συνεταιρισμών από τις παρακρατικές λειτουργίες τους, την αναδιοργάνωσή τους στη βάση των διεθνώς αναγνωρισμένων αρχών ως ανεξάρτητων οικονομικών οργανώσεων που είναι συμβατές με την οικονομία της αγοράς καθώς και την επιστροφή της προγενέστερης συνεταιριστικής περιουσίας.

Η Συνεταιριστική Ένωση της **Βοσνίας - Ερζεγοβίνης** άσκησε σημαντική επιρροή στην προετοιμασία του καινούργιου Νόμου περί Συνεταιρισμών του 1997 και ανέφερε ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό για τους συνεταιρισμούς το γεγονός ότι δεν είναι πλέον ένα όργανο της κρατικής πολιτικής.

Στη Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της **Γιουγκοσλαβίας**, ο νόμος που αφορούσε τους συνεταιρισμούς του 1998 ρυθμίζει την ίδρυση και λειτουργία των συνεταιρισμών, παρέχει προνομιακή φορολογική μεταχείριση στους συνεταιρισμούς νέων και φοιτητών, καθορίζει και διασφαλίζει την ταυτότητα της συνεταιριστικής ιδιοκτησίας και απαγορεύει τη μετατροπή της σε άλλες μορφές ιδιοκτησίας.

Στη Δημοκρατία της **Μολδαβίας** δεν έχουν σημειωθεί αλλαγές στο νομικό καθεστώς των

συνεταιρισμών από το 1990, όπως αναφέρει η Ένωση Καταναλωτικών Οργανώσεων. Οι βασικές αλλαγές αφορούσαν την οικονομική τους κατάσταση, λόγω του μεγάλου αριθμού ανταγωνιστών. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των συνεταιρισμών αναγνωρίζεται σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση της τοπικής φορολογίας.

30. Η Κεντρική Ένωση Καταναλωτικών Συνεταιρισμών (Centrosojuz) της **Ρωσικής Ομοσπονδίας** ανέφερε ότι, οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί είναι οι μόνες οργανώσεις που, χάρη στη συμπαράσταση του Προέδρου της Ρωσίας, της Κυβέρνησης και των κεντρικών οργάνων του Κράτους, κατάφεραν να διαφυλάξουν τη δομή και οργάνωσή τους κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου προς την οικονομία της αγοράς.

Το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά τις συνεταιριστικές δραστηριότητες θεσπίσθηκε τα τελευταία πέντε χρόνια, βασιζόμενο στον αστικό κώδικα και στους νόμους που αφορούν τη συνεργασία των καταναλωτών (οργανώσεις καταναλωτών και ενώσεις τους), τη συνεργασία στον αγροτικό τομέα και τους συνεταιρισμούς παραγωγής. Ο φόρος και άλλα προνόμια ρυθμίζονται ετησίως κατόπιν συμφωνίας της κυβέρνησης και της Κεντρικής Ένωσης Καταναλωτικών Οργανώσεων.

Η Κεντρική Ένωση Συνεταιρισμών του **Αζερμπαϊτζάν** αναφέρει ότι μόνο μια αλλαγή έχει σημειωθεί στη συνεταιριστική νομοθεσία - το νόμο του 1996 που υπογράφηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Σύμφωνα με το νόμο αυτό η ιδιοκτησία των συνεταιρισμών ανήκει στα μέλη τους και η κυβέρνηση δεν πρέπει να παρεμβαίνει στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών.

Στη Σλοβακία, το 1988 και το 1990, αναβίωσαν ιδιαίτεροι νόμοι που αφορούσαν αγροτικούς, στεγαστικούς, καταναλωτικούς και παραγωγικούς συνεταιρισμούς. Το 1992, θεσπίστηκε ο Εμπορικός Κώδικας, στον οποίο ενσωματώθηκαν οι νομοθετικές διατάξεις για τους συνεταιρισμούς.

31. Στην **Πολωνία**, ο νόμος του 1990 επέβαλε τη διάλυση όλων των συνεταιριστικών ενώσεων και εισήγαγε την απαγόρευση της συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών. Άλλες νομοθετικές διατάξεις ευνοούσαν τις διασπάσεις στο εσωτερικό της συνεταιριστικής κίνησης. Ο νόμος επέφερε τη διάλυση της συνεταιριστικής κίνησης και σημαντικές υλικές απώλειες, που περιλάμβαναν περιουσιακά στοιχεία, βιομηχανικές εγκαταστάσεις και ακίνητα.

Ο Νόμος περί Συνεταιρισμών του 1994 αποκατέστησε το δικαίωμα της εθελοντικής συνεργασίας μεταξύ των συνεταιριστικών οργανώσεων και το σχηματισμό ενώσεων συνεταιρισμών. Οι αλλαγές αυτές είχαν ως στόχο να εξοντώσουν τους απαξιωμένους παλιούς θεσμούς και να επιτρέψουν την ανάπτυξη νέων συνεταιριστικών δομών.

32. Το Εθνικό Συνεταιριστικό Συμβούλιο της **Ουγγαρίας** ανέφερε ότι μετά το μετασχηματισμό του συνεταιριστικού συστήματος, που οφειλόταν στον επονομαζόμενο Ενιαίο Συνεταιριστικό Νόμο του 1992, υπήρξαν κάποιοι νόμοι που περιορίζαν την αυτονομία των συνεταιρισμών και ιδιαίτερα των αγροτικών. Συγκεκριμένα τέθηκε περιορισμός στο δικαίωμα των συνεταιρισμών να εκποιούν την περιουσία τους. Για παράδειγμα, το Συμβούλιο θεωρεί ότι η δυνατότητα που δίδεται από το νόμο σε μεμονωμένα άτομα ή μικρές ομάδες ατόμων που επιθυμούν να αποχωρήσουν από το συνεταιρισμό και να λάβουν από αυτόν ότι δικαιούνται εις είδος σε αντιστοιχία με την αρχική τους επένδυση και εργασία, συνιστά μεροληψία από την άποψη της αυτοδιοίκησης των συνεταιρισμών και των περιουσιακών σχέσεων και μια βλάβη της μεθόδου προσαρμογής των Ουγγρικών συνεταιρισμών στην οικονομία της αγοράς.

Σημειώθηκαν και άλλες προσπάθειες από την Κυβέρνηση να μετατρέψει τους συνεταιρισμούς, και ιδιαίτερα τους αγροτικούς συνεταιρισμούς τύπου κολχόζ, σε επιχειρήσεις. Εκπρόσωποι του συνεταιριστικού τομέα συμμετείχαν στην κωδικοποίηση του νόμου του 1992, αλλά, όπως αναφέρθηκε, ήταν δυσαρεστημένοι από το κείμενο που υιοθετήθηκε. Το Εθνικό Συμβούλιο Συνεταιρισμών εκτιμά ότι η κατάσταση μπορεί να επαναληφθεί από τη στιγμή που η Κυβέρνηση ανέλαβε την πρωτοβουλία ενός καινούργιου συνεταιριστικού νόμου το 1996.

33. Το νομικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς της **Τσεχίας** είναι ενσωματωμένο στον εμπορικό κώδικα του 1991 και στο νόμο του 1995. Η Ένωση Συνεταιρισμών της Τσεχικής

Δημοκρατίας ανέφερε ότι η καινούργια νομοθεσία επέφερε τόσο θετικές όσο και αρνητικές αλλαγές. Αρνητικά στοιχεία θεωρούνται από την Ένωση, η ενσωμάτωση της συνεταιριστικής νομοθεσίας στον εμπορικό κώδικα, ο ορισμός που δίδεται για τις συνεταιριστικές οργανώσεις καθώς και η απουσία της δυνατότητας συνεργασίας των συνεταιρισμών σε ενώσεις.

Τόσο η Ένωση Συνεταιρισμών όσο και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών και Επιχειρήσεων στην Τσέχικη Δημοκρατία, σημειώνουν ότι δεν αναγνωρίζεται ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των συνεταιρισμών και ως αποτέλεσμα δεν έχουν καμία φορολογική απαλλαγή ή οποιαδήποτε άλλη προνομιακή μεταχείριση. Παρά τις ιδιαίτερα επίπονες προσπάθειες των εκπροσώπων της Τσέχικης συνεταιριστικής κίνησης, οι κυβερνητικές αρχές δε φρόντισαν για τη δημιουργία των κατάλληλων οικονομικών και άλλων απαραίτητων συνθηκών, για την ενίσχυση της επιρροής των συνεταιρισμών στις συνθήκες που επικρατούν σε μια οικονομία της αγοράς και προς την κατεύθυνση της επίλυσης κοινωνικών και πολιτιστικών ζητημάτων.

V. Νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες στην Αφρική, την Ασία και τη Λατινική Αμερική

A. Νομικό και διοικητικό πλαίσιο των συνεταιρισμών

34. Η αρχική ιδέα του συνεταιρισμού καλλιεργήθηκε στην πλειοψηφία των χωρών της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, στο ξεκίνημα του εικοστού αιώνα. Αλλαγές στο νομικό και διοικητικό πλαίσιο που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών πραγματοποιήθηκαν όταν οι χώρες αυτές απέκτησαν την ανεξαρτησία τους και/ή άρχισαν να καθορίζουν το δικό τους τρόπο αντιμετώπισης των οικονομικών, οικολογικών και κοινωνικών, συμπεριλαμβανομένου και του δημογραφικού, προβλημάτων. Οι Κυβερνήσεις προτιμούσαν να έχουν κρατικά ελεγχόμενους και κρατικά χρηματοδοτούμενους συνεταιρισμούς ως όργανο ή προέκταση της δημόσιας διοίκησης.

35. Στη **Γκάνα**, οι συνεταιρισμοί έκαναν την εμφάνισή τους το 1928 από την αποικιακή Κυβέρνηση, που ήταν απόλυτα πεπεισμένη ότι η συνεταιριστική οργάνωση των αγροτών θα επέφερε σταθερότητα στη γεωργία.

Το πρώτο Διάταγμα περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που θεσπίστηκε το 1931, είχε ως πρότυπο τη συνεταιριστική νομοθεσία στην Ινδία, τον Μαυρίκιο και την Κεϋλάνη (σημερινή Σρι-Λάνκα), αλλά σύντομα έγινε φανερό ότι ήταν ακατάλληλο για τις τοπικές συνθήκες. Το μεταγενέστερο Διάταγμα του 1937 ανακλήθηκε το 1968 και αντικαταστάθηκε από το Διάταγμα και Κανονισμούς περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Από τότε το Διάταγμα αυτό ρυθμίζει την καταχώρηση και τις λειτουργίες των συνεταιρισμών καθώς και το ρόλο του Επιθεωρητή στην πρόωθηση και τον έλεγχο των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Το αρμόδιο Υπουργείο αναφέρει ότι το Διάταγμα του 1968 είναι απαρχαιωμένο και ότι αποτελεί εμπόδιο στην αναβίωση της συνεταιριστικής κίνησης της χώρας. Οι σημαντικότεροι από τους λόγους για τους οποίους το Υπουργείο τάσσεται υπέρ της υιοθέτησης καινούργιας συνεταιριστικής νομοθεσίας είναι οι ακόλουθοι: το εν λόγω Διάταγμα είναι περιοριστικό και προσανατολισμένο στον έλεγχο των συνεταιρισμών, είχε κυρίως σχεδιαστεί για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς, δίνει έμφαση περισσότερο στην κοινωνική και όχι τόσο στην επιχειρηματική πλευρά της συνεργασίας των ατόμων και τέλος δεν κάνει καμία σαφή αναφορά στο ρόλο του Συνεταιριστικού Συμβουλίου της Γκάνας και άλλων κορυφαίων οργάνων. Προβλέπεται ότι η καινούργια συνεταιριστική νομοθεσία θα εκφράζει τη βαθύτερη πρόθεση της Κυβέρνησης να εφαρμόσει, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, ορισμένα μέτρα πρόωθησης και στη συνέχεια, όταν θα είναι εφικτό, να τα αναθέσει στις συνεταιριστικές οργανώσεις.

36. Το Υπουργείο Συνεταιριστικής Ανάπτυξης της **Κένυας** αναφέρει ότι το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου λειτουργούν οι συνεταιρισμοί, παρτίθεται στο Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων του 1966. Οι συνεταιρισμοί αναγνωρίζονται μέσω καταχώρησης σε μητρώο και αντιμετωπίζονται ως επιχειρηματικές οργανώσεις που ακολουθούν και προβάλλουν τα ιδανικά των συνεταιριστικών αρχών. Οι φόροι καθορίζονται ξεχωριστά για κάθε συνεταιρισμό, με βάση τις δραστηριότητες και τον κύκλο εργασιών κάθε περιόδου. Η Κυβέρνηση τους παρέχει

τεχνικό προσωπικό καλά εκπαιδευμένο τόσο στον οικονομικό όσο και στο διοικητικό τομέα, το οποίο αποστέλλεται σε ολόκληρη τη χώρα για την επίβλεψη των καθημερινών δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών.

Ο Νόμος περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων παρέχει έναν πλήρη διοικητικό μηχανισμό, ο οποίος περιλαμβάνει πειθαρχικά μέτρα για περιπτώσεις ανεύθυνης συμπεριφοράς των μελών της διοίκησης καθώς και διαδικασίες για την αντιμετώπιση διαφωνιών. Τα καταστατικά περιέχουν οδηγίες για την εσωτερική διοίκηση του συνεταιρισμού, καθορίζουν τους στόχους του, τις σχέσεις μεταξύ των μελών, την εξουσία της διοίκησης, κλπ. και υφίστανται κατά καιρούς τροποποιήσεις έτσι ώστε να προσαρμόζονται στις αλλαγές που συμβαίνουν.

37. Η Κυβέρνηση του **Μαυρικίου** αναφέρει ότι η συνεταιριστική κίνηση στη χώρα διέπεται από το Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων του 1976, ο οποίος θέτει το πλαίσιο για την καταχώρηση, τη διοίκηση, το διαχειριστικό έλεγχο, τη διευθέτηση διαφωνιών μέσω διαιτησίας και τη διάλυση των συνεταιρισμών. Ως θεματοφύλακας τήρησης του Συνεταιριστικού Νόμου, ο Επιθεωρητής των Συνεταιριστικών Οργανώσεων επιβλέπει την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών σε κάθε στάδιο, αρχίζοντας από την ημέρα της καταχώρησης.

Από την εισαγωγή του συνεταιριστικού θεσμού στον Μαυρίκιο, οι συνεταιρισμοί απολαμβάνουν ορισμένα ειδικά προνόμια σε σύγκριση με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Απαλλάσσονται από φόρο εισοδήματος, δασμούς, τέλη χορήγησης αδειών, χαρτόσημο, τέλη καταχώρησης και τέλη εγγραφής ή μεταγραφής περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, η Κυβέρνηση διαθέτει ένα σημαντικό ποσό για την προώθηση και ανάπτυξη της συνεταιριστικής κίνησης στη χώρα.

Όλα αυτά τα προνόμια συνιστούν αναγνώριση εκ μέρους του κράτους της ευρύτερης σημασίας που αποδίδουν οι συνεταιρισμοί στην αυτοβοήθεια και στις ενέργειες κοινής ωφέλειας σε σύγκριση με τις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.

Το Υπουργείο Εσωτερικών και Αποκέντρωσης της **Γουινέας** αναφέρει ότι το νομοθετικό πλαίσιο για τις συνεταιριστικές δραστηριότητες στη χώρα καθορίζεται από δύο νόμους: (α) το Διάταγμα του 1988 που καθορίζει την οργάνωση και λειτουργία των προ-συνεταιρισμών και των συνεταιρισμών, και (β) τον κώδικα οικονομικών δραστηριοτήτων. Το διοικητικό πλαίσιο καθορίζεται από το Υπουργείο.

Οι συνεταιρισμοί της **Σενεγάλης** διέπονται από το νόμο του 1983, ο οποίος τους θέτει υπό την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας.

Με όμοιο τρόπο, το νομοθετικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς στο **Μαρόκο** καθορίζεται από το νόμο που θεσπίστηκε το 1983, όπως σημειώνεται από το Γραφείο Συνεταιριστικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Γενικών Υποθέσεων του Βασιλείου.

38. Η Κυβέρνηση της **Συρίας** αναφέρει ότι το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς συνίσταται από αρκετούς νόμους, καθόσον οι διάφορες κατηγορίες συνεταιρισμών διέπονται από χωριστούς νόμους. Για παράδειγμα, οι δραστηριότητες των συνεταιρισμών κατοικίας διέπονται από το νόμο του 1956 και τον ειδικό νόμο του 1981, οι οποίοι προβλέπουν μερικά προνόμια για απαλλαγή από φόρους και τέλη. Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί διέπονται από το νόμο του 1959.

Η νομοθεσία του 1974, στην οποία περιέχονται κανόνες για τη συνεταιριστική δραστηριότητα στο γεωργικό τομέα, εγγυώνται αυτονομία, ελεύθερες εκλογές των οργάνων διοίκησης, απαλλαγή από ορισμένους φόρους και τέλη, ενίσχυση της εμπορίας συνεταιριστικών προϊόντων, εκπαίδευση του προσωπικού, κλπ.

39. Η Κυβέρνηση του **Μπανγκλαντές** αναφέρει ότι η συνεταιριστική κίνηση υφίσταται επί πολλές δεκαετίες. Ξεκίνησε με τους γεωργικούς συνεταιρισμούς και έχει επεκταθεί σχεδόν σε όλους τους τομείς της εθνικής οικονομίας. Ο συνεταιριστικός τομέας αναγνωρίζεται ως ανεξάρτητος από το Σύνταγμα. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις διέπονται από τους συνεταιριστικούς νόμους του 1984, τους συνεταιριστικούς κανονισμούς του 1987 και από τα καταστατικά των επιμέρους οργανώσεων που διαμορφώνονται σύμφωνα με τους νόμους και τους κανονισμούς.

Η Κυβέρνηση εφαρμόζει τους νόμους και τους κανονισμούς διαμέσου του Τμήματος Συνεταιρισμών του Υπουργείου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Συνεταιρι-

σμών. Ως Προϊστάμενος του Τμήματος, ο Επιθεωρητής Συνεταιρισμών είναι, μεταξύ άλλων, υπεύθυνος για: την εφαρμογή των συνεταιριστικών νόμων και κανονισμών, τη συνεταιριστική εποπτεία και το διαχειριστικό έλεγχο, την προώθηση των συνεταιρισμών αυτο-απασχόλησης, την προετοιμασία, εφαρμογή και παρακολούθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, τη συγκρότηση διοικητικών συμβουλίων, την οικονομική ενίσχυση συνεταιριστικών οργανώσεων και τη διανομή κερδών.

40. Η Κυβέρνηση της **Ταϊλάνδης** αναφέρει ότι το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τις συνεταιριστικές δραστηριότητες αποτελείται από (α) τον Συνεταιριστικό Νόμο του 1968, ο οποίος ισχύει για όλες τις κατηγορίες συνεταιρισμών που είναι επίσημα καταχωρημένοι στο Τμήμα Προώθησης Συνεταιρισμών και ο οποίος ευρίσκεται υπό αναθεώρηση, και (β) τα καταστατικά και τους κανονισμούς που αναφέρονται στη διοίκηση των συνεταιρισμών. Τα τελευταία, διαμορφώνονται χωριστά για κάθε συνεταιρισμό, με βάση σχέδια που ετοιμάζονται από το Τμήμα Προώθησης Συνεταιρισμών.

Στο **Πακιστάν**, πριν από το 1977, οι συνεταιρισμοί απολάμβαναν απαλλαγές από το φόρο εισοδήματος, τέλη και χαρτόσημο. Μετά το 1977, η Κυβέρνηση απέσυρε αυτές τις παραχωρήσεις με σκοπό να δημιουργήσει περισσότερα κεφάλαια. Σήμερα, ο ειδικός χαρακτήρας των συνεταιρισμών δεν αναγνωρίζεται ως προς θέματα διαφόρων ρυθμίσεων, διοίκησης και φορολογίας.

41. Η Κυβέρνηση των νησιών **Φίτζι** αναφέρει ότι, μέχρι το 1998, το νομικό πλαίσιο για τη λειτουργία των συνεταιρισμών αποτελείτο από τον μάλλον απαρχαιωμένο Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων, που θεσπίστηκε το 1947. Για παράδειγμα, δεν παρείχε ευελιξία για την ίδρυση και λειτουργία συνεταιρισμών νέου τύπου, όπως οι συνεταιρισμοί εργατών ή συνεταιρισμοί αγοράς γης.

Στη συνέχεια μιας μελέτης από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, κρίθηκε αναγκαίο να θεσπισθεί εντελώς νέα νομοθεσία. Την ευθύνη για τη διαμόρφωση πολιτικής για τους συνεταιρισμούς και την παρακολούθηση της εφαρμογής της έχει το Τμήμα Συνεταιρισμών του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας, Συνεταιρισμών και Δημόσιων Επιχειρήσεων. Το Τμήμα αυτό παρέχει επίσης συμβουλευτικές υπηρεσίες διαχείρισης και υπηρεσίες συμβούλων στους συνεταιρισμούς και διασφαλίζει τη νομότυπη λειτουργία. Οι συνεταιρισμοί απαλλάσσονται από τη φορολογία των κερδών τους.

42. Όλοι οι συνεταιρισμοί της **Σιγκαπούρης** διέπονται από το Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων, ο οποίος αναγνωρίζει το ιδιαίτερο καθεστώς των συνεταιριστικών οργανώσεων στην προώθηση της ευημερίας των μελών τους. Σε αναγνώριση αυτής της ιδιαίτερότητας, οι συνεταιρισμοί απαλλάσσονται από την καταβολή φόρου εισοδήματος. Εν τούτοις, οφείλουν να καταβάλλουν ένα φορολογήσιμο τμήμα των πλεονασμάτων τους στο Κεντρικό Συνεταιριστικό Ταμείο Εγγύησης, το οποίο χορηγεί οικονομική ενίσχυση υπό μορφή επιδότησης στην Εθνική Ομοσπονδία Συνεταιρισμών της Σιγκαπούρης για προγράμματα και δραστηριότητες που ωφελούν τη συνεταιριστική κίνηση της Σιγκαπούρης.

Το κύριο νομικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς στις **Φιλιππίνες** περιλαμβάνει τον συνεταιριστικό κώδικα και το ρυθμιστικό όργανο που ονομάζεται Αρχή Συνεταιριστικής Ανάπτυξης. Μολονότι ο ειδικός χαρακτήρας των συνεταιρισμών αναγνωρίζεται, οι συνεταιρισμοί θεωρούν ότι η αναγνώριση αυτή δεν είναι αποτελεσματική.

Οι δραστηριότητες των πιστωτικών ενώσεων και των συνεταιρισμών στο **Χογκ Κογκ** διέπονται αντίστοιχα από το Διάταγμα για τις Πιστωτικές Ενώσεις και το Διάταγμα για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Ένας υπάλληλος του Δημοσίου, που ορίζεται ως Επιθεωρητής των Πιστωτικών Ενώσεων και Συνεταιριστικών Οργανώσεων έχει αρμοδιότητα καταχώρησης και ρύθμισης των θεμάτων των συνεταιρισμών που λειτουργούν στην Επικράτεια. Με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, οι πιστωτικές ενώσεις απαλλάσσονται από φόρους.

43. Η συνεταιριστική κίνηση και η νομοθεσία που τη διέπει στη **Λατινική Αμερική** έχει μακρά και ποικίλη ιστορία.

Στη **Χιλή** υπάρχει ένας γενικός νόμος για τους συνεταιρισμούς από το 1978, ο οποίος εφαρμόζεται διαμέσου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Ανασυγκρότησης.

Ο γενικός νόμος για τις συνεταιριστικές οργανώσεις στη **Βολιβία** θεσπίστηκε το 1958 και εφαρμόζεται διαμέσου του Υπουργείου Εργασίας και Μικρο-επιχειρήσεων.

Το Εθνικό Τμήμα Διοίκησης των Συνεταιρισμών της **Κολομβίας** αναφέρει ότι η συνεταιριστική ανάπτυξη κατευθύνεται από το νομικό πλαίσιο που αποτελείται από διατάξεις του εθνικού Συντάγματος, το νόμο του 1988 και έναν αριθμό ειδικών διαταγμάτων για τους συνεταιρισμούς, που θεσπίστηκαν κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980.

Αντιθέτως, η **Ουρουγουάη** δεν έχει, μέχρι τώρα, γενικό νόμο για τους συνεταιρισμούς. Οι συνεταιρισμοί αντιμετωπίζουν δυσκολίες και σύγχυση, καθόσον διέπονται από ποικίλες διατάξεις πολλών νόμων, διαταγμάτων και κανονισμών.

Στα **Τρινιντάντ και Τομπάγκο**, οι συνεταιρισμοί της χώρας διέπονται από το Νόμο περί Συνεταιριστικών Οργανώσεων, ο οποίος αναγνωρίζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των συνεταιρισμών για ρυθμιστικούς, διοικητικούς και φορολογικούς λόγους.

Η **Κοστα- Ρίκα** διαθέτει τέσσερις κύριους εθνικούς νόμους που διέπουν τις δραστηριότητες των συνεταιρισμών. Στο διοικητικό επίπεδο, οι συνεταιρισμοί έχουν το καθεστώς των αυτόνομων οργανώσεων αλλά περιορίζονται από ορισμένες νομικές διατάξεις με τις οποίες εξουσιοδοτείται το Εθνικό Ινστιτούτο Συνεταιριστικής Ανάπτυξης να επιβλέπει και να ελέγχει τις δραστηριότητές τους. Διέπονται επίσης από ειδικούς κανονισμούς για συγκεκριμένες οικονομικές δραστηριότητες και, σε μερικές περιπτώσεις, απαλλάσσονται από τη φορολογία ή υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή για το εισόδημα και την περιουσία τους.

Β. Πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί κατά τη δεκαετία του 1990

44. Ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, οι χώρες της **Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής** είχαν να αντιμετωπίσουν διάφορες περικοπές πόρων, προγράμματα διαρθρωτικών προσαρμογών επιβλεπόμενα από τη Διεθνή Τράπεζα, μια διαδικασία εκδημοκρατισμού και την ανάγκη εκσυγχρονισμού της παραγωγής και των επενδύσεων στις αγροτικές και στις αστικές περιοχές.

Επιπροσθέτως, οι γρήγορες μεταβολές στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη και στην πρώην Σοβιετική Ένωση έχουν κλονίσει την πίστη σε μια κεντρικά σχεδιαζόμενη και ελεγχόμενη από το κόμμα οικονομία. Πολλές κυβερνήσεις έχουν επανεξετάσει το ρυθμιστικό τους ρόλο. Απορρύθμιση και αποκέντρωση, ιδιωτικοποίηση των κρατικών επιχειρήσεων, περικοπές κρατικών δαπανών και περιορισμοί στην εμπλοκή των κυβερνήσεων σε οικονομικά θέματα, αποτελούν τις πρόσφατες κατευθύνσεις.

Μια κύρια πολιτική απόσυρσης του κράτους από την εποπτεία των συνεταιρισμών έχει επιφέρει διάφορες μεταβολές στο νομοθετικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς κατά τη δεκαετία του 1990. Οι αλλαγές αφορούσαν κυρίως τη διασφάλιση της αυτονομίας και της αποτελεσματικότητας των συνεταιρισμών, την ενσωμάτωση των παγκοσμίως αναγνωρισμένων συνεταιριστικών αρχών, τον περιορισμό του ρόλου του κράτους, την απλοποίηση και διευκρίνιση υφιστάμενων διατάξεων, την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών, την πρόβλεψη ρυθμίσεων για συνεταιρισμούς νέου τύπου και για τη δημιουργία συνεταιρισμών αυτοτελώς βιώσιμων, στηριζόμενων στις δικές τους δυνάμεις, αυτοδιοικούμενων και επιχειρηματικά βιώσιμων, με στόχο την ταχύτερη ανάπτυξη.

45. Στην **Κένυα**, ο νέος νόμος για τις συνεταιριστικές οργανώσεις, του 1997, έχει απομακρύνει όλες τις ασάφειες και τα νομικά ελαττώματα, με το διαχωρισμό των λειτουργιών και των ρόλων της Κυβέρνησης και της συνεταιριστικής κίνησης. Έχει επίσης ιδρύσει το Τμήμα του Επιθεωρητή για να διαχειρίζεται τα καθημερινά διοικητικά θέματα των συνεταιριστικών οργανώσεων με ρυθμιστικό και διευκολυντικό τρόπο και έχει θεσμοθετήσει το Τμήμα της Επιτροπής για τη Συνεταιριστική Ανάπτυξη.

Το Υπουργείο Γεωργίας και Συνεταιρισμών της **Τανζανίας** αναφέρει ότι η σύγχρονη συνεταιριστική νομοθεσία αποτελείται από τον Συνεταιριστικό Νόμο του 1991 με τροποποιήσεις του 1997. Η εφαρμογή του νόμου γίνεται σε εθνικό επίπεδο από τον Επιθεωρητή και σε επίπεδο περιφέρειας από τον Συνεταιριστικό Επόπτη της Περιχής.

Ο ειδικός χαρακτήρας των συνεταιρισμών αναφέρεται στους κανόνες και στη διοίκηση

αλλά όχι σε ό,τι αφορά τη φορολογία. Η σημαντικότερη αλλαγή αναφέρεται στη στροφή από κρατικά κατευθυνόμενο συνεταιριστικό σύστημα σε σύστημα αυτόνομων ιδιωτικών οργανώσεων. Διοικητικά, ο ρόλος της κυβέρνησης έχει καταστεί πρωτίστως ρυθμιστικός.

46. Στον **Μαυρίκιο**, ο Νόμος για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις τροποποιήθηκε το 1992 και το 1995 ώστε να ανταποκριθεί περισσότερο προς τις απαιτήσεις της εποχής, ειδικά σε ό,τι αφορά τα οικονομικά θέματα. Οι αλλαγές επιβλήθηκαν από τη χειροτέρευση της οικονομικής θέσης και της διαχείρισης των συνεταιρισμών επί σειρά ετών. Στον Επιθεωρητή Συνεταιριστικών Οργανώσεων δόθηκαν περισσότερες εξουσίες για συχνότερο και αυστηρότερο έλεγχο των δραστηριοτήτων της πιστωτικής Ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του Τραπεζικού νόμου.

Στη **Γουινέα**, με βάση το Διάταγμα του 1988, το Υπουργείο Εσωτερικών και Αποκέντρωσης ίδρυσε την Εθνική Υπηρεσία Τεχνικής Βοήθειας των Συνεταιρισμών για τη βελτίωση της τεχνικής και επαγγελματικής τους επίδοσης.

Ένας νέος συνεταιριστικός νόμος θεσπίστηκε το Δεκέμβριο του 1977 στη **Μπουρκίνα Φάσο**.

47. Στην **Ουγκάντα**, το βασικό νομικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς θεσπίστηκε το 1991 και το 1992. Από το 1990, στη χώρα εφαρμόζονταν ένα πλαίσιο πολιτικής για τη διαρθρωτική προσαρμογή και τη φιλελευθεροποίηση. Ο άλλοτε σφιχτός διοικητικός έλεγχος έχει καταρρευσει και ως αποτέλεσμα οι συνεταιρισμοί έχουν στερηθεί κάθε μορφής υποστήριξη και εποπτεία. Οι συνεταιρισμοί έγιναν ντε φάκτο αυτόνομοι και στερημένοι από ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους.

Στη **Σενεγάλη**, σύμφωνα με ένα συνεταιρισμό, ενώ η συνεταιριστική κίνηση απέκτησε την ανεξαρτησία της, δεν εφοδιάστηκε με οποιοδήποτε μέσο για να επιβιώσει. Ως αποτέλεσμα, η περιθωριοποίηση των συνεταιρισμών οδήγησε σε μια κατάσταση ποικιλόμορφων και μη λειτουργικών δομών. Σήμερα, οι συνεταιρισμοί που επιβίωσαν αυτής της περιόδου έχουν επιδείξει έντονη ικανότητα προσαρμογής στις εξελίξεις. Βρίσκονται σε ένα στάδιο εδραίωσης και ισχυροποίησης τους και αντιμετωπίζουν ένα οικονομικό, χρηματοδοτικό, νομικό και φορολογικό περιβάλλον πολύ διαφορετικό από το παραδοσιακό.

48. Στην **Ιορδανία**, ο συνεταιριστικός νόμος του 1997 προώθησε μια διαδικασία αναδιάρθρωσης στην εθνική συνεταιριστική κίνηση και οργανώσεις που κατέστησαν αυτόνομες από το κράτος, επιτρέποντάς τους να λειτουργούν ως ιδιωτικές επιχειρήσεις. Οι συνεταιρισμοί δεν φορολογούνται για οποιοδήποτε υπηρεσίες προσφέρουν στα μέλη τους.

Οι αλλαγές στο συνεταιριστικό νόμο του **Μπαχρέιν**, το 1972, αφορούσαν τη χορήγηση δυνατότητας ανάπτυξης νέων κατηγοριών συνεταιρισμών και την αποκατάσταση όσων παρούσαν δυσλειτουργία.

Οι συνεταιρισμοί της **Ινδονησίας** αναγνωρίζονται ως επιχειρήσεις με το νόμο του 1992 και υπόκεινται σε φορολογία με το νόμο του 1994, ενώ προηγουμένως απολάμβαναν εξαιρέση από τη φορολογία. Σύμφωνα με τους νόμους, ο ρόλος της κυβέρνησης είναι να δημιουργήσει και να αναπτύξει ένα κλίμα και συνθήκες που ενθαρρύνουν τη συνεταιριστική ανάπτυξη και κοινωνικοποίηση και να παρέχει στους συνεταιρισμούς καθοδήγηση, μέσα και προστασία.

Η θέσπιση ενός νέου Συνεταιριστικού Νόμου τον Μάρτιο 1998 στα νησιά **Φίτζι** είχε στόχους (α) να απλοποιήσει ορισμένες διατάξεις του παλαιού νόμου και να τις καταστήσει περισσότερο κατανοητές από τους ανθρώπους της βάσης, και (β) να προσαρμόσει το νόμο προς την κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα στη χώρα και προς τις πρόσφατες εξελίξεις στη συνεταιριστική νομοθεσία διεθνώς.

49. Η Δημοκρατία της **Κορέας**, η **Πακιστάν**, η **Σιγκαπούρη** και το **Χογκ-Κογκ** έχουν όλες πραγματοποιήσει μεταβολές διαφόρων επιπέδων στη νομοθεσία, οι οποίες τελικά επηρέασαν τον τρόπο με τον οποίο οι συνεταιρισμοί λειτουργούν στην περιοχή.

Στη Δημοκρατία της **Κορέας**, κατά τα τέλη της δεκαετίας του 1980, ο Νόμος για τους Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς τροποποιήθηκε για να προετοιμάσει το έδαφος ώστε τα μέλη

των αλιευτικών συνεταιρισμών να εκλέγουν απευθείας τους προέδρους τους και οι εκλεγέντες πρόεδροι να εκλέγουν απευθείας τον πρόεδρο της Εθνικής Ομοσπονδίας. Οι παράγοντες που οδήγησαν στη μεταβολή ήταν η εθνική δημοκρατική κίνηση και η ανάγκη διασφάλισης της αυτονομίας των συνεταιρισμών.

Σύμφωνα με τις απαντήσεις δύο συνεταιρισμών του **Πακιστάν**, ο νόμος του 1992 για τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις δεν εισάγει συγκεκριμένες μεταβολές που να επηρεάζουν το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που ισχύει για τους συνεταιρισμούς του Πακιστάν.

Στο **Χογκ-Κογκ**, το Διάταγμα για τις Πιστωτικές Ενώσεις τροποποιήθηκε το 1993 και το 1995 για να περιορίσει το αυξημένο κόστος και να απλοποιήσει και διευκρινίσει υφιστάμενες διοικητικές διατάξεις αναφερόμενες στη διάλυση και εκκαθάριση. Αλλαγές στις απαιτήσεις επίσης επιταχύνθηκαν.

Στη **Σιγκαπούρη**, το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τις συνεταιριστικές δραστηριότητες έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές. Το 1990, οι συνεταιρισμοί υποχρεώθηκαν να συνεισφέρουν το 20% του πλεονάσματος που υπερβαίνει το μισό εκατομμύριο δολάρια είτε στο Κεντρικό Συνεταιριστικό Ταμείο είτε στην Ομοσπονδία Εργασίας της Σιγκαπούρης. Οι περισσότεροι από τους συνεταιρισμούς των συνδικαλιστικών οργανώσεων, που είναι οι μεγαλύτεροι και πιο επιτυχημένοι, συνεισφέρουν το πλεόνασμά τους αυτό στην ομοσπονδία, το οποίο στη συνέχεια διοχετεύεται προς όφελος των χαμηλόμισθων εργατών της Σιγκαπούρης.

Ο συνεταιριστικός νόμος τροποποιήθηκε το 1994 και το 1997 για να δώσει στη συνεταιριστική κίνηση περισσότερη αυτονομία και ευελιξία στη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους. Η αυξημένη χρηματοδότηση έδωσε τη δυνατότητα στην Εθνική Ομοσπονδία Συνεταιρισμών της Σιγκαπούρης να ετοιμάσει περισσότερα προγράμματα και δραστηριότητες, ενώ η αφαίρεση των κερδών του κεφαλαίου από τον υπολογισμό του πλεονάσματος θα καταστήσει τους συνεταιρισμούς περισσότερο ανταγωνιστικούς με τις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

50. Οι Κυβερνήσεις της **Κολομβίας** και της **Ουρουγουάης** ανέφεραν ευάριθμες αλλαγές στη συνεταιριστική νομοθεσία και στις διοικητικές ρυθμίσεις από το 1990. Μεταξύ των κύριων μεταβολών ήταν η χορήγηση φορολογικών απαλλαγών, η κατάργηση πολλών περιορισμών που είχαν τεθεί προηγουμένως στους συνεταιρισμούς, ο περιορισμός της κρατικής γραφειοκρατίας αναφορικά με τη συνεταιριστική κίνηση και η μεταχείριση των συνεταιρισμών όπως των λοιπών εμπορικών φορέων.

Δεν έχουν αναφερθεί αλλαγές στον υφιστάμενο νόμο για τους συνεταιρισμούς της **Βολιβίας**, με εξαίρεση ορισμένες δευτερεύουσες, που σκοπό είχαν να βελτιώσουν το υπάρχον συνεταιριστικό σύστημα αποταμιεύσεων και δανείων, με την πρόβλεψη επαρκούς εποπτείας, εφαρμογής των κανόνων και παρακολούθησης.

Δεν έχουν γίνει ουσιαστικές αλλαγές στο νομικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς της **Αργεντινής** αλλά το 1996 το Εθνικό Ινστιτούτο Συνεταιρισμών συγχωνεύτηκε με το Εθνικό Ινστιτούτο Φορέων Αμοιβαίας Βοήθειας, παρά τις διαφωνίες της συνεταιριστικής κίνησης, η οποία και ανέφερε το γεγονός. Η συγχώνευση, όπως εξηγήθηκε, έγινε για την επίτευξη οικονομικών αλλά επικρίθηκε έντονα από τους συνεταιρισμούς της Αργεντινής, καθόσον ποτέ δεν αποτέλεσαν τμήμα του κράτους ή παρακρατικών δομών.

Στην **Παραγουάη**, νόμος που θεσπίστηκε το 1994, δημιούργησε ένα νέο νομικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς και αναγνωρίζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα τους. Μείωσε το μέσο επιτόκιο της αγοράς για τους συνεταιρισμούς με βάση το επενδεδυμένο κεφάλαιο, ίδρυσε συμβουλευτικά όργανα με συνεταιριστική εκπροσώπηση και προώθησε την αυτονομία των συνεταιρισμών.

Όμως, ο νόμος τώρα επηρεάζεται από το Διάταγμα του 1996, το οποίο από μερικούς συνεταιριστές θεωρείται ως αντιπθέμενο προς το νόμο του 1994. Με την πεποίθηση ότι το Διάταγμα βλάπτει τα συμφέροντα της συνεταιριστικής κίνησης, αρκετοί συνεταιρισμοί έχουν ασκήσει προσφυγή στο Ανώτατο Δικαστήριο υποστηρίζοντας την αντισυνταγματικότητα του.

51. Υπάρχει ένας αριθμός χωρών στην **Αφρική**, την **Ασία** και τη **Λατινική Αμερική**, όπου η διαδικασία εκσυγχρονισμού της υπάρχουσας νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς συνεχίζεται, ενώ σε άλλες γίνονται προτάσεις για αλλαγή.

Για παράδειγμα, στο **Τρινιντάντ και Τομπάγκο** δεν έχουν γίνει αλλαγές στη νομική και διοικητική δομή από το 1990. Όμως, η Εθνική Οργάνωση Πιστωτικών Ενώσεων έχει προσφάτως υποβάλει προτάσεις που θα προκαλούσαν μεταβολές στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο. Οι προτεινόμενες μεταβολές επιδιώκουν την αναγνώριση των πιστωτικών ενώσεων ως χρηματοδοτικών συνεταιρισμών και τη δημιουργία νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου γι' αυτούς.

Στην **Κόστα-Ρίκα**, η μεγαλύτερη αλλαγή που πραγματοποιήθηκε ήταν η προώθηση ενός νόμου το 1994, με τον οποίο ρυθμίζονται οι οικονομικές δραστηριότητες του φορολογικού συστήματος των συνεταιρισμών. Εκτός από αυτές τις συγκεκριμένες περιπτώσεις, η διαδικασία ανασυγκρότησης δεν έχει απολήξει σε πλήρη αναθεώρηση του νομικού καθεστώτος των συνεταιρισμών. Κάποιοι νόμοι βρίσκονται σε μορφή σχεδίου με σκοπό την πραγματοποίηση τέτοιας αναθεώρησης.

Στην **Ταϊλάνδη**, δεν έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές μεταβολές που να επηρεάζουν το νομικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει τους συνεταιρισμούς από το 1990. Όμως, κάποιες αλλαγές γίνονται τώρα εξαιτίας της αύξησης του αριθμού των μελών και των δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών, που επηρεάζουν το βαθμό της στήριξης των συνεταιρισμών στους δικούς τους πόρους, την αυτονομία και τις δυνατότητες των συνεταιρισμών να αυτοδιοικούνται.

52. Η Κυβέρνηση της **Γκάνα** αναφέρεται σε αρκετές προσπάθειες αλλαγής των νόμων που διέπουν τους συνεταιρισμούς, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 15 ετών. Μερικές από τις προσπάθειες αυτές ήταν τοπικές και αφορούσαν κυρίως το Συνεταιριστικό Συμβούλιο της Γκάνα και τα συνδεδεμένα με αυτό. Άλλες προσπάθειες εμπλέκονταν με εξωτερική βοήθεια από τη Διεθνή Τράπεζα, τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση και άλλους.

Από το 1996, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας βοηθά το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Πρόνοιας να σχεδιάσει μια εθνική πολιτική για τη συνεταιριστική ανάπτυξη και ένα νέο συνεταιριστικό νόμο, ο οποίος πρόκειται σύντομα να προωθηθεί.

Στις αρχές του 1998 η Κυβέρνηση του **Μαρόκο** υπέγραψε μια συμφωνία πενταετούς διάρκειας για τη συνεταιριστική ανάπτυξη με τον Οργανισμό Γεωργίας και Τροφίμων του ΟΗΕ, με σκοπό να καταστούν οι συνεταιρισμοί και οι οργανώσεις τους ικανοί να παίξουν ένα πιο σημαντικό ρόλο στην αρμονική ανάπτυξη της χώρας.

Στο **Μπαγκλαντές**, η κοινή αποστολή του Αναπτυξιακού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών και του Διεθνούς Γραφείου Εργασίας για το σχεδιασμό της συνεταιριστικής ανάπτυξης, υπέβαλε έκθεση στην Κυβέρνηση, η οποία οδήγησε στη συγκρότηση μιας επιτροπής αναθεώρησης των υφιστάμενων συνεταιριστικών νόμων και κανόνων.

Η Βουλή της **Χιλής** συζητά ένα νέο σχέδιο συνεταιριστικής νομοθεσίας από το 1994.

Αναθεώρηση των υφιστάμενων νόμων ή προώθηση νέας συνεταιριστικής νομοθεσίας ευρίσκεται ήδη καθ' οδόν στη **Βολιβία**, τη **Μπουρκίνα Φάσο**, τη **Μπενίν**, το **Πράσινο Ακρωτήριο**, τη **Γουινέα** και το **Νίγηρα**.

VI. Συμμετοχή του συνεταιριστικού τομέα στην αναθεώρηση της συνεταιριστικής νομοθεσίας.

53. Στις χώρες της **Δυτικής Ευρώπης**, στη **Βόρειο Αμερική** και στην **Ιαπωνία** είναι συνηθισμένο στη νομοθετική διαδικασία να εμπλέκεται η συνεταιριστική κίνηση κατά την αναθεώρηση μεταβολών στο νομικό και διοικητικό πλαίσιο των συνεταιρισμών. Εκθέσεις τόσο από τις κυβερνήσεις όσο και από συνεταιρισμούς και τις οργανώσεις τους σ' αυτές τις χώρες παρέχουν πληροφορίες για τη δραστήρια συμμετοχή των εκπροσώπων του συνεταιριστικού τομέα στην αναθεώρηση ή στον επανασχεδιασμό της νομοθεσίας.

Οι συνεταιρισμοί είτε παίρνουν την πρωτοβουλία για καινοτομίες είτε από ενωρίς ενημερώνονται από την κυβέρνηση για σχεδιαζόμενες τροποποιήσεις στη νομοθεσία και καλούνται να υποβάλουν προτάσεις, να εκφράσουν τη γνώμη τους και να συμμετάσχουν στο σχεδιασμό της νομοθεσίας για τους συνεταιρισμούς. Σε πολλές χώρες η συνεταιριστική κίνηση έχει αναπτύξει ισχυρές δυνάμεις επιρροής για την άσκηση πολιτικής πίεσης ώστε να ψηφισθεί ή να διατηρηθεί ευνοϊκή νομοθεσία.

54. Χώρες που βρίσκονται σε μεταβατική περίοδο παρουσιάζουν μια μικτή εικόνα.

Σε μερικές, όπως η **Λιθουανία**, η **Εσθονία** και μερικές ακόμη, οι συνεταιρισμοί πήραν την πρωτοβουλία και συμμετείχαν στη διατύπωση της νομοθεσίας ή των κανονισμών που επηρεάζουν τον συνεταιριστικό τομέα και τις δραστηριότητές του.

Από τη άλλη πλευρά, εθνικές συνεταιριστικές οργανώσεις της **Ουγγαρίας**, της **Σλοβενίας**, της **Πολωνίας** και κατά περίπτωση **Βοσνίας - Ερζεγοβίνης**, αν και συμμετείχαν σε κάποιο βαθμό στην αναθεώρηση ή στον επανασχεδιασμό της νομοθεσίας, θα επιθυμούσαν να έχουν περισσότερη επιρροή κατά τη διαδικασία, ιδίως μετά το 1990.

Οι ισχυρότερες παραστάσεις πραγματοποιήθηκαν από δύο συνεταιριστικές οργανώσεις της Δημοκρατίας της **Τσεχίας**, οι οποίες θεωρούσαν ανεπαρκή την παρακολούθηση των ενδιαφερομένων κυβερνητικών οργάνων και το ενδιαφέρον τους για τα συμφέροντα της εθνικής συνεταιριστικής κίνησης και την αναγκαιότητα θέσπισης νέας συνεταιριστικής νομοθεσίας.

55. Μια ανάμικτη εικόνα αναφέρεται επίσης από χώρες της **Αφρικής**, της **Ασίας** και της **Λατινικής Αμερικής**.

Έτσι, συνεταιρισμοί από την **Ουγκάντα** και τη **Σενεγάλη** αναφέρουν ότι δεν υπήρξε πρακτικά συνεταιριστική συμμετοχή στην αναθεώρηση ή στον επανασχεδιασμό του νομικού και διοικητικού συστήματος.

Οι συνεταιρισμοί του **Πακιστάν** διατυπώνουν την ίδια διαμαρτυρία.

Ενώ ζητείται η γνώμη των συνεταιρισμών της **Σιγκαπούρης** πριν από την ψήφιση σημαντικών μεταβολών της νομοθεσίας, οι συνεταιρισμοί της Δημοκρατίας της **Κορέας**, του **Χογκ-Κογκ** και της **Ταϊλάνδης** εκφράζουν τις επιθυμίες να έχουν ευρύτερη συμμετοχή στη διαδικασία.

Οι συνεταιρισμοί στη **Λατινική Αμερική** και στην **Καραϊβική** αναφέρεται ότι έχουν ένα πιο δραστήριο ρόλο στη διαδικασία.

VII. Απόψεις σχετικά με την επεξεργασία κατευθυντήριων γραμμών από τα Ηνωμένα Έθνη για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών

56. Το ερωτηματολόγιο του Γενικού Γραμματέα που εστάλη στα κράτη μέλη επιδίωξε, μεταξύ άλλων, να διαπιστώσει τις κυβερνητικές απόψεις όσον αφορά την επιθυμία τους και την εφικτότητα της επεξεργασίας από τα Ηνωμένα Έθνη κατευθυντήριων γραμμών που να στοχεύουν στη δημιουργία ενός θετικού κλίματος για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών καθώς και τη διάθεσή τους να συμμετάσχουν και να συμβάλουν στην επεξεργασία τέτοιων κατευθυντήριων γραμμών. Από τις Κυβερνήσεις που απάντησαν αυτή την ερώτηση, καμία δεν αντιτάχθηκε ρητά σε μια τέτοια προσπάθεια ούτε δήλωσε ρητά ότι δεν επιθυμούσε να συμμετάσχει.

57. Οι περισσότερες Κυβερνήσεις της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής εκδήλωσαν την πλήρη υποστήριξή τους στο ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης 51/58 και στη συνεταιριστική ανάπτυξη γενικότερα. Αρκετοί από όσους απάντησαν διευκρίνισαν περαιτέρω ότι θεωρούσαν πως κατευθυντήριες γραμμές που επιδιώκουν τη δημιουργία ενός θετικού κλίματος για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών, επεξεργασμένες από τα

Ηνωμένα Έθνη, θα είχαν μεγάλη αξία για τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό της εθνικής τους νομοθεσίας.

Οι Κυβερνήσεις αυτής της ομάδας κρατών ανέφεραν ότι θα υποστήριζαν και θα συνέβαλλαν στην επεξεργασία κατευθυντήριων γραμμών από τα Ηνωμένα Έθνη.

58. Όλες οι Κυβερνήσεις των κρατών που βρίσκονται σε μεταβατική φάση και απάντησαν στο ερωτηματολόγιο εξέφρασαν την υποστήριξη τους στα ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών που αναφέρονται σε θέματα συνεταιριστικής ανάπτυξης και ήσαν έτοιμες να συμβάλουν στην επεξεργασία κατευθυντήριων γραμμών από τα Ηνωμένα Έθνη.

59. Η πλειονότητα των Κυβερνήσεων που ανταποκρίθηκαν από χώρες της Δυτικής Ευρώπης, της Β. Αμερικής και της Ιαπωνίας έκριναν ως σημαντική την προσφορά ισορροπημένων και πρακτικών κανόνων για όλα τα νομικά πρόσωπα, περιλαμβανόμενων των συνεταιρισμών. Οι κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να αποτελέσουν σημαντικά υποδείγματα για τις χώρες, ώστε να ενθαρρύνουν περαιτέρω το διάλογο για βελτιώσεις στην εθνική τους νομοθεσία.

Οι χώρες αυτές εκδήλωσαν την επιθυμία τους να συμβάλουν στην επεξεργασία των κατευθυντήριων γραμμών των Ηνωμένων Εθνών, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως άσκηση στο σχεδιασμό μιας στρατηγικής για ανάπτυξη συνεταιριστικών συστημάτων σε αναδυόμενες χώρες εντός του πλαισίου μιας ευρύτερης στρατηγικής δημιουργίας θέσεων απασχόλησης και συμμετοχής στην ευημερία.

60. Μία από τις Κυβερνήσεις εκδήλωσε την προθυμία της να συμμετάσχει στην άσκηση αυτή με τον όρο ότι δεν θα συνεπάγεται οικονομική υποστήριξη.

Μια άλλη χαιρέτισε μια διεθνή ανταλλαγή εμπειριών αναφορικά με την ανάπτυξη των συνεταιρισμών και είναι διατεθειμένη να χορηγήσει αναλυτικές πληροφορίες για το δικό της εθνικό συνεταιριστικό σύστημα. Όμως, θεωρεί ότι είναι θέμα καθεμιάς χώρας ξεχωριστά να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Ως συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών θα μπορούσαν το πολύ να χρησιμοποιήσουν τη διεθνή ανταλλαγή εμπειριών προς διαπίστωση εκείνων των παραγόντων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών.

Μια Κυβέρνηση δεν έχει ακόμη καθορίσει τη θέση της, διότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν έχουν σχηματοποιηθεί επακριβώς προς το παρόν.

Μερικές Κυβερνήσεις που είναι γνωστές για την εκ μέρους τους υποστήριξη της συνεταιριστικής ανάπτυξης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, δεν απάντησαν στο ερωτηματολόγιο.

61. Οι περισσότερες από τις συνεταιριστικές οργανώσεις που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο σημείωσαν ότι δεν μπορούν να εκτιμήσουν τη θέση των Κυβερνήσεων των χωρών τους για το θέμα της επεξεργασίας κατευθυντήριων γραμμών των Ηνωμένων Εθνών με στόχο τη δημιουργία ενός θετικού κλίματος για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Όμως, πολλές εκτίμησαν ότι με βάση την τρέχουσα πολιτική, πιστεύουν και ελπίζουν και ακόμη είναι έντονα πεπεισμένες ότι οι Κυβερνήσεις τους θα υποστήριζαν και θα συνέβαλλαν στην επεξεργασία αυτών των κατευθυντήριων γραμμών.

PRIMA

γεύση
στη ζωή!

 ΕΛΛΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΩΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

**Η ΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ» ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (Ν. 2716/7.5.99 ΑΡΘΡ. 12)**

Είναι γνωστή η κοινωνική σημασία του όλου θεσμού των Συνεταιρισμών που δρουν βασικά στον **οικονομικό τομέα**.

Όμως τον τελευταίο καιρό, με την πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών, γίνεται προσπάθεια να χρησιμοποιηθεί ευρύτερα και πιο συστηματικά ο θεσμός των Συνεταιρισμών και **στον κοινωνικό τομέα**.

Σχετικά ενημερωτικά κείμενα έχουν δημοσιευθεί σε πολλά τεύχη του περιοδικού μας με τελευταίο στο τεύχος μας 54 (σελ. 85 επόμε.) του καθηγητή Κ. Παπαγεωργίου για την κοινωνική οικονομία και τον ρόλο των Συνεταιρισμών στην εποχή της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας.

Ήδη ο ελληνικός νόμος **2716 της 17 Μαΐου 1999** με τίτλο «Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ/Α/96 του 1999) περιέλαβε **στο άρθρο του 12** ειδικές διατάξεις για την ευρύτερη χρησιμοποίηση του θεσμού των Συνεταιρισμών στην **κοινωνική οικονομία**. Στη συνέχεια δίδεται το σχετικό άρθρο 12 του ν. 2716/1999.

Άρθρο 12

1. Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι. Σ.Π.Ε.) αποβλέπουν στην κοινωνικο-οικονομική ενσωμάτωση και επαγγελματική ένταξη των ατόμων με σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα και συμβάλλουν στη θεραπεία τους και στην κατά το δυνατόν οικονομική τους αυτάρκεια. Οι Κοι.Σ.Π.Ε., είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με περιορισμένη ευθύνη των μελών τους, έχουν εμπορική ιδιότητα και αποτελούν Μονάδες Ψυχικής Υγείας, οι οποίες εντάσσονται στους Τομείς Ψυχικής Υγείας. Η μέριμνα για την ανάπτυξη τους και η εποπτεία τους ανήκουν στον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας και ασκούνται μέσω της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας.

2. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης μπορούν να είναι ταυτόχρονα παραγωγικές, καταναλωτικές, εμπορικές, προμηθευτικές, μεταφορικές, τουριστικές, οικοδομικές, πιστωτικές, αναπτυξιακές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές μονάδες και να αναπτύσσουν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα (αγροτική, κτηνοτροφική, μελισσοκομική, αλιευτική, δασική, βιομηχανική, βιοτεχνική, ξενοδοχειακή, εμπορική, παροχής υπηρεσιών, κοινωνικής ανάπτυξης).

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης μπορεί:

α) Να ιδρύουν και να διατηρούν καταστήματα πώλησης και υποκαταστήματα οπουδήποτε.

β) Να συμμετέχουν σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας εφόσον η συμμετοχή αυτή επιτρέπεται από τις ειδικές κατά περίπτωση διατάξεις. Ειδικότερα,

μπορεί να συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Οικονομικού Σκοπού (Ε.Ο.Ο.Σ.), Κοινοπραξίες, Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.), Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.) και Δημοτικές Επιχειρήσεις.

γ) Να συμμετέχουν σε αναπτυξιακά προγράμματα ή να συμμετέχουν με άλλες επιχειρήσεις ή εταιρείες στην πραγματοποίησή τους και να συνεργάζονται μέσω κοινοπραξιών ή προγραμματικών συμβάσεων με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εταιρείες ή άλλες ενώσεις κάθε τύπου, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, από αυτές που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης έχουν έδρα τους το δήμο στον οποίο εδρεύει η διοίκησή τους. Η επωνυμία τους περιλαμβάνει υποχρεωτικά τον όρο Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης και την έδρα. Μπορεί να περιλαμβάνει και διακριτικό τίτλο. Σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας συστήνεται και λειτουργεί αποκλειστικά ένας Κοινωνικός Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης. Η επωνυμία των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης διακρίνεται από την επωνυμία άλλων συνεταιρισμών, οι οποίοι εδρεύουν στον ίδιο δήμο, αναπτύσσουν τις δραστηριότητές τους στον ίδιο Τομέα Ψυχικής Υγείας και έχουν τον ίδιο ή παρεμφερή σκοπό. Στην επωνυμία δεν επιτρέπεται να περιλαμβάνονται ονόματα φυσικών προσώπων ή επωνυμίες άλλων νομικών προσώπων.

3. Η σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε. ρυθμίζεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 1667/1986 (ΦΕΚ 196 Α') χωρίς τον περιορισμό για

υπογραφή του καταστατικού από εκατό (100) τουλάχιστον πρόσωπα αν πρόκειται για καταναλωτικό συνεταιρισμό. Απαιτείται άδεια σκοπιμότητας, η οποία χορηγείται από τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας μετά από εξέταση του προτεινόμενου καταστατικού και αφού ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες των Μονάδων Ψυχικής Υγείας, τα αναπτυξιακά δεδομένα της περιοχής δράσης και η γνώμη του Τομέα Ψυχικής Υγείας.

Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των παρ. 4 έως 8 του άρθρου 1 του ν. 1667/1986 εκτός από τα εδάφια δ' και ε' της παρ. 4.

4. Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε. μπορούν να γίνουν:

α) Φυσικά πρόσωπα, ενήλικες ή ανήλικοι τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ετών, οι οποίοι λόγω ψυχικής διαταραχής έχουν ανάγκη αποκατάστασης, όπως αυτή προσδιορίζεται από την αντίστοιχη Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας, ανεξάρτητα από την διαγνωστική κατηγορία, το στάδιο της νόσου και τη διαμονή (Προσωπική Κατοικία, Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης του παρόντος νόμου, νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., κυρίως ψυχιατρικά, Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία ή άλλες Μ.Ψ.Υ.), χωρίς να απαιτείται να έχουν την ικανότητα για δικαιοπραξία, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα και των νόμων Περί Συνεταιρισμών. Τα μέλη αυτής της κατηγορίας αποτελούν τουλάχιστον το 35% του συνόλου των μελών.

β) Ενήλικες που εργάζονται στο χώρο της ψυχικής υγείας, όπως εργοθεραπευτές, εκπαιδευτές και άλλες κατηγορίες επαγγελματιών της ψυχικής υγείας. Επιτρέπεται η συμμετοχή των δημοσίων υπαλλήλων ή ψυχιάτρων ή ψυχολόγων κλάδου Ε.Σ.Υ. Τα μέλη αυτής της κατηγορίας δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν το 45% του συνόλου των μελών.

γ) Δήμοι, κοινότητες ή άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εφόσον προβλέπεται από το καταστατικό των συνεταιρισμών, και ειδικότερα τα νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ., κυρίως τα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία, τα Γενικά Νοσοκομεία, τα Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία, τα Ν.Π.Ι.Δ., τα οποία έχουν αναπτύξει Μονάδες Ψυχικής Υγείας και υπάγονται στον κατά περίπτωση Τομέα Ψυχικής Υγείας. Τα μέλη αυτής της κατηγορίας δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνουν το 20% του συνόλου των μελών.

Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε., δεν μπορεί να γίνουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα τα οποία μετέχουν σε άλλο συνεταιρισμό, ο οποίος έχει τον ίδιο ή παρεμφερή σκοπό και έχει την έδρα του στον ίδιο Τομέα Ψυχικής Υγείας.

5. Τα μέλη των Συνεταιρισμών μπορεί να απασχολούνται στους Κοι. ΣΠΕ ως εξής:

α) Τα μέλη της πρώτης κατηγορίας μπορεί να παρέχουν εργασία στους Κοι.Σ.Π.Ε., και να αμειβονται ανάλογα με την παραγωγικότητά τους και το χρόνο της εργασίας τους, όπως προβλέπεται από τον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας του κατά περίπτωση Κοι.Σ.Π.Ε. Αν τα απασχολούμενα μέλη της κατηγορίας αυτής έχουν σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας ή επίδομα πρόνοιας ή επιδόματα επανένταξης ή οποιασδήποτε μορφής νοσήλιο ή παροχή, δεν χάνουν αυτές τις παροχές, αλλά συνεχίζουν να τις εισπράττουν ταυτόχρονα και αθροιστικά με την αμοιβή τους από το συνεταιρισμό. Αν τα απασχολούμενα μέλη της πρώτης κατηγορίας της παρ. 6 εδ. α' δεν είναι ασφαλισμένα, ούτε καλύπτονται από τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 18 του ν. 2072/1992 ασφαλιζονται από τους Κοι.Σ.Π.Ε., στους αντίστοιχους ασφαλιστικούς οργανισμούς των κλάδων τους.

β) Τα μέλη της δεύτερης κατηγορίας μπορεί να παρέχουν εργασία στους συνεταιρισμούς, με πλήρη ή μερική απασχόληση, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το καταστατικό και τον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας τους. Ειδικότερα, εργαζόμενοι σε Μονάδα Ψυχικής Υγείας του Τομέα Ψυχικής Υγείας με την οποία οι συνεταιρισμοί συνεργάζονται για επιστημονικούς, εκπαιδευτικούς και θεραπευτικούς σκοπούς μπορεί να απασχολούνται παράλληλα, να μετακινούνται ή να αποσπώνται με τη συναίνεσή τους στους Κοι.Σ.Π.Ε. Τα απασχολούμενα μέλη αυτής της κατηγορίας δεν αμειβονται από τους Κοι.Σ.Π.Ε. Οι συνεταιρισμοί οφείλουν μόνο να καταβάλουν σε αυτά τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκαν λόγω της εργασίας τους σε αυτούς.

6. Τα ιδρυτικά μέλη γίνονται μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε., με την υπογραφή του καταστατικού. Η εγγραφή νέων μελών είναι πάντοτε ελεύθερη σε νομικά και φυσικά πρόσωπα που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του νόμου και του καταστατικού. Η διαδικασία εγγραφής διέπεται από τις διατάξεις του ν. 1667/1986 άρθρο 2 παράγραφοι 4-6. Τα μέλη μπορεί να αποχωρήσουν από τους Κοι.Σ.Π.Ε., με γραπτή δήλωσή τους, που υποβάλλεται στο Δ.Σ. τρεις (3) μήνες τουλάχιστον πριν από το τέλος της οικονομικής χρήσης. Το Δ.Σ. μπορεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επιτρέψει την αποχώρηση μελών πριν από τη συμπλήρωση του παραπάνω χρονικού διαστήματος. Το μέλος διαγράφεται από τους συνεταιρισμούς στις περιπτώσεις που προβλέπει το καταστατικό ή αν λόγω μη εκπλήρωσης

των υποχρεώσεών τους βλάπτονται τα συμφέροντα των Κοι.Σ.Π.Ε. Στα μέλη που αποχωρούν ή διαγράφονται από τους Κοι.Σ.Π.Ε. αποδίδεται η συνεταιριστική μερίδα που εισέφεραν το αργότερο τρεις (3) μήνες από την έγκριση του ισολογισμού της χρήσης μέσα στην οποία έγινε η αποχώρηση ή η διαγραφή.

7. Κάθε μέλος εγγράφεται με μια υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα που καθορίζεται στο καταστατικό. Αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, η εισφορά της συνεταιριστικής μερίδας γίνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την καταχώριση του συνεταιρισμού ή από την εγγραφή του μέλους. Η συνεταιριστική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη.

Το καταστατικό μπορεί να επιτρέπει την απόκτηση από κάθε μέλος έως 5 προαιρετικών μερίδων, εκτός από την υποχρεωτική μερίδα και να ορίζει χωρίς περιορισμό τον αριθμό προαιρετικών μερίδων που μπορούν να αποκτήσουν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που υπάγονται στον ευρύτερο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα. Η αξία κάθε προαιρετικής μερίδας είναι ίση με την αξία της υποχρεωτικής. Για την απόκτηση της υποχρεωτικής ή των προαιρετικών μερίδων τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εγγράφουν στον προϋπολογισμό τους ανάλογη πίστωση για το σκοπό αυτόν. Η μεταβίβαση της συνεταιριστικής μερίδας σε τρίτο γίνεται εγγράφως ύστερα από συναίνεση του Δ.Σ., εφόσον στο πρόσωπο του τρίτου συντρέχουν οι όροι που απαιτούνται για την είσοδό του ως μέλους.

Η προαιρετική συνεταιριστική μερίδα μπορεί να μεταβιβάζεται χωρίς προηγούμενη άδεια του Δ.Σ. σε άλλο μέλος του Κοι.Σ.Π.Ε. Ισχύουν οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 1667/1986. Η συνεταιριστική ιδιότητα δεν κληρονομείται ούτε κληροδοτείται. Στους κληρονόμους αποδίδεται η συνεταιριστική μερίδα.

8. Τα δικαιώματα των μελών διέπονται από τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1667/1986. Κάθε νέο μέλος υποχρεούται να καταβάλει, εκτός από το ποσό της μερίδας του και εισφορά ανάλογη προς την καθαρή περιουσία του συνεταιρισμού, όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης. Η εισφορά αυτή φέρεται σε ειδικό αποθεματικό. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει καταβολή μικρότερης εισφοράς ή συμβολικής αξίας εισφορά για τα μέλη της πρώτης και δεύτερης κατηγορίας. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι τα μέλη υποχρεούνται να καταβάλουν

ορισμένο χρηματικό ποσό για την κάλυψη ζημιών των συνεταιρισμών και μόνο ύστερα από απόφαση της Γ.Σ. Τα μέλη ευθύνονται για τα χρέη των συνεταιρισμών σε τρίτους μέχρι το ποσό της συνεταιριστικής τους μερίδας.

Η ευθύνη των μελών υφίσταται και για χρέη που είχαν δημιουργηθεί πριν γίνουν μέλη και δεν περιλαμβάνει τα χρέη που δημιουργήθηκαν μετά την έξοδό τους. Η σχετική αξίωση παραγράφεται μετά την παρέμβαση ενός (1) έτους από την έξοδο του μελους ή από την περάτωση της πτώχευσης ή της εκκαθάρισης. Δεν απαγγέλλεται ποτέ προσωπική κράτηση κατά των μελών, των οργάνων των συνεταιρισμών για χρέη προς τρίτους και προς το Δημόσιο, καθώς και για χρέη μεταξύ μελών και συνεταιρισμών.

9. Το Δ.Σ. αποτελείται από επτά (7) τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά που εκλέγονται από τη Γ.Σ. Η σύνθεση του Δ.Σ. είναι η ακόλουθη: Πέντε (5) μέλη της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, καθώς και δύο (2) μέλη της πρώτης κατηγορίας του παρόντος άρθρου εφόσον δεν τελούν σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση.

Το Δ.Σ., με πρόσκληση του συμβούλου που πλειοψήφησε, συνέρχεται και εκλέγει με φανερή ψηφοφορία πρόεδρο, ταμιά και γραμματέα. Δεν μπορεί να εκλεγούν στη θέση του προέδρου, γραμματέα και ταμιά μέλη της πρώτης κατηγορίας. Το Δ.Σ. μέσα σε τρεις (3) μήνες πρέπει να δηλώσει την εκλογή του για καταχώριση στο μητρώο συνεταιρισμών του αρμόδιου Ειρηνοδικείου. Η διάρκεια της θητείας του Δ.Σ. είναι τριετής και παρατείνεται μέχρι την εκλογή νέου Δ.Σ., το πολύ για τρεις (3) μήνες. Το Δ.Σ. συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση μία φορά το μήνα και σε έκτακτη, όταν το συγκαλέσει ο πρόεδρος ή το ζητήσουν τρία (3) από τα μέλη του. Βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα, όταν παρίστανται πέντε (5) τουλάχιστον μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση άρτιου αριθμού, υπερισχύει η ψήφηση του προέδρου. Εκπροσώπηση μέλους δεν επιτρέπεται.

Οι αποφάσεις καταχωρούνται από το γραμματέα στο βιβλίο πρακτικών του Δ.Σ. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 7 του ν. 1667/1986.

10. Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) μέλη που εκλέγονται από τη Γ.Σ. Το ίδιο μέλος δεν μπορεί να μετέχει στο Ε.Σ. και στο Δ.Σ. Μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε., της πρώτης κατηγορίας δεν μετέχουν στο Ε.Σ. Τα μέλη του Ε.Σ. και του Δ.Σ. δεν επιτρέπεται να έχουν μεταξύ τους συγγένεια μέχρι

δεύτερο βαθμό ή να είναι σύζυγοι. Αν τα μέλη του συνεταιρισμού είναι λιγότερα από είκοσι (20) δεν απαιτείται η εκλογή Ε.Σ., εκτός αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό. Μείωση των μελών κάτω των πενήντα (50) δεν θίγει τη σύνθεση και τη λειτουργία του Ε.Σ., μέχρι τη λήξη της θητείας του. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 9. Το Ε.Σ., ελέγχει τις πράξεις του Δ.Σ. καθώς και την τήρηση των αποφάσεων της Γ.Σ. από το Δ.Σ. Το Ε.Σ. έχει δικαίωμα και καθήκον να λαμβάνει γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου ή στοιχείων των συνεταιρισμών, να διενεργεί λογιστικό και διαχειριστικό έλεγχο και να παρακολουθεί την πορεία των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Για τη διενέργεια λογιστικού και διαχειριστικού ελέγχου μπορεί να διορίσει έναν ειδικό σύμβουλο ή εμπειρογνώμονα. Το Ε.Σ. αν διαπιστώσει παραβάσεις του νόμου, του καταστατικού ή των αποφάσεων της Γ.Σ. εκ μέρους του Δ.Σ. η παρατυπίες ως προς τη διαχείριση, που βλάπτουν τα συμφέροντα των συνεταιρισμών, υποδεικνύει εγγράφως την επανόρθωσή τους και ζητεί εκτάκτως από το Δ.Σ. τη σύγκληση της Γ.Σ.

11. Η Γενική Συνέλευση των μελών είναι το ανώτατο όργανο του Κοι.Σ.Π.Ε., αποφασίζει για κάθε υπόθεση που δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου και έχει την εποπτεία και τον έλεγχο των οργάνων της Διοίκησης. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γ.Σ., εκτός από τις προβλέψεις της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 1667/1986, υπάγονται:

α) Η έγκριση για συμμετοχή σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Οικονομικού Σκοπού (Ε.Ο.Ο.Σ.), σε Εταιρείες ή Επιχειρήσεις δημόσιου συμφέροντος, καθώς και η αποχώρηση από αυτές.

β) Η έγκριση για συμμετοχή των συνεταιρισμών σε Κοινοπραξίες ή Ενώσεις συνεταιριστικές ανώτερου βαθμού και η αποχώρησή τους από αυτές.

γ) Η παύση των μελών των οργάνων της Διοίκησης, οποτεδήποτε, για σπουδαίο λόγο και κυρίως για παράβαση καθήκοντος ή για ανικανότητα να ασκήσουν την τακτική διαχείριση.

Η Γ.Σ. απαρτίζεται από όλα τα μέλη, που συνέρχονται σε τακτική ή έκτακτη συνεδρίαση όπως ορίζει ο παρών νόμος. Όλα τα μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε., ανεξάρτητα από κατηγορία, μετέχουν και ψηφίζουν αυτοπροσώπως, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει την αντιπροσώπευση διαμέσου άλλου μέλους εξουσιοδοτούμενου από αυτά. Ειδικότερα τα μέλη της πρώτης κατηγορίας παρέχουν έγκυρη εξουσιοδότηση κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Αστικού Κώδικα για δικαιοπρακτική ικανότητα. Η εξου-

σιοδότηση γενικά παρέχεται με απλό έγγραφο. Κάθε παριστάμενο μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύει μόνο ένα απόν μέλος.

Θέματα σύγκλησης, λειτουργίας και εγκυρότητας των αποφάσεων της Γ.Σ. ρυθμίζονται από τις διατάξεις των παραγράφων 2—6 και 8 του άρθρου 5 του ν. 1667/1986. Η σύγκληση της Γ.Σ. γνωστοποιείται και στη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας. Αιτήματα για σύγκληση έκτακτης Γ.Σ. υποβάλλονται από τουλάχιστον πέντε (5) μέλη στα οποία περιλαμβάνονται και μέλη του εδαφίου α' της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

12. Οι πόροι των συνεταιρισμών προέρχονται από:

α) Επιχορήγηση από τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αποκλειστικά για συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή Διεθνείς Οργανισμούς.

β) Χρηματοδότηση από εθνικούς Οργανισμούς, το Πρόγραμμα Δημοσίων επενδύσεων, Αναπτυξιακά Προγράμματα, καθώς και από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή Διεθνείς Οργανισμούς.

γ) Κληροδοτήματα, δωρεές και παραχωρήσεις της χρήσης περιουσιακών στοιχείων.

δ) Έσοδα από την άσκηση των δραστηριοτήτων των Κοι.Σ.Π.Ε.

ε) Έσοδα από την εκμετάλλευση περιουσιακών τους στοιχείων.

Το κεφάλαιο των Κοι.Σ.Π.Ε. απαρτίζεται από:

α) τις συνεταιριστικές μερίδες,

β) το τακτικό αποθεματικό,

γ) το έκτακτο αποθεματικό,

δ) τα ειδικά αποθεματικά του παρόντος άρθρου και τα ειδικά αποθεματικά που τυχόν αποφασίζει η Γ.Σ.

Τακτικό αποθεματικό σχηματίζεται από την παρακράτηση τουλάχιστον του ενός εικοστού (1/20) των καθαρών κερδών χρήσης. Η συγκεκριμένη παρακράτηση δεν είναι υποχρεωτική όταν το ύψος του αποθεματικού έχει εξισωθεί με τη συνολική αξία των συνεταιριστικών μεριδών. Επιπλέον περιέρχεται στο τακτικό αποθεματικό κάθε άλλο έσοδο για το οποίο δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό.

Ειδικό αποθεματικό σχηματίζεται από την εισφορά νέων μελών ανάλογη προς την καθαρή περιουσία των Κοι.Σ.Π.Ε., όπως αυτή προκύπτει από τον ισολογισμό της τελευταίας χρήσης. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει την καταβολή μικρότερης εισφοράς.

Τα μέλη που είναι Ν.Π.Δ.Δ., ή μη κερδοσκοπικά Ν.Π.Ι.Δ. του ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορεί να μην εισπράττουν τα καθαρά κέρδη χρήσης, με απόφαση του διοικούστος οργάνου τους, για το σχηματισμό ειδικού αποθεματικού. Το ποσό αυτό χρησιμοποιείται όταν το αποθεματικό είναι ανεπαρκές για την κάλυψη ζημιών των Κοι.Σ.Π.Ε., και κυρίως για την απαλλαγή από έκτακτη εισφορά των συγκεκριμένων μελών που δεν εισέπραξαν τα διανεμηθέντα καθαρά κέρδη.

Οι επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τα Αναπτυξιακά Προγράμματα, την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και τα έσοδα από χαριστική αιτία, εφόσον ο σκοπός τους δεν ορίζεται ειδικά, αποτελούν ειδικό αποθεματικό για την κάλυψη των προγραμμάτων, των εργασιών, των δαπανών και των αναγκών των Κοι.Σ.Π.Ε. Σε περίπτωση διάλυσης των συνεταιρισμών το ειδικό αυτό αποθεματικό δεν διανέμεται εξίσου στα μέλη του, αλλά διατίθεται για παρεμφερείς σκοπούς. Εκτός από τα αποθεματικά που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και στο καταστατικό, η Γ.Σ., μπορεί να αποφασίζει για το σχηματισμό έκτακτων και ειδικών αποθεματικών.

Μετά την αφαίρεση των αποθεματικών, το υπόλοιπο των καθαρών κερδών διανέμεται μεταξύ των μελών. Ειδικότερα, αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, τα μισά καθαρά κέρδη διανέμονται ανάλογα με τις συνεταιριστικές μερίδες, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου και του καταστατικού και τα άλλα μισά ανάλογα με την ποσοστιαία συμμετοχή τους στις εργασίες του συνεταιρισμού. Το καταστατικό καθορίζει τον τρόπο υπολογισμού της ποσοστιαίας συμμετοχής.

13. Πέραν των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 1667/1986, οι οποίες ρυθμίζουν θέματα διαχείρισης, οι Κοι.Σ.Π.Ε., υποχρεούνται να δημοσιεύσουν περιληψη του ισολογισμού τους στον αθηναϊκό ή επαρχιακό Τύπο, αναλόγως της έδρας τους.

Οι Κοι.Σ.Π.Ε. τηρούν τα εξής βιβλία:

α) βιβλίο Εσόδων – Εξόδων, που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία,

β) ημερολόγιο, βιβλίο απογραφών κινητής και ακίνητης περιουσίας και βιβλίο επιστολών που προβλέπει η εμπορική νομοθεσία,

γ) βιβλίο πρακτικών Δ.Σ.,

δ) βιβλίο πρακτικών Ε.Σ.,

ε) βιβλίο πρακτικών Γ.Σ.,

στα οποία καταχωρούνται τα πρακτικά των αντί-

στοιχων οργάνων,

στ) βιβλίο μητρώου μελών Κοι.Σ.Π.Ε., στο οποίο καταχωρούνται με χρονολογική σειρά η ημερομηνία εγγραφής, τα στοιχεία ταυτότητας του μέλους, ο αριθμός των μεριδών και η αξία τους, η εισφορά νέων μελών και η χρονολογία τυχόν αποχώρησης ή διαγραφής των μελών. Τα βιβλία υπό στοιχεία (γ) έως (στ) θεωρούνται πριν από τη χρήση τους από το Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου εδρεύουν οι συνεταιρισμοί.

14. Οι Κοι.Σ.Π.Ε., διαλύονται:

α) Αν τα μέλη τους μειωθούν κάτω των δέκα (10).

β) Όταν λήξει ο χρόνος διάρκειάς τους, όπως ορίζεται στο καταστατικό.

γ) Αν αποφασίσει η Γ.Σ.

δ) Αν κηρυχθούν σε πτώχευση, μόνο αφού αποτύχει η διαδικασία για έκτακτη εισφορά κατά της διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Η σχετική διαπιστωτική πράξη καταχωρείται, με μέριμνα του Δ.Σ., στο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύουν οι Κοι.Σ.Π.Ε.

Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2–4 του άρθρου 10 και της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 1667/1986.

Αν αποτύχει η διαδικασία η οποία προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 1667/1986, οι Κοι.Σ.Π.Ε., κηρύσσονται σε πτώχευση με απόφαση του αρμόδιου Ειρηνοδικείου, ύστερα από δήλωση του Δ.Σ. των συνεταιρισμών ή αίτηση οποιουδήποτε δανειστή.

Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της δήλωσης ή αίτησης για την κήρυξη σε πτώχευση των συνεταιρισμών, το Δ.Σ. είναι υποχρεωμένο να δηλώσει στο Ειρηνοδικείο αν θα καταβληθούν τα χρέη των συνεταιρισμών ή αν η διαφορά μεταξύ παθητικού και ενεργητικού μειώθηκε κάτω από το ένα τρίτο (1/3).

Μετά την πάραδο του τριμήνου, πριν από τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου, ο Ειρηνοδικής συγκαλεί τους δανειστές για συμβιβασμό. Κατά το συμβιβασμό, στη συνέλευση των δανειστών προεδρεύει ο Ειρηνοδικής. Ο συμβιβασμός, εφόσον επιτευχθεί, επικυρώνεται από το Ειρηνοδικείο. Μετά την επικύρωση οι συνεταιρισμοί συνεχίζουν τις εργασίες τους. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας με φροντίδα του Δ.Σ. του Κοι.Σ.Π.Ε.

Σε περίπτωση που αποτύχει ο συμβιβασμός, το

Ειρηνοδικείο κηρύσσει σε πτώχευση τους συνεταιρισμούς. Από την κήρυξή τους σε πτώχευση οι συνεταιρισμοί διαλύονται. Αρμόδιο δικαστήριο για την πτώχευση είναι το Ειρηνοδικείο της έδρας των συνεταιρισμών. Καθήκοντα εισηγητή δικαστή εκτελεί ο Ειρηνοδίκης. Σύνδικος διορίζεται αυτός που υποδεικνύει η πλειοψηφία των δανειστών, εκτός αν σπουδαίος λόγος δεν το επιτρέπει.

15. Πέντε (5) τουλάχιστον Κοι.Σ.Π.Ε., που διέπονται από αυτό το άρθρο μπορεί να συστήσουν Ένωση Κοι.Σ.Π.Ε., με σκοπό το συντονισμό και την προώθηση των δραστηριοτήτων τους. Η Γ.Σ. της Ένωσης απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών – μελών. Οι αντιπρόσωποι εκλέγονται από τη Γ.Σ. κάθε Κοι.Σ.Π.Ε., σε αναλογία ένας ανά δέκα (10) μέλη. Κάθε αντιπρόσωπος έχει μία ψήφο.

Οι Ενώσεις Κοι.Σ.Π.Ε. και οι Ο.Σ.Π.Ε., που διέπονται από αυτό το άρθρο μπορεί να συστήσουν την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ενώσεων Κοινωνικών Συνεταιρισμών. Η Π.Ο.Ε.Κοι.Σ.Π.Ε., έχει ως σκοπό τη γενικότερη εκπροσώπηση και το συντονισμό των δραστηριοτήτων της κοινωνικο-οικονομικής ενσωμάτωσης, της επαγγελματικής ένταξης ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα. Κάθε Ένωση Κοι.Σ.Π.Ε., και κάθε Κοι.Σ.Π.Ε. συμμετέχει στη Γ.Σ. της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Κοι.Σ.Π.Ε., με δύο (2) αντιπρόσωπους. Κάθε αντιπρόσωπος διαθέτει μία ψήφο. Οι αντιπρόσωποι εκλέγονται από τη Γ.Σ. της Ένωσης Κοι.Σ.Π.Ε. ή των Κοι.Σ.Π.Ε. Στις Ενώσεις Κοι.Σ.Π.Ε. και στην Πανελλήνια Ομοσπονδία Κοι.Σ.Π.Ε. εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος άρθρου.

16. Το Δ.Σ. μπορεί να προσλάβει εργαζομένους που δεν είναι μέλη των Κοι.Σ.Π.Ε. Οι εργαζόμενοι που δεν είναι μέλη των συνεταιρισμών μπορεί να παρίστανται στη Γ.Σ. και να εκφέρουν τη γνώμη τους χωρίς δικαίωμα ψήφου, εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό.

17. Το Δημόσιο, οι Δημόσιοι Οργανισμοί, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα προμηθεύονται αγαθά και δέχονται υπηρεσίες από τους Κοι.Σ.Π.Ε. Η προμήθεια αγαθών και η παροχή υπηρεσιών της παραγράφου αυτής απαλλάσσεται από

κάθε κράτηση υπέρ τρίτου.

Το Δημόσιο, οι Δημόσιοι Οργανισμοί, οι Ο.Τ.Α., α' και β' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα επιτρέπεται να παραχωρούν κατά χρήση στους Κοι.Σ.Π.Ε., πράγματα κινητά ή ακίνητα και κάθε μορφής εγκαταστάσεις. Ειδικότερα, το ίδιο ισχύει για νοσοκομεία του ν.δ. 2592/1953 και του ν. 1397/1983, τα Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία και λοιπές Μ.Ψ.Υ., που λειτουργούν ως Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. Παραχώρηση κατά χρήση πραγμάτων κινητών ή ακινήτων και κάθε μορφής εγκαταστάσεων, που έχει πραγματοποιηθεί μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος σε άτυπες συνεταιριστικές δραστηριότητες ή σε μονάδες επανένταξης ή αποκατάστασης που δημιουργήθηκαν με τον Καν. 815/1984, διατηρούνται μέχρι τη σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε. Μετά τη σύσταση των Κοι.Σ.Π.Ε., επιτρέπεται η κατά παραχώρηση χρήση.

Τα καταστατικά ή τροποποιήσεις των καταστατικών των Κοι.Σ.Π.Ε., πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων, δεν υπόκεινται στο τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου. Οι Κοι.Σ.Π.Ε. απαλλάσσονται από κάθε φόρο άμεσο, έμμεσο η υπέρ τρίτων εκτός του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας όπου εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 1642/1986 όπως ισχύει.

18. Οι Κοι.Σ.Π.Ε. διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, από το νόμο για τους αστικούς συνεταιρισμούς και από κανόνες δικαίου που ρυθμίζουν ψυχιατρικά θέματα.

19. Στο ν. 1892/1990, όπως κάθε φορά ισχύει, υπάγονται και οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και του τυχόν κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού καθορίζονται το ίδιο κεφάλαιο συμμετοχής, το ποσοστό επιχορήγησης και επιδότησης των Κοι.Σ.Π.Ε., οι προϋποθέσεις, τα κριτήρια, οι όροι, ο τρόπος και η διαδικασία καταβολής, καθώς και κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής του ν. 1892/1990, όπως κάθε φορά ισχύει και ως προς τους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης».

Οι ειδικότερα ενδιαφερόμενοι καλό είναι να μελετήσουν όλο το νόμο 2716/1999.

Σχετική νομοθεσία υπάρχει και σε άλλες χώρες. Στο προσεχές τεύχος θα γίνει προσπάθεια να δοθεί ο ιταλικός νόμος 381 της 8 Νοεμβρίου 1991.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΑ.

Η **Σ.Ε.Κ.Ε.** αποτελεί τη συνεταιριστική επιχείρηση των Ελλήνων καπνοπαραγωγών στην επεξεργασία και στις εξαγωγές του καπνού.

Οικονομικά ισχυρή και επιχειρηματικά δραστήρια, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις για 22.000 τόνους καπνού, κυρίως στη Θεσσαλονίκη, στην Καβάλα και στην Ξάνθη.

Αξιοποιώντας τη γνώση και τη δύναμη της συνεργασίας, λειτουργεί ανταγωνιστικά και με επιτυχία στις συνθήκες του ισχυρού παγκόσμιου ανταγωνισμού στην αγορά του καπνού.

Με την απασχόληση 1.500 ατόμων στην περίοδο επεξεργασίας του καπνού, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** αποτελεί σημαντικό στήριγμα για τα εισοδήματα των καπνοπαραγωγικών περιοχών.

Επί μισό αιώνα και σε δύσκολους καιρούς, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** στήριξε και στηρίζει την ελληνική καπνοπαραγωγή.

Σ.Ε.Κ.Ε. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ 1, ΕΥΟΣΜΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ·ΤΗΛ.: (031) 60.93.00

ΥΠΟΚ/ΜΑ ΑΘΗΝΩΝ: Γ. ΓΕΝΑΔΙΟΥ 8 & ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ, ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 3305.047

ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ: ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΝΕΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Κείμενο της κ. STEFANIA MARCONE ()*

Η Ιταλική συνεταιριστική κίνηση συμμετέχει ενεργά στην προώθηση νέων συνεταιρισμών. Η πολιτική που έχει υιοθετηθεί, είναι μέρος μιας στρατηγικής, σκοπός της οποίας είναι να υπογραμμίσει τη συμβολή του συνεργατισμού σε μερικές από τις πιο επείγουσες προτεραιότητες στη χώρα μας: την ανεργία και την ανάπτυξη των ασθενέστερων περιοχών της Ιταλίας. Επίκεντρο του άρθρου αυτού αποτελούν οι πρόσφατες εμπειρίες μας σχετικά με την προώθηση νέων συνεταιρισμών.

Η πολιτική μας στο θέμα αυτό έχει δύο κύριες κατευθυντήριες γραμμές: (α) να δώσει ευκαιρίες απασχόλησης στις νέες γενιές και (β) να βοηθήσει στην επανένταξη εκείνων, που για διάφορους λόγους, έχουν τεθεί εκτός της αγοράς εργασίας.

Το 1992 ψηφίστηκε ένας νέος νόμος για τους συνεταιρισμούς, ο οποίος, μεταξύ άλλων διατάξεων, υποχρέωνε τους συνεταιρισμούς να τοποθετούν το 3% των καθαρών κερδών τους ετησίως σε ειδικά ταμεία για τη συνεταιριστική ανάπτυξη που ιδρύθηκαν από τις κορυφαίες συνεταιριστικές οργανώσεις.

Τα ταμεία αυτά συμβάλλουν στην ίδρυση νέων συνεταιρισμών, μέσω της παροχής κεφαλαίων εκκίνησης (έως 50% στην περίπτωση των συνεταιρισμών και έως 30% για εταιρείες που ελέγχονται από συνεταιρισμούς) και μέσω της διευκόλυνσης σύναψης χαμηλότοκων δανείων.

• Όμως η συμμετοχή του ιταλικού Συνεργατισμού δεν σταματά εδώ, καθώς οι κορυφαίες οργανώσεις έχουν ξεκινήσει αρκετά προγράμματα τα τελευταία χρόνια, έχοντας σαν στόχο τις ασθενέστερες περιοχές της χώρας, τόσο μέσω της παρέμβασης των μεγάλων συνεταιρισμών (π.χ. του καταναλωτικού τομέα) δημιουργώντας πολλές νέες θέσεις εργασίας στη Νότια Ιταλία, όσο και μέσω ειδικών προγραμμάτων που εκπονούνται από τις κορυφαίες εθνικές οργανώσεις, στοχεύοντας στην προώθηση της επιχειρηματικής αυτοαπασχόλησης.

Για να δώσω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα του έργου που πραγματοποιούν οι Ιταλικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις θα περιγράψω σύντομα ένα πρόγραμμα που ονομάζεται «*Ας ξεκινήσουμε μια επιχείρηση*» και το οποίο γνωρίζω καλά, καθώς είναι το πρόγραμμα που εφαρμόζει η Legacoop. Στόχος του προγράμματος είναι να δώσει διευκολύνσεις και υπηρεσίες υποστήριξης, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προώθηση της επιχειρηματικότητας, να κινητοποιήσει την επιχειρηματική δημιουργικότητα και ευρηματικότητα ώστε να δώσει τη δυνατότητα στους μελλοντικούς επιχειρηματίες να δημιουργήσουν μικρή νέα επιχείρηση. Του Προγράμματος προηγήθηκαν αρκετές ομάδες εργασίας που απευθύνονταν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σε φοιτητές πανεπιστημίων.

Τα σημαντικότερα στοιχεία του προγράμματος είναι:

• Ένα δίκτυο μόνιμων και προσωρινών κέντρων πληροφόρησης (τουλάχιστον 1 ανά περιοχή). Αυτή τη στιγμή υπάρχουν 65 κέντρα πληροφόρησης που λειτουργούν με προσωπικό άνω των 70 ατόμων, αφοσιωμένο σ' αυτή τη δραστηριότητα προώθησης.

• Μια τηλεφωνική γραμμή επικοινωνίας χωρίς χρέωση και μια σελίδα στο διαδίκτυο (Internet).

(*) Η συγγραφέας είναι Διευθύντρια του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων της Legacoop στη Ρώμη

- Έναν τηλεματικό «χαρτοφύλακα για συμβούλους προώθησης», που περιλαμβάνει το πακέτο πληροφοριών και το μεθοδολογικό εξοπλισμό που είναι απαραίτητος για προώθηση επιχείρησης.

- Προβολή από τον τύπο και το ραδιόφωνο.

- Οικονομικές δομές για την αξιολόγηση και τελικά την χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων.

- Η δημιουργία μιας «ομάδας προτύπων» από τις πιο επιτυχημένες περιπτώσεις, οι οποίες μπορούν να αναπαραχθούν σε διαφορετικές περιοχές και συνθήκες σε τοπικό επίπεδο.

- Η δια-συνεταιριστική συνεργασία μεταξύ των ήδη εύρωστων συνεταιρισμών και των προωθούμενων συνεταιρισμών, σε ότι αφορά την αναζήτηση συνεργατών και την προθυμία παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών και χορηγιών.

Μόνο από τη νότιο Ιταλία ήλθαν σε επαφή με το πρόγραμμα 8.000 άτομα ηλικίας κάτω των 20 ετών και περισσότερα από τα μισά ήταν γυναίκες. Από τις 700 επιχειρηματικές ιδέες, επελέγησαν 102 σχέδια, από τα οποία αναμένεται να δημιουργήσουν 1.200 νέες θέσεις απασχόλησης, με επένδυση συνολικού ύψους 96 δισεκατομμυρίων λιρετών.

Οι κυριότεροι τομείς δράσης είναι: τουρισμός, υπηρεσίες υγείας, κατ' οίκον βοήθεια, προστασία του περιβάλλοντος, εκδόσεις, αποκατάσταση παλαιών αντικειμένων, χειροτεχνία, συλλογή ταξινομημένων απορριμμάτων, γεωργία κλπ.

Η αρχή της αμοιβαιότητας πάνω στην οποία στηρίχθηκε η σχέση μεταξύ των συνεταιριστικών επιχειρήσεων και των μελών τους, συμπληρώθηκε από την αμοιβαία υποστήριξη μεταξύ των συνεταιρισμών, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό.

Ο κίνδυνος βρίσκεται στην πιθανότητα να υπάρξει χαλάρωση, στο επιχειρηματικό δυναμικό, στην τεχνογνωσία και στις υπηρεσίες που έχει δημιουργήσει και συνεχίζει να δημιουργεί ένα μεγάλο δίκτυο συνεταιρισμών προς όφελος της χώρας. Ο κύριος στόχος είναι να μπορεί κάθε νέα επιχείρηση να επωφελείται από τις συμβουλευτικές υπηρεσίες κι έτσι να συνοδεύεται από μια συνεταιριστική οργάνωση ή ένα διευθυντικό στέλεχος συνεταιρισμού, υπεύθυνο για την καθοδήγηση στο ξεκίνημα, την ανάπτυξη και την επέκταση, όπως επίσης και για εμπορικά, φορολογικά, τραπεζικά και λειτουργικά θέματα. Η πρόκληση και η πολυπλοκότητα αυτής της μεθόδου «καθοδήγησης» αφορά τη δυνατότητα μεταφοράς πληροφοριών και γνώσεων, για την ισχυροποίηση του οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στη βάση.

Φυσικά απομένουν πολλά για να γίνουν ακόμα. Η πρώτη φάση της δραστηριότητάς μας σχετικά με την προώθηση, μας έδωσε τη δυνατότητα να αντιληφθούμε ποιοι είναι οι τομείς και οι περιοχές με τις μεγαλύτερες ευκαιρίες για τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και η εμπειρία που αποκτήθηκε θα μας δώσει περισσότερα στοιχεία για να εστιάσουμε τις προσπάθειες προώθησης στο μέλλον.

Όμως, το στοιχείο που θα ήθελα να υπογραμμίσω και το οποίο φαίνεται πιο ενδιαφέρον και περισσότερο υποσχόμενο στο μέλλον, είναι η δημιουργία σχέσεων με νέους ανθρώπους, οι οποίοι είναι έτοιμοι να στραφούν στην αυτο-διαχειριζόμενη συνεργατική και παραγωγική απασχόληση, αναλαμβάνοντας τις υποχρεώσεις και τους κινδύνους που συνεπάγεται κάτι τέτοιο. Εν ολίγοις, στοχεύουμε στους νέους που βλέπουν στη συνεταιριστική μορφή επιχείρησης μια λύση για τις ανάγκες τους.

Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλουμε στη δημιουργία τοπικών πρωτοβουλιών που ενεργοποιούν την επιχειρηματικότητα και μπορούν να παράγουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, νικώντας τον πιο κακό δαίμονα – την παραίτηση!

Μετάφραση Γιάννης Βασιλείου

(Από το περιοδικό Review of International Co-operation, Vol. 91, No. 3, 1998)

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟ 1934 - 1998 ΤΟΥ ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΛΗΜΗ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ
ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

- Η ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΤΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ Ι.Σ.Ε.Μ. ΚΑΙ Ι.Α.Γ.Ε.
- Η ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΠΙΤΙΜΟ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ
ΤΟΥ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΛΥΜΠ. ΚΛΗΜΗ - ΚΑΜΙΝΑΡΗ
(για τη συγκέντρωση των στοιχείων και τη σύνθεση)

ΧΟΡΗΓΟΣ: ΜΕΡΟΠΗ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ - ΚΛΗΜΗ

ΑΘΗΝΑ 1998

Η πορεία των θεμάτων των εργαζομένων στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις

Στα πλαίσια της ιδιαιτερότητας του Συνεργατικού χώρου

Η διαχρονική πορεία της συνδικαλιστικής Οργάνωσής τους

Η σημερινή κατάσταση

Κείμενο κ. Δημ. Λιάγκου (*)

Σε συνέχεια όσων εγράψαμε στο προηγούμενο υπ' αριθ. 53 (Ιανουάριος — Μάρτιος 1999) τεύχος σχετικά με το ιστορικό της πορείας των θεμάτων των συνεταιριστικών υπαλλήλων του αγροτικού τομέα (εν ενεργεία και συνταξιούχων), το ακόλουθο κείμενο αναφέρεται κυρίως στα σχετικά με τη σημερινή πραγματικότητα — κατάσταση αυτών των θεμάτων των εργαζομένων στους διάφορους τομείς του ευρύτερου αγροτοσυνεταιριστικού μας χώρου. Γίνεται σε αυτό μια προσπάθεια να δοθούν τα στοιχεία για την γενόμενη εξέλιξη, με προσέγγιση στη σημερινή κατάσταση, στα προβλήματα και στις προσπάθειες στο χώρο των συνεταιριστικών υπαλλήλων (σε συνοπτική βέβαια θεώρηση).

Μπορεί λοιπόν να ειπωθεί, ότι και την τελευταία περίοδο (των δύο περίπου δεκαετιών) στην οποία κυρίως αναφέρεται τούτο το κείμενο, έχουν γίνει επιτυχημένες προσπάθειες με μεθοδευμένους χειρισμούς των Διοικήσεων της ΟΣΕΓΟ, οι οποίες είχαν θετική ανταπόκριση από την Ηγεσία του Συνεταιριστικού Κινήματος, αλλά και από τις Διοικήσεις των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμού και μορφής.

Τα αποτελέσματα της συνδικαλιστικής αυτής δραστηριότητας της ΟΣΕΓΟ ήταν πολύ θετικά στον τομέα της βελτίωσης της αμοιβής και όρων εργασίας, με μια ολόκληρη σειρά Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας του προσωπικού Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, πανελλαδικής εφαρμογής, που επεκτείνονταν ανάλογα και στο προσωπικό των Συνεταιριστικών Εταιρειών, αλλά και με άλλες τοπικές και ειδικότερες μισθολογικές και λοιπές συναφείς ρυθμίσεις ανάλογης δραστηριότητας των τοπικών Σωματείων συνεταιριστικών υπαλλήλων, με κατεύθυνση της ΟΣΕΓΟ ή και με δικές τους πρωτοβουλίες τοπικού χαρακτήρα κ.λπ.

Μεθοδεύσεις της ΟΣΕΓΟ έγιναν αρκετές και στον ασφαλιστικό τομέα και ειδικότερα στη στήριξη της οικονομικής θέσης και στην συστηματοποίηση της όλης πορείας του Κλαδικού Ασφαλιστικού Οργανισμού (ΤΑΥΣΟ). Κάτι που συνδυάστηκε με την αποκατάσταση ομαλού ρυθμού ρευστοποίησης των απαιτήσεων του Ταμείου από εισφοροκρατήσεις κ.λπ., που τονώθηκε περαιτέρω με την μεγάλη αύξηση του αριθμού των ασφαλισμένων του, είτε λόγω των γνωστών προσλήψεων νέου, αισθητά πολυάριθμου, κατ' αυτήν την περίοδο προσωπικού στις Κεντρικές και Περιφερειακές αγροτοσυνεταιριστικές οργανώσεις, εταιρείες τους κλπ. είτε με τη μεθόδευση της εφαρμογής της νομοθε-

(*) Ο Δημ. Λιάγκος, μέλος τώρα του Δ.Σ. της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού, διετέλεσε επί πολλές δεκαετίες Διευθυντικό στέλεχος Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων ή Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων κ.λπ., βασικό συνδικαλιστικό στέλεχος στον τομέα αυτό ή και στον ευρύτερο χώρο του Εργατοϋπαλληλικού κινήματος, Γεν. Γραμ. και Δ/ντής της ΟΣΥΓΟ και του δημοσιογραφικού της οργάνου, επίσης Δ/ντής εντύπων του χώρου, κ.λπ.

σίας που από το 1966 θεσμοθετήθηκε σε ότι αφορά την υπαγωγή στην ασφάλιση του ΤΑΥΣΟ του προσωπικού όλων των εταιρειών ή Κοινοπραξιών των ΑΣΟ με άλλους φορείς του χώρου της αγροτικής οικονομίας, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων μετέχουν και Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, ανεξαρτήτως ποσοστού συμμετοχής τους.

Συστηματοποιήθηκε ενδιάμεσα και ο κλάδος ασφάλισης ασθενείας των συνεταιριστικών υπαλλήλων με την γενόμενη επέκταση της ζώνης ασφάλισης του ΙΚΑ σε μικρότερα επαρχιακά κέντρα του Ελλαδικού χώρου και με τη σημείωση ότι άλλο είναι το θέμα της βελτίωσης της ποιότητας και εξυπηρέτησης στον ιατροφαρμακευτικό και νοσοκομειακό τομέα (για τον οποίο πολλά είναι τα παράπονα των ενδιαφερομένων) και άλλο είναι το δικαίωμα υπαγωγής στην ασφάλιση ασθενείας του ΙΚΑ που δεν την είχαν παλαιότερα οι συνεταιριστικοί υπάλληλοι που υπηρετούσαν στην επαρχιακή χώρα και αγωνίστηκαν να την αποκτήσουν.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι συστηματοποιήθηκε σ' αυτή τη νέα περίοδο δραστηριότητας της ΟΣΕΓΟ και ο τομέας της αναπροσαρμογής των συντάξεων του ΤΑΥΣΟ, με βάση τις αυξανόμενες ασφαλισμένες αποδοχές των εν ενεργεία συνεταιριστικών υπαλλήλων (ασφαλισμένων του Ταμείου), υπό τις ίδιες πάντοτε προϋποθέσεις και αντιστοιχίες, κάτι που θεσμικά δεν παύει να είναι συνδικαλιστική θέση (αρχή), αρκεί να εφαρμόζεται σωστά αυτή η αρχή της σύνδεσης συντάξεων και μισθών, χωρίς αδικίες και με βάση την ίση μεταχείριση. Σημείο πάντως που αφορούσε μια μεγάλη κατηγορία συνταξιούχων που αδικήθηκαν από τη μη επίλυση των συναφών προβλημάτων τους που δημιουργήσε η μεταβατική περίοδος αυτού του κατά τα άλλα σωστού μέτρου. Οι αδικηθέντες πρότειναν την άρση αυτής της αδικίας, με την χορήγηση κάποιου επιδόματος μορφής «επίδοματος εξομάλυνσης» που σε παρεμφερή περίπτωση εφαρμόστηκε στον Δημόσιο τομέα. Δεν ευδοκίμησε όμως ούτε η δικαστική διεκδίκηση της άρσης αυτής της αδικίας, στην οποία είχαν οι ενδιαφερόμενοι προσφύγει, για να ακολουθήσει στη συνέχεια και άλλη αδικία σε βάρος των παλαιότερων συνταξιούχων, η οποία άρχισε με την νομοθέτηση (άρθρο 66 νόμου 2084/1992) που δημιούργησε επίσης μια ακόμη ανισότητα. Πρόκειται για την γενόμενη αποσύνδεση των συντάξεων από την συσχέτιση με τις αυξήσεις των μισθών, την οποία το άρθρο 66 ν. 2084/92 προβλέπει με την καθιέρωση της αναπροσαρμογής των συντάξεων των συνταξιούχων των Κλαδικών Ασφαλιστικών φορέων (πέραν του ΙΚΑ κ.λπ.), με βάση την εκάστοτε εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης και ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα του κατά περίπτωση φορέα (π.χ. ΤΑΥΣΟ). Κάτι που γίνεται ύστερα από σχετική απόφαση (έγκριση) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (δημοσιευόμενη στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως). Απόφαση που προϋποθέτει αντίστοιχη πρόταση του Δ.Σ. του ΤΑΥΣΟ. Η αδικία εδώ συνίσταται στη λήψη μικρότερης αύξησης των συντάξεων των παλαιότερων συνταξιούχων ΤΑΥΣΟ, σε σχέση με τους νέους συνταξιούχους, των οποίων η σύνταξη (υπό τις ίδιες προϋποθέσεις χρόνου ασφάλισης και ασφαλισίμου μισθού), είναι σαφώς ανώτερη, αφού υπολογίστηκε ο ασφαλιστέος μισθός τους με βάση τις σαφώς ανώτερες αυξήσεις των Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας (και όχι των χαμηλότερων ποσοστών αύξησης της εισοδηματικής πολιτικής), κατά τα γνωστά.

Πρόταση του Δ.Σ. του ΤΑΥΣΟ, ύστερα από αντίστοιχες ενέργειες της Συντονιστικής Επιτροπής Συλλόγων Συνταξιούχων ΤΑΥΣΟ, για άρση αυτής της αδικίας (με καταστατική τροποποίηση), δεν εγκρίθηκε από το εποπτεύον Υπουργείο, γιατί κάτι τέτοιο (όπως υποστηρίζεται) θα ήταν αντίθετο προς τις ισχύουσες (παραπάνω σημειούμενες) νομικές διατάξεις (άρθρο 66 ν. 2084/92).

Αίτημα των συνταξιούχων ΤΑΥΣΟ και πολλών άλλων Ταμείων, είναι η κατάργηση της ανορθόδοξης και αντιστασιακής αυτής διάταξης του άρθρου 66 Ν. 2084/92, η οποία δημιουργεί αδικίες και ανισότητες που παρουσιάστηκαν και παρουσιάζονται έντονα από τους αδικούμενους συνταξιούχους μας.

Σε ότι αφορά τη φετινή αύξηση της σύνταξης από το ΤΑΥΣΟ, η καταβολή της έγινε (στην πλειοψηφία των συνταξιούχων του) από 25.6.1999 με τη σύνταξη μηνός Ιουλίου 1999 και με αναδρομικότητα από 1.1.99 στα γνωστά ποσοστά της κυβερνητικής εισοδηματικής πολιτικής. Η αύξηση αυτή ενσωματώνεται στις συντάξεις.

Παρεμβάλλεται εδώ το γνωστό ανώτατο όριο των συντάξεων του ΤΑΥΣΟ που έχει κλιμάκωση για όλες τις κατηγορίες (με βάση τα έτη ασφάλισης) των συνταξιούχων του ΤΑΥΣΟ. Πρόκειται για το γνωστό πλαφόν (οροφή) των συντάξεων που ισχύει με καταστατική διάταξη του Ταμείου και αφορά κυρίως ορισμένο αριθμό μικροσυνταξιούχων σ' αυτή τη φάση και για ειδικούς λόγους (αυτή τη στιγμή). το πλαφόν αυτό των συντάξεων, σύμφωνα με ισχύουσα καταστατική διάταξη του ΤΑΥΣΟ, αυξάνεται ανάλογα με τις μισθολογικές αυξήσεις της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας προσωπικού των Α.Σ.Ο., η οποία φέτος δεν έχει ακόμη υπογραφεί μεταξύ ΠΑΣΕΓΕΣ – ΟΣΕΓΟ.

Η άποψή μας είναι ότι το πλαφόν αυτό της τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων του άρθρου 66 ν. 2084/92 (το οποίο κατισχύει των αντίστοιχων καταστατικών διατάξεων) δεν θα πρέπει να ισχύει όταν πρόκειται για συνταξιοδικές αυξήσεις της εισοδηματικής πολιτικής, ωστόσο, όμως η εγκριτική της αύξησης υπουργική απόφαση εδώ αναφέρει το αντίθετο. Κάτι που μεταφράζεται σε στέρηση της αύξησης αυτής από αρκετούς μικροσυνταξιούχους, οι οποίοι θα πάρουν τη φετινή αύξηση, μετά την υπογραφή της Σ.Σ.Ε. προσωπικού ΑΣΟ. Ο λόγος που οι μικροσυνταξιούχοι δεν έχουν περιθώρια από το αναφερόμενο πλαφόν του ΤΑΥΣΟ, έχει να κάνει με το γεγονός ότι αυτή η κατηγορία συντ/χών «γέμιζε» το πλαφόν με το σύστημα της αναπροσαρμογής συντάξεων που έχει εφαρμόσει το Ταμείο (για λόγους προστασίας των μικροσυνταξιούχων). Αντίθετα, οι ανώτερων συντάξεων συνταξιούχοι με τις μικρότερες αυξήσεις (σε ποσοστά κ.λπ.), που έπαιρναν (με βάση τις προαναφερθείσες αδικίες στην αναπροσαρμογή των συντάξεών τους), δημιούργησαν περιθώρια στο πλαφόν τους, που τους επιτρέπουν τώρα με το άρθρο 66 ν. 2084/92 να παίρνουν τις αυξήσεις της εισοδηματικής πολιτικής και χωρίς πρόσφατη αύξηση του πλαφόν (με Συλλογική Σύμβαση ΠΑΣΕΓΕΣ – ΟΣΕΓΟ). Πρόκειται πάντως για πρόβλημα που απασχολεί τους Συλλόγους Συνταξιούχων του ΤΑΥΣΟ, οι οποίοι ωστόσο υπέβαλαν προτάσεις που δεν έγιναν αποδεκτές, όπως πιο πάνω αναφέραμε.

Οι συνταξιούχοι του επικουρικού κλάδου ξεπερνούν τις 4.500 με μέση σύνταξη την 31.8.98 δρχ. 72.000 (σύνταξη γήρατος).

Οι ασφαλισμένοι αμφοτέρων των κλάδων την 31.8.98 είναι 15.100 με 3.000 εποχιακούς.

Η μέση (κυρία) σύνταξη γήρατος ήταν δρχ. 235.000.

Πλήρη στατιστικά και οικονομικά στοιχεία για όλους τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, περιέχει και ο ετήσιος Κοινωνικός Προϋπολογισμός του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο οποίος έχει ευρύτερη δημοσιότητα.

Στην εφημερίδα του Συλλόγου Συνταξιούχων ΠΕΣΥΓΟ, δημοσιεύτηκαν αναλυτικά στοιχεία του Προϋπολογισμού 1999 του ΤΑΥΣΟ.

Οι συνταξιούχοι του Κλάδου **κύριας σύνταξης** την 31.8.98 είναι 6.400.

Η σχέση του αριθμού συνταξιούχων προς ασφαλισμένους για τον κλάδο **Επικουρικής** σύνταξης είναι σχετικά καλή, γιατί ο κλάδος είναι ακόμα νέος, δεν έχει μεγάλο αριθμό συνταξιούχων.

Η σχέση αριθμού συνταξιούχων προς ασφαλισμένους του κλάδου **κύριας** ασφάλισης αρχίζει να μην είναι καλή, γι' αυτό και όλοι οι ενδιαφερόμενοι μελετούν τρόπους διεξόδου, έτσι που να στηριχθεί η βιωσιμότητα του ΤΑΥΣΟ, η οποία θα γίνει πιο σταθερή, αν επισπευθεί η ανάκαμψη της κρίσης των Α.Σ.Ο. (Κάτι που θα βοηθήσει στην αποκατάσταση ομαλού ρυθμού απόδοσης στο ΤΑΥΣΟ των ασφαλιστικών εισφορών. Εισφορών που τον τελευταίο καιρό δεν αποδίδονται στο ΤΑΥΣΟ από σειρά εργοδότηδων ΑΣΟ για σημαντικά ποσά).

Οι εξελίξεις και οι μεταβολές των συνθηκών που στην τελευταία 15ετία επηρέασαν αρνητικά τον κύκλο δραστηριοτήτων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας, είχαν βέβαια τις αρνητικές προεκτάσεις τους και επιπτώσεις τους στο Ταμείο, μαζί και με θετικά ίσως σημεία π.χ.:

Οι γινόμενες αθρόες προσλήψεις νέων υπαλλήλων των Α.Σ.Ο., επίσης η εφαρμογή των νομικών διατάξεων για την ασφάλιση στο ΤΑΥΣΟ του προσωπικού και των νεώτερων εταιρειών του ευρύτερου γεωργο-οικονομικού χώρου, (στο κεφάλαιο των οποίων μετέχουν και οι ΑΣΟ), καθώς και η επέκταση της ασφάλισης του ΤΑΥΣΟ και στο εργατοτεχνικό προσωπικό των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και των Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων γενικότερα, ήταν η βασική αιτία της μεγάλης αύξησης του αριθμού των ασφαλισμένων του Ταμείου, με την επακόλουθη τόνωση της οικονομικής του βάσης. (Υπόψη ότι η επωνυμία της ΟΣΥΓΟ άλλαξε ήδη σε ΟΣΕΓΟ (Ομοσπονδία Σωματείων Εργαζομένων Γεωργικών Οργανώσεων Ελλάδος ύστερα από την ένταξη στους κόλπους της και των εργατοτεχνιτών του αγροτοσυνεταιριστικού τομέα).

Αντίθετα όμως η ενσκόπασα κρίση των Α.Σ.Ο., με τον περιορισμό ορισμένων βασικών τομέων εργασιών και την δημιουργία αντίστοιχων οφειλών και δανείων των ΑΣΟ που βέβαια πολλαπλασιάστηκαν τάχιστα με τα υπέρογκα επιτόκια (τρέχοντα και υπερημερίας, τα γνωστά παντώκια κ.λπ.), είχαν ως αποτέλεσμα την μαζική απόλυση προσωπικού, με πρώτη την μεγάλη Κεντρική Συνεταιριστική Οργάνωση ΚΥΔΕΠ που οδηγήθηκε τελικά σε αναγκαστική εκκαθάριση (κατά τα γνωστά), καθώς μια σειρά από Κεντρικές και Περιφερειακές Εταιρείες των ΑΣΟ, συνεταιριστικές επιχειρήσεις κ.λπ. Μειώθηκε έτσι σε σημαντικό βαθμό ο αριθμός των ασφαλισμένων του ΤΑΥΣΟ, ενώ ταυτόχρονα ένας σημαντικός αριθμός απολυθέντων υπαλλήλων, συνταξιοδοτήθηκε από το ΤΑΥΣΟ βασικά με μειωμένη σύνταξη και με βάση την σχετική καταστατική (ισχύουσα τότε) διάταξη που πρόβλεπε συνταξιοδότηση με μειωμένες προϋποθέσεις χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας. Διάταξη που τροποποιήθηκε από την ακολουθήσασα νομοθέτηση γενικών διατάξεων που ανέβασε το όριο ηλικίας αυτής της κατηγορίας των συνταξιούχων.

Παρά την κρίση των Α.Σ.Ο., που προαναφέρθηκε, το ΤΑΥΣΟ άντεξε και μάλιστα με διατήρηση σε καλό σημείο της κινητής περιουσίας του, καθώς και της ακίνητης βέβαια, παρά το γεγονός ότι, ιδίως στο παρελθόν, τα κεφάλαια των Ασφαλιστικών Ταμείων δεσμεύονταν και τα επιτόκια καταθέσεων τους ήταν πολύ χαμηλά. Ήδη γίνονται επιτυχημένες ως τώρα προσπάθειες για τη διατήρηση και παγίωση της βιοσιμότητας του Ταμείου, με τις επιβαλλόμενες μεθοδεύσεις (αξιοποίηση περιουσίας —ρευστοποίηση απαιτήσεων— περιορισμός εισφοροδιαφυγής, αποκατάσταση ομαλού ρυθμού απόδοσης εισφοροκρατήσεων τρέχουσας μορφής κ.λπ.).

Από τα προαναφερθέντα, σαφώς προκύπτει ότι η Ομοσπονδία των συνεταιριστικών υπαλλήλων πορεύτηκε και πορεύεται στα πλαίσια της συνδικαλιστικής δεοντολογίας, με συνέχεια και συνέπεια, μακριά από ακρότητες και με παράλληλη προσήλωση στις ιδιαιτερότητες του αγροτοσυνεταιριστικού χώρου. Η όλη πορεία της οργάνωσης αυτής είχε πολλές επιτυχίες.

Δεν έλειψαν βέβαια και οι προσφυγές (ελάχιστες φορές) στα Διαιτητικά Δικαστήρια, τα διαβήματα προς αρμόδιους κυβερνητικούς και λοιπούς φορείς και παράγοντες, καθώς και οι διεκδικήσεις με κλιμάκωση αγωνιστικών εκδηλώσεων, με υπευθυνότητα όμως και σύνεση πάντα και προπαντός, ύστερα από εξάντληση όλων των άλλων μορφών διεκδίκησης για ικανοποίηση δίκαιων αιτημάτων της υπαλληλικής πλευράς, για συνεννόηση και από κοινού συμφωνία με την εργοδοτική πλευρά.

Το Ασφαλιστικό πάντως στο σύνολό του θα αποτελέσει αντικείμενο αντιμετώπισης μετά τις προσεχείς βουλευτικές εκλογές, οπότε και ελπίζεται να παρθούν τα αναγκαία μέτρα, αφού όλοι οι ειδήμονες και οι ειδικοί μιλούν για την επιτακτική ανάγκη εκσυγχρονισμού των φορέων της Κοινωνικής Ασφάλισης κατά τρόπο που να μπορούν να

ανταποκρίθουν στις σημερινές ανάγκες.

Προοίμιο τέτοιων μέτρων συνθέτει ο πρόσφατος νόμος 2676/99, ο οποίος αφορά και το χώρο των συνεταιριστικών υπαλλήλων σε αρκετά σημεία. Ο νόμος αυτός επιλαμβάνεται επείγουσας μορφής θεμάτων, έτσι που να φθάσουμε ομαλά στην ριζική αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος που αναμένεται να υλοποιηθεί στα προσεχή έτη (νομοθετικά κ.λπ.). Ασφαλιστικά θέματα του χώρου των Συνεταιριστικών υπαλλήλων για άμεση αντιμετώπιση που το εποπτεύον Υπουργείο ζητεί επίσημα, είναι πάντως ο καθορισμός του ύψους των επικουρικών συντάξεων με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και η λήψη μέτρων που προτείνει η Αναλογιστική Μελέτη για τους κλάδους κύριας και επικουρικής ασφάλισης του ΤΑΥΣΟ. Η ηγεσία του ΤΑΥΣΟ, πέραν όλων των άλλων που προαναφέραμε, στοχεύει επίσης στην περαιτέρω συστηματοποίηση της όλης λειτουργικότητας του Ταμείου με στόχο την επιτάχυνση της εξυπηρέτησης των συνταξιούχων και των ασφαλισμένων. Ενδιαφέρον επίσης θέμα είναι η βελτίωση της ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής εξυπηρέτησης των συνταξιούχων από το ΙΚΑ, το οποίο ήδη μελετά τρόπους εκσυγχρονισμού και αυτού του τομέα, όπως προκύπτει από τη σχετική ειδησεογραφία των μέσων ενημέρωσης, τις δηλώσεις του Δ/τή ΙΚΑ κ.λπ.

Προγραμματισμένο για έναρξη εφαρμογής από τις αρχές του προσεχούς έτους, είναι και το πολυσυζητημένο θέμα των φορολογικών ελαφρύνσεων των συνταξιούχων, οι οποίες και θα συγκεκριμενοποιηθούν στα πλαίσια του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου έτους, ελαφρύνσεις δηλαδή για τα εισοδήματα 1999 που θα δηλωθούν στις ΔΟΥ στις αρχές του έτους 2000.

Για το εισοδηματικό δεν αναμένονται θεαματικές εξελίξεις, με πιθανότητα συνέχισης της παρατεινόμενης λιτότητας, που είναι καιρός να αποδειχθεί ότι δεν είναι μονόπλευρη. Όσο για την πτωτική πορεία του πληθωρισμού, αυτό είναι μια πραγματικότητα βέβαια, η οποία όμως και πρέπει να εναρμονίζεται και με το καλάθι της νοικοκυράς που πρέπει να γεμίζει, μακριά από τη δημιουργία πληθωριστικής ψυχολογίας με τις ανατιμήσεις αγαθών και υπηρεσιών βασικής ανάγκης και με πρωταγωνίστριες τις ΔΕΚΟ, όχι λίγες φορές.

Προϋπόθεση βέβαια επίλυσης των θεμάτων των συνεταιριστικών υπαλλήλων, είναι η ανάκαμψη της γνωστής κρίσης που μαστίζει τα τελευταία χρόνια το Συνεταιριστικό κίνημα του αγροτικού τομέα το οποίο περνάει την κρίσιμότερη περίοδο της ιστορικής του πορείας.

Η σωρεία των προβλημάτων οδηγεί πολλές Α.Σ.Ο., σε πτώχευση ή εκκαθάριση με θύματα τους εργαζόμενους και τους αγρότες βέβαια. Τα οξυμένα λοιπόν και συσσωρευμένα προβλήματα πρέπει να επιλυθούν με την ενεργό συμπαράσταση του κράτους, το οποίο δεν είναι άμοιρο ευθυνών για την κρίση του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος της χώρας, κατά τα γνωστά, που δεν πρέπει πάντως να λησμονούνται από τους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς και παράγοντες. Η κακή αυτή κατάσταση επιτείνεται και από την συκοφάντηση του Συνεταιριστικού Κινήματος από τους αντισυνεταιριστικούς κύκλους κυρίως που έχουν συμφέρον να μην υπάρχει συνεταιριστικό κίνημα, για τους γνωστούς λόγους. Η κρίση των ΑΣΟ συνεπάγεται την απόλυση των υπαλλήλων, οι οποίοι ταύτησαν την τύχη τους με την ύπαρξη του Συνεταιριστικού κινήματος, (με ό,τι η απόλυση αυτή συνεπάγεται).

Η Αγροτική Οικονομία έχει πάντοτε ανάγκη των Συνεταιρισμών, οι οποίοι είναι οι βασικοί μοχλοί ανάπτυξης. Με αυτή την έννοια, η Πολιτεία πρέπει να καταπιαστεί ζεστά με τη στήριξη των Συνεταιρισμών. Όσο κι αν οι κανόνες της ελεύθερης αγοράς στηρίζονται στον ανταγωνισμό και στην ελεύθερη δράση των ιδιωτών επιχειρηματιών, δεν παύουν να δημιουργούνται ωστόσο οι κερδοσκοπικές τάσεις και οι γνωστές παρενέργειες που μπορούν να αποφευχθούν και να αντιμετωπιστούν μόνο με τους συνεταιρισμούς, στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας, με την πεποίθηση ότι οι συνεταιριστικοί φορείς δεν έχουν αποκλειστικό στόχο το κέρδος, αλλά την άμυνα έναντι των επιθέ-

σεων της κερδοσκοπίας, ούτε στοχεύουν στην υποκατάσταση της ιδιωτικής επιχειρηματικής δράσης, την οποία σε τελευταία ανάλυση βοηθάει η συνεταιριστική παρέμβαση, συμπληρώνει δηλαδή τα αναπόφευκτα κενά που δημιουργεί η ιδιωτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Πρέπει να επαναληφθεί ότι ο συνεταιριστικός φορέας δεν είναι μια ξεπερασμένη υπόθεση, αλλά έχει μέλλον γιατί η προσφορά του και το ηθικό του υπόβαθρο έχει βαθιές ρίζες στη συνείδηση των κοινωνικών ομάδων, έχει αναπτυξιακές δυνατότητες και παρακολουθεί την εξέλιξη των συνθηκών με οράματα για το μέλλον, για την βελτίωση της θέσης των οικονομικά αδύνατων κοινωνικών μας ομάδων.

Για την μετεξέλιξη πάντως των Συνεταιρισμών και ιδιαίτερα για το μέλλον των Συνεταιρισμών στη χώρα μας και σε διεθνή κλίμακα, παραπέμπουμε στα αντίστοιχα κείμενα των ασχολούμενων με τη θεωρία και την πράξη του Συνεργατισμού. Κείμενα τα οποία βλέπουν το φως της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια, με σκοπό την εξουδετέρωση της συκοφάντησης του συνεταιριστικού θεσμού, αλλά και την ενημέρωση ευρύτερων κύκλων για την ωφελιμότητα του συνεταιριστικού θεσμού, για το μέλλον και τη μετεξέλιξη των Συνεταιρισμών. Κάτι που αποβαίνει προς όφελος της αγροτικής οικονομίας, γιατί όχι και της εθνικής μας οικονομίας, την ανάπτυξη της οποίας δεν πρέπει να την αφήσουμε μονοπωλιακά στα χέρια του ιδιωτικού εμπορίου και των κερδοσκοπικών κύκλων, αλλά πρέπει να κινητοποιήσουμε αντίστοιχα και τους συνεταιρισμούς σαν βασικούς αναπτυξιακούς μοχλούς, έτσι που να επιτυγχάνουμε καλύτερο αποτέλεσμα, χωρίς παρενέργειες και άλλες συνέπειες που αναπόφευκτα δημιουργούν οι μονοπωλιακοί φορείς της κερδοσκοπίας.

Η Συνεταιριστική ανάμιξη πάντως στην αναπτυξιακή προσπάθεια δεν θα έχει την απαραίτητη αποτελεσματικότητα, αν πρώτιστα δεν εξασφαλιστεί η απαραίτητη υπηρεσιακή στελέχωση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Κι αυτό θα επιτευχθεί μονάχα όταν καθιερωθούν κίνητρα διατήρησης και προσέλκυσης ικανών και άρτια καταρτισμένων ή εξειδικευμένων υπαλληλικών στελεχών όλων των βαθμίδων. Κάτι που βέβαια δεν επιτυγχάνεται με την απειλή των απολύσεων και την αβεβαιότητα της διατήρησης στην εργασία, ούτε με την ανασφάλεια της μετεργασιακής ζωής των εργαζομένων, όταν γίνουν απόμαχοι της εργασίας κ.λπ. Συναγερμός λοιπόν πρέπει να γίνει χωρίς άλλες αναβολές από τους αρμόδιους κυβ/κους και λοιπούς φορείς και παράγοντες, με στόχο την ανάκαμψη της κρίσης των ΑΣΟ και τη δρομολόγηση της αναπτυξιακής πορείας τους, αλλά και της έμπρακτης προσοχής στα προβλήματα του ανθρώπινου παράγοντα της ενεργοποίησης των ΑΣΟ, για την εκπλήρωση της αποστολής τους.

Μ' άλλα λόγια δεν νοείται συνεταιριστική δραστηριότητα χωρίς να επιλυθούν πρώτιστα τα οξυμένα και συσσωρευμένα προβλήματα των εργαζομένων στις ΑΣΟ, σε πάγια μορφή, σε μόνιμη βάση. Κάθε αναβολή σ' όλα τα παραπάνω σημαίνει βλάβη της αγροτικής οικονομίας με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Οι καιροί είναι δύσκολοι. Αν δεν προσεχθεί η αγροτική οικονομία, οι αγρότες και οι συνεταιρισμοί τους, οι συνέπειες θα είναι απροσμέτρητες. Πρέπει να ακούσουν οι αρμόδιοι τον απόηχο της απαγοίτευσης των εργαζομένων στις Α.Σ.Ο., δίνοντας λύσεις στα προβλήματα, με ικανοποίηση των αντίστοιχων αιτημάτων.

(Λεπτομερέστερα στοιχεία δημοσιεύονται τακτικά στα ΝΕΑ της ΠΕΣΥΓΟ, όργανο της Πανελ. Ένωσης Συνταξιούχων Υπαλλήλων Γεωργικών Οργανώσεων, Μενάνδρου 48 Αθήνα 104 31 τηλ. 52 44 032)

Κ . Σ . Ο . Σ .

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

**ΜΕΛΗ: είναι 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών
Σουλτανοπαραγωγών περιοχών
που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν
των σουλτανοπαραγωγών της χώρας**

ΕΔΡΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΘΗΝΑ - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - Δ/ση Εργοστασίου : Ηράκλειο Κρήτης

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο. Επίσης διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των σουλτανοπαραγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριοτέρων φορέων αξιοποιήσεως της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

Το συγγραφικό συνεταιριστικό έργο του ΝΙΚΟΛΑ ΚΟΛΥΜΒΑ

Παλαιότερα συνεταιριστικά περιοδικά και κυρίως τα «Θέματα Συνεταιρισμών» (1971–1984) αλλά και οι 5 τόμοι του έργου μου «οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» έχουν αποθησαυρίσει στις σελίδες τους πίνακες του συνεταιριστικού συγγραφικού έργου παλαιότερων επιφανών Ελλήνων συνεταιριστών ώστε να είναι εύκολο για τους νεότερους μελετητές να ανατρέχουν σε αυτό και έτσι όχι μόνο να πλουτίζουν τις γνώσεις τους αλλά και να ωφελούνται γενικότερα από την γνωριμία με το ήθος, το ύφος, το παράδειγμα ανθρώπων που έδωσαν, σε παλαιότερα χρόνια, πολλά από την ζωή τους στην υπηρεσία του Συνεργατισμού.

Αλλά και στην εποχή μας είναι ευτύχημα ότι έχουμε ανάμεσα μας τέτοιους εκλεκτούς συνεταιριστές ένας από τους οποίους είναι ο **Νικόλαος Κολύμβας**, εξέχουσα, επί πολλές δεκαετίες, συνεταιριστική προσωπικότητα τόσο στον πρακτικό όσο και στον θεωρητικό – επιστημονικό τομέα του Συνεργατισμού, τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνικά.

Με έργο ηγετικό σε υψηλές υπεύθυνες θέσεις αλλά και με λόγο στοχαστικό, με προσωπικότητα που την διακρίνει η σεμνότητα, η προθυμία σε προσφορά, η τάση για δημιουργική συνεργασία, η σωστή δημοκρατική αντίληψη της ζωής, η βαθειά ιδεολογική πίστη και αφοσίωση στο Συνεργατισμό.

Πολύ χρήσιμη λοιπόν για τους αναγνώστες του περιοδικού αυτού αλλά και μικρή απόδοση τιμής στον εκλεκτό συνεταιριστή Νίκ. Κολύμβα είναι η διάθεση σελίδων του περιοδικού μας (του οποίου είναι και εκλεκτός συνεργάτης) για την παρουσίαση του πολύ αξιόλογου **συγγραφικού** έργου του.

Για την εν γένει συνεταιριστική προσωπικότητα του Νικ. Κολύμβα οι νεότεροι μπορούν να ανατρέξουν και στα όσα ειπώθηκαν, ακούστηκαν και δημοσιεύτηκαν σχετικά, κατά την τιμητική τελετή που οργάνωσαν τα Ινστιτούτα Ι.Σ.Ε.Μ. και Ι.Α..Γ.Ε. στο τέλος του 1998 (βλ. παλαιότερα τεύχη του περιοδικού μας καθώς και την ειδική τιμητική έκδοση που έγινε από τα παραπάνω Ινστιτούτα).

Ακολουθούν 2 πίνακες που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του συγγραφικού έργου του Ν. Κολύμβα.

Α.Ν. Κλς

Α) ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΟΥ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΕΙ ΣΤΟ ΒΙΒΑΙΟ ΤΟΥ «ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ» (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ) ΤΟΥ 1987(*)

Ι. ΟΜΙΛΙΕΣ, ΜΕΛΕΤΕΣ, ΑΡΘΡΑ, ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ	Στην κόψη του Ξυραφιού, σ. 42
Δημοκρατία και αποτελεσματικότητα στους συνεταιρισμούς, σ. 15	Ανεξάρτητες Αγροτικές Οργανώσεις στην Πολωνία, σ. 46
Κεφάλαια και επενδύσεις στη γεωργία, σ. 24	Η Ελλάδα στην Οικονομική και Κοινωνική επιτροπή της ΕΟΚ, σ. 50
Προσφώνηση προς τα μέλη του XII Συνεδρίου CIRIEC, σ. 30	Οργάνωση και διοίκηση των συνεταιριστικών μονάδων, σ. 54
Η Αγροτική Μεταρρύθμιση στην Πορτογαλία, σ. 33	Ο Θ. Τζωρτζιάκης και η φιλοσοφία του, σ. 64
Εναρκτήρια προσφώνηση στο Συνέδριο CEA, σ. 38	Προβλήματα της Ελληνικής Αγροτικής Οικονομίας, σ. 73

(*) Το βιβλίο εκδόθηκε από τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις ΑΕ και είναι χρήσιμο να διαβαστεί από τους νεότερους. Στο βιβλίο υπάρχει και: α) ωραίο σημείωμα του εκδότη για την προσωπικότητα του Νικ. Κολύμβα, β) ένας θαυμάσιος πρόλογος γραμμένος από τον καθηγητή Κωνστ. Παπαγεωργίου. Επίσης υπάρχουν σύντομα βιογραφικά του συγγραφέα.

- Ο ρόλος των συνεταιρισμών στο κύκλωμα παραγωγής βιομηχανοποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, σ. 83
- Σ. Ιασσεμίδης: Θεμελιωτής του Ελληνικού Συνεργατισμού, σ. 87
- Οι συνεταιριστικές οργανώσεις μετέχουν στη διαμόρφωση και εφαρμογή της ΚΑΠ, σ. 90
- Ήρθε η ώρα να δώσουμε θαρραλέες και σωστές λύσεις στα αγροτικά μας προβλήματα, σ. 103
- Τι προσφέρουν οι συνεταιριστικές Εταιρίες σ. 119
- Αγροτική Τράπεζα και πιστωτικοί συνεταιρισμοί στα πλαίσια της ΕΟΚ, σ. 126
- Η ανεξαρτησία του συνεταιριστικού κινήματος, σ. 132
- Η κρίση του συνδικαλισμού, σ. 138
- Φιλοσυνεταιριστική λεκτική έξαρση χωρίς αντίκρουσμα, σ. 142
- Η συμβολή του Συνεργατισμού στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και η σημασία της παιδείας στην προαγωγή των συνεταιρισμών, σ. 146
- Ο Συνεργατισμός, η συνεταιριστική μόρφωση και η προσφορά του Θ. Τζωρτζάκη, σ. 153
- Αλέξανδρος Παπαναστασίου, σ. 164
- Ο συνεταιριστικός θεσμός και ο ρόλος του στον κοινωνικό μετασχηματισμό, σ. 175
- Θεσμικά θέματα της ΕΟΚ, σ. 190
- Δημοκρατική αγροτική ιδεολογία, σ. 202
- Προοπτικές για την ευρωπαϊκή γεωργία, σ. 205
- Ο σχεδιασμός στη Σοβιετική γεωργία, σ. 214
- II. ΠΑΣΕΓΕΣ, ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ
- Η οργανωμένη ανάπτυξη των γεωργικών συνεταιρισμών, σ. 251
- Διάγραμμα, σ. 253
- Ένα έργο συνεχές και μακροχρόνιο: Η πρόοδος της συνεταιριστικής κίνησης, σ. 255
- (Μια κοινή γλώσσα: ένας κοινός σκοπός, σ. 256 — Άνθρωποι με συνείδηση των ευθυνών τους σ. 257 — Τα κατάλληλα μέσα, σ. 258 — Μια κοινή στρατηγική για τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις, σ. 261 — Η συμμετοχή, και η πληροφόρηση, σ. 263 — Η οργανωμένη ανάπτυξη, σ. 269 — Η αλληλεγγύη, σ. 269)
- Αποσπάσματα από τον απολογισμό δράσης της ΠΑΣΕΓΕΣ του 1977, σ. 275
- Απολογισμός δράσης της ΠΑΣΕΓΕΣ, σ. 277
- (Μέσα στους κόλπους της κίνησης, σ. 277 — Η ΠΑΣΕΓΕΣ, το κράτος και οι κρατικοί οργανισμοί, σ. 279 — Η συμμετοχή της ΠΑΣΕΓΕΣ στα όργανα διαμόρφωσης της αγροτικής πολιτικής, σ. 280 — Η προώθηση μιας πολιτικής που εξυπηρετεί τα συμφέροντα των παραγωγών και των οργανώσεών τους, σ. 282)
- Ένα συνεχές έργο μακράς πνοής: Η προαγωγή της συνεταιριστικής κίνησης, σ. 290
- (Προσανατολισμοί, σ. 290 — Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί, σ. 293 — Οι δραστηριότητες του πρωτοβάθμιου συνεταιρισμού «νέου τύπου», σ. 294 — Το δυνάμωμα των ενώσεων συνεταιρισμών, σ. 297)
- Οι συνεταιριστές: άνθρωποι υπεύθυνοι απέναντι στο σύνολο και πηγή προόδου για τη χώρα, σ. 300
- (Εισαγωγή, σ. 300 — Η πολεμική των αντιθέτων συμφερόντων και η αλήθεια, σ. 302 — Συνεταιρισμοί και κοινωνική εξέλιξη, σ. 305)
- Αποσπάσματα από τον απολογισμό δράσης της ΠΑΣΕΓΕΣ του 1978, σ. 307
- Η δραστηριότητα της ΠΑΣΕΓΕΣ, σ. 309
- (Τα νομικά, φορολογικά και κοινωνικά θέματα, σ. 309 — Επικουρική ασφάλιση, σ. 310 — Συνεταιριστικός ασφαλιστικός φορέας, σ. 310 — Ρύθμιση χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων, σ. 312 — Συνεταιριστική γαλακτοβιομηχανία, σ. 313 — Συγχώνευση ΑΓΡΕΞ και ΕΤΕΑΠ, σ. 313 — Δασικές συνεταιριστικές βιομηχανίες, σ. 314 — Η συνεταιριστική εκπαίδευση, σ. 315 — Συνέδριο Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Γεωργίας, σ. 318)
- Οι συνεταιριστικοί προσανατολισμοί, σ. 320
- Συμπεράσματα, σ. 323
- Αποσπάσματα από τον απολογισμό δράσης της ΠΑΣΕΓΕΣ του 1979, σ. 327
- Ο νέος νόμος για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς, σ. 329
- Οι παραγωγοί, οι συνεταιριστικές οργανώσεις και η ΠΑΣΕΓΕΣ μπροστά στην ΕΟΚ, σ. 335
- (Ζωοτροφές, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, σ. 336 — Συνεταιριστική εμπορία, σ. 337 — Οι νέες υπηρεσίες της ΠΑΣΕΓΕΣ στη διάθεση των οργανώσεων, σ. 342)
- Η συνεταιριστική ανάπτυξη, σ. 346
- (Άσκηση αγροτικής πίστης, σ. 343 — Συγχωνεύσεις συνεταιριστικών οργανώσεων, σ. 347 — Το γραφείο της ΠΑΣΕΓΕΣ στις Βρυξέλλες, σ. 348) επίλογος, 349
- Αποσπάσματα από τον απολογισμό δράσης της ΠΑΣΕΓΕΣ του 1980 σ. 351
- Η ενίσχυση του ρόλου της ΠΑΣΕΓΕΣ, σ. 353
- (Κοινωνική Ασφάλιση των αγροτών, σ. 355 — Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, σ. 356 — Κτίριο Συνεταιριστικής Σχολής, σ. 357 — Μελέτες, σ. 357 — Δασική οικονομία, σ. 358 — Αλιευτικοί συνεταιρισμοί, σ. 359 — Τμήμα Μηχανογραφικής υποστήριξης, σ. 361 — Η άσκηση αγροτικής πίστης στην Ελλάδα και το μέλλον της ΑΤΕ, σ. 362 — Λοιπές δραστηριότητες, σ. 364 — Συνεταιριστική Εταιρεία Λιπασμάτων, σ. 364)
- Επίλογος, σ. 367

Β) ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ(*)

- Φύλλο 266/20.10.80 Εφ. Αγροτική – Μετά την εκλογή του ως Προέδρου της Διεθνούς Ενώσεως Παραγωγών Καπνού (unitab) ο κ. Κολύμβας εκθέτει τις απόψεις του για τα καπνικά προβλήματα.
- Φύλλο 279/10.7.81 Εφ. Αγροτική, Το μέλλον της Αγροτικής Πίστης στην Ελλάδα.
- Φύλλο 281/1.9.81 Εφ. Αγροτική, Βαρσοβία – απολογισμός μιας αποστολής στην Πολωνία.
- Φύλλο 281/1.9.81 Εφ. Αγροτική – Ενιαίος Φορέας για την εκμετάλλευση και προστασία των Δασών.
- Φύλλο 283/20.11.81 Εφ. Αγροτική, Η ΕΟΚ, η διεύρυνση και τα προβλήματά της.
- Φύλλο 284/20.12.81 Εφ. Αγροτική, Η κρίση κεφαλαίων στην παγκόσμια γεωργία.
- Φύλλο 285/25.5.82 Εφ. Αγροτική, 25 χρόνια κοινής αγροτικής Πολιτικής.
- Φύλλο 286/25.7.82 Εφ. Αγροτική, Μεταβολές στο Κοινοτικό κεκτημένο.
- Φύλλο 289/25.10.82 Εφ. Αγροτική – ΕΟΚ και ΗΠΑ: ανταγωνισμός για την ΚΑΠ.
- Φύλλο 299/31.8.83 Εφ. Αγροτική – Τι προσφέρουν οι συνεταιριστικές εταιρίες.
- 9.11.83 Ομιλία στην εκδήλωση της Αγροτικής Συνεταιριστικής Αλληλεγγύης με θέμα τα Σύγχρονα αγροτικά και συνεταιριστικά προβλήματα και προτάσεις για μια αναπτυξιακή πολιτική.
- Φύλλο 303/30.12.83 Εφ. Αγροτική – Η κρίση της Ευρώπης και η Γεωργία.
- Φύλλο 305/28.2.84 Εφ. Αγροτική – Αγροτική Τράπεζα και πιστωτικοί Συνεταιρισμοί στα πλαίσια της ΕΟΚ.
- Τεύχος 2 περ. «Συνεταιριστική Πορεία», η Ανεξαρτησία του Συνεταιριστικού Κινήματος.
- Φύλλο 340/30.1.87 Εφ. Αγροτική, Η κρίση του Συνδικαλισμού.
- Φύλλο 343/30.4.87 Εφ. Αγροτική – Φιλοσυνεταιριστική λεκτική έξαρση χωρίς αντίκρουσμα.
- Φύλλο 28.8.87 Εφ. Αγροτική – Α. Μπαλτατζής – Οδηγός και Ηγέτης του λαού μας.
- 5.12.87 Ομιλία στην ειδική σύσκεψη των Συνεταιριστών Β. Ελλάδας στη Θεσσαλονίκη για το θεσμό των ασφαλιστικών Συνεταιρισμών στη διεθνή κίνηση και στην Ελλάδα.
- 20.12.87 Ομιλία στο Κέντρο Σοσιαλιστικών Μελετών με θέμα «Το αγροτικό Πολιτικό Κίνημα και ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής».
- Φύλλο 352/30.1.88 Εφ. Αγροτική – Η πορεία της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής.
- 17.5.88 Ομιλία με θέμα «Ο ρόλος της Συνεταιριστικής Επιχείρησης στα πλαίσια της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς» στο Συνέδριο του Ελληνικού Τμήματος του CIRIEC.
- Φύλλο 13/11/1988 Εφ. ΕΘΝΟΣ – Συνεταιριστική Τράπεζα – Το πρότυπο.
- Φύλλο 362/30.11.88 Εφ. Αγροτική – Η μετεξέλιξη της ΑΤΕ σε συνεταιριστική Τράπεζα.
- Τεύχος 10 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» – Οι Συνεταιρισμοί μπροστά στο 1992.
- 11.2.89 Ομιλία στην ημερίδα «Για τα 30 χρόνια των Αγροτικών Συνεταιριστικών Εκδόσεων» Θεσσαλονίκης.
- Φύλλο 22–28/12/89 περ. «Πολιτικά Θεμάτα». Η κρίση της κολλεκτιβοποίησης της Γεωργίας στις

(*) Ο πίνακας αυτός δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρης. Βλ. συμπληρωματικά: κυρίως στα περιεχόμενα του περιοδικού «Θέματα Συνεταιρισμών» και το «Αναλυτικά περιεχόμενα 1986 - 1998» του περ. «Συνεταιριστική Πορεία» στα τεύχη του 45, 52 και 54

- ανατολικές χώρες και την ΕΣΣΔ.
- Φύλλο 375/30.12.89 Εφ. Αγροτική – Οι επιπτώσεις στον αγροτικό τομέα από τις μεταρρυθμίσεις των ανατολικών χωρών.
- Τεύχος 14 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» – Η Δημοκρατία ως στοιχείο αποτελεσματικότητας στο Συνεταιρισμό.
- Τεύχος 16 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» – Οι εξελίξεις στη γεωργία, στους συνεταιρισμούς και στα αγροτικά κόμματα στην Ανατολική Ευρώπη.
- Τεύχος Ιανουαρίου περ. «Αγροτικός Συνεργατισμός» άρθρο με θέμα «Συνεργασία ΑΤΕ – Συνεταιρισμών επιβάλλουν οι συγκυρίες.
- Φύλλο 387/30.12.90 Εφ. Αγροτική – Το μέλλον της ΑΤΕ.
- Τεύχος 18 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» Οι γεωργικοί Συνεταιρισμοί σε ένα μεταβαλλόμενο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον.
- Τεύχος 19 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» – Το 18^ο Διεθνές Συνέδριο του CIRIEC για τις κοινωνικές και συνεταιριστικές επιχειρήσεις στην ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά.
- Τεύχος 20 περ. «Συνεταιριστική Πορεία» – Οι Ευρωπαϊκές Διασκέψεις της Κοινωνικής Οικονομίας.
- Φύλλο 389/28.2.91 Εφ. Αγροτική – Διασκέψεις των Ευρωπαϊκών Οργανώσεων Κοινωνικής Οικονομίας.
- Φύλλο 396/30.9.91 Εφ. Αγροτική – Η Οικονομική εξέλιξη στο χώρο της ΕΣΣΔ.
- Τεύχος 21 «Συνεταιριστική Πορεία» – Η ίδρυση του ΙΣΕΜ. Η πραγματοποίηση ενός οράματος.
- Τεύχος 25/26 «Συνεταιριστική Πορεία» – Η κατάσταση των ελληνικών αγροτικών συνεταιρισμών εν όψει των μεταβολών στην Ευρώπη.
- Τεύχος 32 «Συνεταιριστική Πορεία» – Παρατηρήσεις – κριτική στο σχέδιο νόμου τροποποίησης και συμπλήρωσης διατάξεων του ν. 2169/1993.
- Φύλλο 427/30.4.94 Εφ. Αγροτική – Η προσφορά της αγροτικής Συνεταιριστικής Αλληλεγγύης (ΑΣΑ).
- 21.1.95 Εφημ. «Καθημερινή» Ελλάδα Ρωσία – Ορθοδοξία.
- 12.7.95 Ομιλία στον εορτασμό της παγκόσμιας ημέρας του Συνεργατισμού στο Ξενοδοχείο ΧΙΛΤΟΝ με θέμα το παγκόσμιο Συνεταιριστικό κίνημα – ρόλος και προοπτικές.
- Τεύχος 40 «Συνεταιριστική Πορεία» – Το παγκόσμιο συνεταιριστικό κίνημα και οι προοπτικές του.
- Τεύχος 41 «Συνεταιριστική Πορεία» – Η αναγκαιότητα της αναθεώρησης των Συνεταιριστικών αρχών.
- Τεύχος 49 «Συνεταιριστική Πορεία» – Ομιλία του στην τιμητική εκδήλωση ΙΣΕΜ και ΙΑΓΕ για Ν. Κολύμβα και Αρ. Κλήμη.
- Τεύχος 51 «Συνεταιριστική Πορεία» – Βασίλης Ιλαντζής – Επικήδειος.

BE YOU, BE COOPER!

NEO ULTRA 25

TAR: 1,0 mgr, NICOTINE: 0,1 mgr

SYNEDIA S.A.

Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΑΣΑΦΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ ΣΕ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

του κ. ΜΙΧΑΛΗ ΓΡ. ΒΟΣΚΟΓΛΟΥ
Δρα Μαθηματικού
Καθηγητή Τμ. Σ.Σ.Ο.Ε. Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου

1. Εισαγωγή

Στη καθημερινή μας ζωή εμφανίζονται συχνά καταστάσεις, όπου κάποιοι ορισμοί δεν έχουν σαφή όρια. Αυτό π.χ. συμβαίνει όταν λέμε ότι η κίνηση στα καταστήματα ενός καταναλωτικού συνεταιρισμού είναι υψηλή. Πράγματι είναι δύσκολο να θέσουμε ένα συγκεκριμένο όριο, πέραν του οποίου η κίνηση θεωρείται υψηλή, τη στιγμή μάλιστα που επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως η γενική κατάσταση της αγοράς, οι καιρικές συνθήκες, η εποχή του έτους (για εποχικά προϊόντα) κλπ..

Πολλές φορές μάλιστα χρησιμοποιούμε εκφράσεις όπως "πολύ" ή "αρκετά υψηλή", "μέτρια", "χαμηλή" κλπ., χωρίς ωστόσο με αυτές να προσδιορίζεται ακριβώς η κίνηση εκείνη τη συγκεκριμένη ημέρα.

Κάτι ανάλογο συμβαίνει όταν αναφερόμαστε στους νέους ανθρώπους μιας πόλης, στους μεγάλους ποταμούς μιας χώρας, στους καλούς παίκτες μιας ομάδας κλπ.

Η ανάγκη της αναπαράστασης τέτοιων καταστάσεων με μαθηματικά μοντέλα οδήγησε στην ανάπτυξη της θεωρίας των ασαφών συνόλων (fuzzy sets).

Σκοπός μας στην παρούσα εργασία είναι να δώσουμε κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής της θεωρίας των ασαφών συνόλων σε προβλήματα συνεταιρισμών, αφού βέβαια προηγηθεί μια γενική ενημέρωση πάνω στη σχετική θεωρία (κυρίως για έννοιες που θα χρησιμοποιήσουμε στη συνέχεια).

2. Η έννοια του ασαφούς συνόλου

Μελετώντας τα σύνολα, είναι πρακτικά χρήσιμο να ορίζουμε το σύνολο αναφοράς (ή καθολικό σύνολο) U , το οποίο περιέχει όλα τα πιθανά στοιχεία, από τα οποία μπορούν να σχηματισθούν σύνολα, που μας ενδιαφέρουν για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

Έτσι, αν π.χ. μελετάμε σύνολα αριθμών, ως σύνολο αναφοράς μπορούμε (όχι απαραίτητα) να ορίσουμε το σύνολο των πραγματικών αριθμών, αν μελετάμε πληθυσμιακές ομάδες μιας χώρας, ως U μπορούμε να ορίσουμε το σύνολο των κατοίκων της χώρας αυτής, κλπ..

Ένα ασαφές υποσύνολο A του U ορίζεται με τη βοήθεια της συνάρτησης συμμετοχής

(membership function) $\mu_A: U \longrightarrow [0,1]$, η οποία σε κάθε στοιχείο x του U αντιστοιχίζει έναν πραγματικό αριθμό $\mu_A(x)$ του διαστήματος $[0,1]$, ο οποίος ονομάζεται βαθμός συμμετοχής (membership degree) του x στο A . Έτσι, όσο περισσότερο πλησιάζει το $\mu_A(x)$ στο 1, τόσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός συμμετοχής του x στο A .

Ορίζουμε τότε το A ως ένα σύνολο διατεταγμένων ζευγών, των οποίων τα πρώτα μέλη είναι τα στοιχεία του U και τα δεύτερα μέλη ο βαθμός συμμετοχής των στοιχείων αυτών στο A . Είναι δηλαδή $A = \{(x, \mu_A(x)) : x \in U\}$ (1).

Όταν το $U = \{x_1, x_2, \dots, x_n\}$ είναι ένα πεπερασμένο σύνολο, τότε, σύμφωνα με το συμβολισμό που προτείνει ο Zadeh, ο οποίος εισήγαγε τον παραπάνω ορισμό [5], το ασαφές σύνολο A γράφεται συχνά και υπό τη μορφή συμβολικού αθροίσματος δηλαδή:

$$A = (\mu_A(x_1)/x_1) + (\mu_A(x_2)/x_2) + \dots + (\mu_A(x_n)/x_n).$$

Κατά τη γραφή αυτή, για συντομία, παραλείπονται τα στοιχεία του U , με μηδενικό βαθμό συμμετοχής στο A .

Σημειώνουμε τέλος ότι κάθε κοινό υποσύνολο B του U μπορεί να θεωρηθεί ως ασαφές υποσύνολο του U με συνάρτηση συμμετοχής:

$$\mu_B(x) = \begin{cases} 1, & x \in B \\ 0, & x \notin B \end{cases}$$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1) Ημέρες ενός έτους, κατά τις οποίες η κίνηση στα καταστήματα ενός συνεταιρισμού ξεπέρασε σημαντικά, κατά μέσο όρο, τους 10 πελάτες ανά ώρα:

Προφανώς το σύνολο των ημερών, κατά τις οποίες η κίνηση ξεπέρασε, κατά μέσο όρο, τους 10 πελάτες ανά ώρα, είναι ένα κλασικό υποσύνολο του συνόλου U των ημερών του συγκεκριμένου έτους. Ωστόσο το σύνολο A των ημερών, που η κίνηση ξεπέρασε σημαντικά τους 10 πελάτες ανά ώρα είναι ένα ασαφές υποσύνολο του U . Η συνάρτηση συμμετοχής του A μπορεί να οριστεί ως εξής:

$$\mu_A(x) = \begin{cases} 0, & 0 < x \leq 10 \\ 1 - [1 + 10^{-1}(20 - x)^2]^{-1}, & x > 10 \end{cases}$$

Έτσι, π.χ. μια ημέρα με κίνηση 20 πελάτες ανά ώρα έχει βαθμό συμμετοχής $\mu_A(20) = 1 - (11)^{-1} = 10/11$, μια ημέρα με κίνηση 110 πελάτες ανά ώρα έχει βαθμό συμμετοχής $\mu_A(110) = 1 - (1 + 1000)^{-1} = 1000/1001$ κλπ..

2) Οι νέοι άνθρωποι μιας πόλης:

Στην περίπτωση αυτή σύνολο αναφοράς είναι το σύνολο όλων των μη αρνητικών πραγματικών αριθμών, ωστόσο, με βάση την κοινή λογική και εμπειρία μας, θα μπορούσαμε να θέσουμε π.χ. $U = [0, 150]$.

Το σύνολο των ανθρώπων της πόλης, των οποίων η ηλικία δεν ξεπερνά κάποιο συγκεκριμένο όριο, π.χ. τα 20 έτη, αποτελεί ένα κοινό υποσύνολο του U , ωστόσο το σύνολο B των νέων ανθρώπων της πόλης είναι ασαφές υποσύνολο του U .

Η συνάρτηση συμμετοχής του B μπορεί να ορισθεί με τη βοήθεια του τύπου $\mu_B(x)=[1+(0,04x)^2]^{-1}$, για κάθε στοιχείο x του U. Έτσι, π.χ. ένα άτομο ηλικίας 25 ετών έχει βαθμό συμμετοχής $\mu_B(25)(1+1^2)^{-1}=0,5$ κ.λ.π. .

Παρατηρήσεις:

1) Από τα παραπάνω παραδείγματα γίνεται φανερό ότι ο ορισμός της συνάρτησης συμμετοχής ενός ασαφούς συνόλου είναι αυθαίρετος και μπορεί να γίνει με πολλούς τρόπους .

Εξυπακούεται βέβαια ότι η χρησιμότητα ενός ασαφούς συνόλου για τη μοντελοποίηση μιας συγκεκριμένης "αβέβαιης" κατάστασης εξαρτάται από την καταλληλότητα της συνάρτησης συμμετοχής, που έχουμε επιλέξει.

Οι μέθοδοι επιλογής της κατάλληλης συνάρτησης συμμετοχής είναι κυρίως εμπειρικές, βασιζόμενες στη διεξαγωγή πειραμάτων με δείγματα του υπό μελέτη πληθυσμού.

2) Είναι απαραίτητο να γίνει μία σαφής διάκριση μεταξύ των εννοιών του ασαφούς συνόλου και του ασαφούς μέτρου (fuzzy measure), μιας έννοιας που επίσης χρησιμοποιείται για την αναπαράσταση καταστάσεων αβεβαιότητας.

Πιο συγκεκριμένα η έννοια αυτή χρησιμοποιείται σε καταστάσεις όπου, δοθέντος ενός στοιχείου x του συνόλου αναφοράς U, δεν είναι γνωστό με βεβαιότητα το κατά πόσο το x ανήκει ή όχι στα διάφορα (κλασικά) υποσύνολα του U.

Ένα ασαφές μέτρο g αντιστοιχίζει σε κάθε ένα από τα υποσύνολα αυτά μια πραγματική τιμή $g(x)$ του διαστήματος $[0,1]$, που αποτελεί μια ένδειξη του κατά πόσο το x ανήκει ή όχι στο συγκεκριμένο υποσύνολο. Όσο μάλιστα το $g(x)$ πλησιάζει στο 1, τόσο η ένδει-

ξη αυτή είναι ισχυρότερη. Είναι λοιπόν το g μια συνάρτηση $g: \Delta(U) \longrightarrow [0,1]$, όπου με $\Delta(U)$ συμβολίζουμε το σύνολο όλων των υποσυνόλων (δυναμοσύνολο) του U, που ικανοποιεί κάποιες συγκεκριμένες ιδιότητες.

Είναι γνωστά διάφορα ασαφή μέτρα, η λεπτομερής περιγραφή των οποίων αποτελεί εξειδικευμένο θέμα, που ξεφεύγει από τα πλαίσια μιας γενικής ενημέρωσης (π.χ. δεσ το Κεφ. 4 του [4]) .

Περιοριζόμαστε λοιπόν απλά να δώσουμε ένα παράδειγμα, για να απεικονίσουμε τη διαφορά μεταξύ των εννοιών του ασαφούς μέτρου και του ασαφούς συνόλου:

Ας υποθέσουμε ότι δε γνωρίζουμε την ηλικία ενός ατόμου, το οποίο, με βάση την εξωτερική του εμφάνιση, επιθυμούμε να το κατατάξουμε σε μία από τις ηλικίες των εικοσάρηδων, ή τριαντάρηδων, ή σαραντάρηδων, ή των πενηντάρηδων.

Στην περίπτωση αυτή απαιτείται η χρήση ενός ασαφούς μέτρου, σε αντίθεση με την περίπτωση όπου γνωρίζουμε την ηλικία του ατόμου και επιθυμούμε να προσδιορίσουμε σε τι βαθμό το άτομο αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ως "νέος", όπου απαιτείται η χρήση ασαφούς συνόλου (δες παράδειγμα 2).

3. Βασικές έννοιες από τα ασαφή σύνολα

Στην παράγραφο αυτή θα παρουσιάσουμε κάποιες βασικές έννοιες από τη θεωρία των ασαφών συνόλων, που θα μας είναι (κυρίως) χρήσιμες στη συνέχεια του άρθρου.

Δύο ασαφή υποσύνολα A και B του U θα λέγονται ίσα ($A=B$), όταν ισχύει $\mu_A(x)=\mu_B(x)$ για κάθε x του U.

Ακόμη το B θα λέγεται υποσύνολο του A ($B \subseteq A$), όταν $\mu_B(x) \leq \mu_A(x)$ για κάθε x του U . Αν μάλιστα ισχύει $\mu_B(x) < \mu_A(x)$, τότε το B λέγεται γνήσιο υποσύνολο του A ($B \subset A$).

Επίσης η ένωση των A και B ($A \cup B$) είναι το ασαφές υποσύνολο του U με συνάρτηση συμμετοχής $\mu_{A \cup B}(x) = \max\{\mu_A(x), \mu_B(x)\}$.

Ανάλογα ορίζεται και η τομή των A και B ($A \cap B$) με συνάρτηση συμμετοχής $\mu_{A \cap B}(x) = \min\{\mu_A(x), \mu_B(x)\}$.

Οι ορισμοί της ένωσης και της τομής δύο ασαφών συνόλων γενικεύονται για μια οικογένεια ασαφών συνόλων $\{A_i : i \in I\}$, όπου I είναι ένα σύνολο δεικτών, κατά το προφανή τρόπο.

Τέλος το συμπλήρωμα \bar{A} ενός ασαφούς συνόλου A , ορίζεται ως το ασαφές σύνολο με συνάρτηση συμμετοχής $\mu_{\bar{A}}(x) = 1 - \mu_A(x)$, για κάθε x του U .

Σημειώνουμε ότι οι ορισμοί που δώσαμε παραπάνω για τα ασαφή σύνολα αποτελούν γενικεύσεις των αντίστοιχων ορισμών της θεωρίας των κλασικών συνόλων, αφού στην περίπτωση των κλασικών συνόλων (θεωρούμενων ως ασαφών με βαθμούς συμμετοχής 0 και 1: δες παράγραφο 2) συμπίπτουν με αυτούς.

Για παράδειγμα ας υποθέσουμε ότι για τα κλασικά σύνολα A και B ισχύει, σύμφωνα με τον ορισμό των ασαφών συνόλων, $A \subseteq B$. Τότε, για κάθε x του A , επειδή $\mu_A(x) = 1$ και $\mu_A(x) \leq \mu_B(x)$, θα είναι και $\mu_B(x) = 1$, δηλαδή $x \in B$. Έτσι θα ισχύει $A \subseteq B$ και με τον κλασικό ορισμό.

Υπενθυμίζουμε στο σημείο αυτό ότι, δοθέντων των (κλασικών) συνόλων U_1, U_2, \dots, U_n , το καρτεσιανό τους γινόμενο $U_1 \times U_2 \times \dots \times U_n$, ορίζεται ως το σύνολο των διατεταγμένων n -άδων: $U_1 \times U_2 \times \dots \times U_n = \{ (x_1, x_2, \dots, x_n) : x_i \in U_i, i=1, 2, \dots, n \}$.

Όταν $U_1 = U_2 = \dots = U_n = U$, συμβολίζουμε για συντομία το καρτεσιανό γινόμενο με U^n .

Ανάλογα με τα κλασικά σύνολα, κάθε ασαφές υποσύνολο Σ του $U_1 \times U_2 \times \dots \times U_n$ ονομάζεται ασαφής σχέση Σ επί των U_1, U_2, \dots, U_n . Αν το Σ είναι ασαφές υποσύνολο του U^n , τότε ονομάζεται ασαφής σχέση μέσα στο U , ενώ, όταν $n=2$, ονομάζεται διμελής ασαφής σχέση από το U_1 στο U_2 .

Μια ασαφής σχέση Σ επί των U_1, U_2, \dots, U_n μπορεί να ορισθεί (όχι απαραίτητα) με τη βοήθεια των ασαφών συνόλων A_i του U_i , $i=1, 2, \dots, n$ και μιας συνάρτησης $f: [0, 1]^n$

—→ $[0, 1]$, τέτοιας ώστε $\mu_{\Sigma} = f(\mu_{A_1}, \mu_{A_2}, \dots, \mu_{A_n})$ (δες παράδειγμα 2).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1) Ας θεωρήσουμε τα παρακάτω ασαφή υποσύνολα του συνόλου των ηλικιών $U = \{5, 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80\}$:

N (νέος) = $(1/5) + (1/10) + (0, 8/20) + (0, 5/30) + (0, 2/40) + (0, 1/50)$,

E (ενήλικος) = $(0, 8/20) + (1/30) + (1/40) + (1/50) + (1/60) + (1/70) + (1/80)$ και

Γ (γέροντας) = $(0, 2/30) + (0, 4/40) + (0, 6/50) + (0, 8/60) + (1/70) + (1/80)$

Παρατηρούμε ότι $\mu_{\Gamma}(x) \leq \mu_E(x)$ για κάθε x του U και κατά συνέπεια $\Gamma \subseteq E$. Όμως $\mu_{\Gamma}(70) = \mu_E(70) = 1$ και κατά συνέπεια δεν ισχύει $\Gamma \subset E$.

Ακόμη, σύμφωνα με τους ορισμούς που προηγήθηκαν, προκύπτει ότι

$$N=(0,2/20)+(0,5/30)+(0,8/40)+(0,9/50)+(1/60)+(1/70)+(1/80),$$
$$E \cup \Gamma=(0,8/20)+(1/30)+(1/40)+(1/50)+(1/60)+(1/70)+(1/80) \text{ και}$$
$$N \cap \Gamma=(0,2/30)+(0,2/40)+(0,1/50).$$

Τέλος, επειδή ήδη έχει υπολογισθεί το $N \cap \Gamma$, εφαρμόζοντας τον ορισμό της ένωσης ασαφών συνόλων προκύπτει ότι $(N \cap \Gamma) \cup E = E$.

2) Θεωρούμε τα ασαφή υποσύνολα $A=(0,5/3)+(1/5)+(0,6/7)$ και $B=(1/3)+(0,6/5)$ του $U=\{3,5,7\}$ και θέλουμε να υπολογίσουμε τις ασαφείς διμελείς σχέσεις Σ και P μέσα στο U με συναρτήσεις συμμετοχής $\mu_{\Sigma}((\chi, \psi)) = \text{ελάχιστο}\{\mu_A(\chi), \mu_B(\psi)\}$ και $\mu_P((\chi, \psi)) = \mu_A(\chi) \mu_B(\psi)$.

Υπολογίζουμε το καρτεσιανό γινόμενο $U^2 = \{(3,3), (3,5), (3,7), (5,3), (5,5), (5,7), (7,3), (7,5), (7,7)\}$ και στη συνέχεια τους βαθμούς συμμετοχής των στοιχείων του U^2 στις Σ και P , οπότε προκύπτει ότι $\Sigma = [0,5/(3,3)] + [0,5/(3,5)] + [1/(5,3)] + [0,6/(5,5)] + [0,6/(7,3)] + [0,6/(7,5)]$ και $P = [0,5/(3,3)] + [0,3/(3,5)] + [1/(5,3)] + [0,6/(5,5)] + [0,6/(7,3)] + [0,36/(7,5)]$.

Σημείωση: Η ασαφής σχέση Σ του παραπάνω παραδείγματος ονομάζεται καρτεσιανό γινόμενο των ασαφών συνόλων A και B και συμβολίζεται, όπως και στα κλασικά σύνολα, με $A \times B$. Ο ορισμός αυτός μπορεί εύκολα να επεκταθεί για πεπερασμένο πλήθος ασαφών συνόλων, που μάλιστα μπορεί να ορίζονται μέσα σε διαφορετικά σύνολα αναφοράς.

4. Εφαρμογές σε Συνεταιρισμούς

Στην παράγραφο αυτή θα δώσουμε δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής της θεωρίας των ασαφών συνόλων σε προβλήματα συνεταιρισμών. Τα παραδείγματα ωστόσο αυτά είναι ενδεικτικά, αφού οι θεωρίες της Επιχειρησιακής Έρευνας βρίσκουν πολλές εφαρμογές σε προβλήματα διοίκησης και οικονομίας των συνεταιρισμών (δες [2]), αλλά παράλληλα και η θεωρία των ασαφών συνόλων συμπληρώνει σε πολλές περιπτώσεις με επιτυχία στη πράξη διάφορες θεωρίες της Επιχειρησιακής Έρευνας [3].

1) Επεξεργασία ασαφών δεδομένων

Ας υποθέσουμε ότι ένας συνεταιρισμός επιθυμεί να κάνει έρευνα της αγοράς σχετικά με την ανταπόκριση των καταναλωτών στα προϊόντα τα οποία εμπορεύεται. Η έρευνα αυτή είναι επιθυμητό να γίνει μεταξύ δύο διαφορετικών ομάδων του πληθυσμού της περιοχής στην οποία εδρεύει ο συνεταιρισμός (π.χ. απόφοιτοι δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) για τις ηλικίες 18-30, 31-45 και 46-60 ετών.

Το επίπεδο της ανταπόκρισης αυτής χαρακτηρίζεται με τις ασαφείς γλωσσικές εκφράσεις (linguistic labels) a =αμελητέο, b =χαμηλό, c =μέτριο, d =υψηλό και e =πολύ υψηλό.

Θεωρώντας ως σύνολο αναφοράς το σύνολο $U = \{a, b, c, d, e\}$ αυτών των γλωσσικών εκφράσεων μπορούμε να αναπαραστήσουμε την ανταπόκριση των προϊόντων του συνεταιρισμού για κάθε μια από τις παραπάνω ηλικίες με ένα ασαφές υποσύνολο $A_i = \{(x, \mu_{A_i}(x)) : x \in U\}$ του U , $i=1,2,3$ αντίστοιχα. Εξυπακούεται βέβαια ότι οι συναρτήσεις συμμετοχής μ_{A_i} θα πρέπει να έχουν προσδιορισθεί κατάλληλα (δες παρατήρηση 1 της παραγράφου 2).

Έχουμε τότε στη διάθεση μας κάποια ασαφή δεδομένα (fuzzy data) τα οποία επιθυμούμε να επεξεργασθούμε, προκειμένου να βγάλουμε κάποια συνολικά συμπεράσματα για τις πληθυσμιακές ομάδες που μελετάμε.

Εισάγουμε για το σκοπό αυτό την παράμετρο t , που παίρνει τις τιμές $t=1,2$, όταν μελετάμε τις ομάδες των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντίστοιχα. Έτσι έχουμε τα ασαφή σύνολα $A_1(t), A_2(t)$ και $A_3(t)$ για τις αντίστοιχες ηλικίες, στα οποία ο βαθμός συμμετοχής των στοιχείων του U εξαρτάται από τη τιμή της t . Τέτοιου είδους ασαφή σύνολα τα ονομάζουμε ασαφείς μεταβλητές (fuzzy variables).

Ας υποθέσουμε ότι τα ασαφή δεδομένα για το παράδειγμά μας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 1:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	$A_1(t)$	$A_2(t)$	$A_3(t)$
$t=1$	$(0,486/c)+(0,228/d)+(0,286/e)$	$(0,171/a)+(0,171/b)+$ $+(0,4/c)+(0,257/d)$	$(0,343/a)+(0,286/b)+$ $+(0,371/c)$
$t=2$	$(0,2/b)+(0,5/c)+(0,3/d)$	$(0,2/a)+(0,267/b)+$ $+(0,533/c)$	$(0,4/a)+(0,3/b)+$ $+(0,3/c)$

Για να καταλήξουμε σε συνολικά συμπεράσματα για τις δύο πληθυσμιακές ομάδες, θα πρέπει να προσπαθήσουμε, με βάση τα παραπάνω ασαφή δεδομένα, να υπολογίσουμε τις πιθανότητες εμφάνισης των διαφόρων καταστάσεων του συστήματος (profiles ή overall states), που μελετάμε.

Στην περίπτωση σαφών δεδομένων αυτό επιτυγχάνεται, όπως είναι γνωστό από τη Στατιστική, με τον υπολογισμό των σχετικών συχνοτήτων εμφάνισης των διαφόρων καταστάσεων, το άθροισμα των οποίων είναι ίσο με 1. Είναι λογικό λοιπόν να δεχθούμε ότι για τον υπολογισμό αντίστοιχων συχνοτήτων από τα ασαφή δεδομένα θα πρέπει να ισχύει:

$$\sum_{x \in U} \mu_{A_i}(x) = 1 \quad (1).$$

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την κανονικοποίηση των βαθμών συμμετοχής των στοιχείων του U στα A_i , θεωρώντας δηλαδή ως $\mu_{A_i}(x) = \mu^o_{A_i}(x) / \sum_{x \in U} \mu^o_{A_i}(x)$, στην περίπτωση που τα αρχικά $\mu^o_{A_i}(x)$ δεν είναι κανονικοποιημένα (στον πίνακα 1 τα $\mu_{A_i}(x)$ είναι κανονικοποιημένα).

Ποιες όμως είναι οι διάφορες καταστάσεις του συστήματος και πώς μπορούν να αναπαρασταθούν; Ισχυριζόμαστε ότι υπάρχει μία αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία μεταξύ των καταστάσεων αυτών και των στοιχείων (x, ψ, z) του U^3 . Πράγματι, π.χ. το στοιχείο (c, c, a) του U^3 αντιστοιχεί στην κατάσταση, όπου το επίπεδο ανταπόκρισης των καταναλωτών στα προϊόντα του συνεταιρισμού είναι μέτριο για τις ηλικίες 18-30 και 31-45 και αμελητέο για τις ηλικίες 46-60 ετών κ.λ.π..

Ας θεωρήσουμε λοιπόν την ασαφή σχέση $\Sigma = \{(s, \mu_\Sigma(s)) : s = (x, \psi, z) \in U^3\}$ με συνάρτηση συμμετοχής $\mu_\Sigma(s) = \mu_{A_1}(x) \mu_{A_2}(\psi) \mu_{A_3}(z)$ για κάθε s του U^3 .

Ο ορισμός αυτός της μ_s έχει αποδειχθεί ότι είναι κατάλληλος για περιπτώσεις όπως αυτή που μελετάμε. Επιπλέον, λόγω της(1), ισχύει
$$\sum_{s \in U^3} \mu_s(s) = 1 \quad (2).$$

Στη συνέχεια, για να απλοποιήσουμε τους συμβολισμούς μας, θα γράφουμε μ_s αντί του $\mu_s(s)$. Ορίζουμε τώρα ως ψευδοσυχνότητα (pseudofrequency) $N(s)$ εμφάνισης της κατάστασης $s(t)$ το άθροισμα $N(s)=\mu_s(1)+\mu_s(2)$, οπότε η πιθανότητα (probability) $p(s)$ εμφάνισης της $s(t)$ υπολογίζεται από τη σχέση $p(s)=N(s)/\sum N(s)$, όπου το άθροισμα $\sum N(s)$ όλων των ψευδοσυχνοτήτων είναι, λόγω της (2), ίσο με 2. Άρα τελικά $p(s)=N(s)/2$.

Τέλος ορίζουμε τη δυνατότητα (possibility) $r(s)$ εμφάνισης της $s(t)$ ως

$$r(s)=N(s)/\text{μεγιστο } N(s)_{s \in U^3}$$

Η δυνατότητα $r(s)$ δίνει τη "σχετική πιθανότητα" εμφάνισης της $s(t)$ σε σχέση με τις υπόλοιπες καταστάσεις του συστήματος.

Στον πίνακα 2 δίδονται οι πιθανότητες και δυνατότητες των καταστάσεων, που έχουν ψευδοσυχνότητες διάφορες του μηδενός.

Από τον πίνακα αυτόν προκύπτει ότι η κατάσταση $s=(c,c,a)$ έχει τη μεγαλύτερη ψευδοσυχνότητα εμφάνισης $N(s)=0,174$.

Συγκεκριμένα είναι $\mu_s(1)=\mu_{A_1}(c)\mu_{A_2}(c)\mu_{A_3}(a)=0,486 \cdot 0,4 \cdot 0,343=0,067$, $\mu_s(2)=0,5 \cdot 0,533 \cdot 0,4=0,107$ και κατά συνέπεια $N(s)=0,174$.

Άρα η κατάσταση αυτή θα έχει και τη μεγαλύτερη πιθανότητα εμφάνισης $p(s)=0,174/2=0,087$ ή 8,7%, ενώ η δυνατότητα εμφάνισης της θα είναι ίση με 1.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

A_1	A_2	A_3	$\mu_s(1)$	$\mu_s(2)$	$N(s)$	$p(s)$	$r(s)$
b	b	b	0	0.016	0.016	0.008	0.092
b	a	b	0	0.012	0.012	0.006	0.069
b	c	b	0	0.032	0.032	0.016	0.184
b	b	a	0	0.021	0.021	0.010	0.121
b	b	c	0	0.016	0.016	0.008	0.092
b	a	a	0	0.016	0.016	0.008	0.092
b	a	c	0	0.012	0.012	0.006	0.069
b	c	a	0	0.042	0.042	0.021	0.241
b	c	c	0	0.032	0.032	0.016	0.184
c	c	c	0.072	0.080	0.152	0.076	0.874
c	a	c	0.082	0.030	0.112	0.056	0.644
c	b	c	0.031	0.040	0.071	0.036	0.408
c	d	c	0.046	0	0.046	0.023	0.264
c	c	a	0.067	0.107	0.174	0.087	1
c	c	b	0.056	0.008	0.064	0.032	0.368
c	a	a	0.028	0,040	0.068	0.034	0.391
c	a	b	0.024	0.030	0.054	0.027	0.310
c	b	a	0.028	0.053	0.081	0.040	0.466
c	b	b	0.024	0.040	0.064	0.032	0.368

c	d	a	0.043	0	0.043	0.022	0.247
c	d	b	0.036	0	0.036	0.018	0.207
d	d	a	0.020	0	0.020	0.010	0.115
d	d	b	0.017	0	0.017	0.008	0.098
d	d	c	0.022	0	0.022	0.011	0.126
d	a	a	0.013	0.024	0.037	0.018	0.213
d	a	b	0.011	0.018	0.029	0.014	0.167
d	a	c	0.015	0.018	0.033	0.016	0.190
d	b	a	0.013	0.032	0.045	0.022	0.259
d	b	b	0.011	0.024	0.035	0.018	0.201
d	b	c	0.014	0.024	0.038	0.019	0.218
d	c	a	0.031	0.064	0.095	0.048	0.546
d	c	b	0.026	0.048	0.074	0.037	0.425
d	c	c	0.034	0.048	0.082	0.041	0.471
e	a	a	0.017	0	0.017	0.008	0.098
e	a	b	0.014	0	0.014	0.007	0.080
e	a	c	0.018	0	0.018	0.009	0.103
e	b	a	0.017	0	0.017	0.008	0.098
e	b	b	0.014	0	0.014	0.007	0.080
e	b	c	0.018	0	0.018	0.009	0.103
e	c	a	0.039	0	0.039	0.020	0.224
e	c	b	0.033	0	0.033	0.016	0.190
e	c	c	0.042	0	0.042	0.021	0.241
e	d	a	0.025	0	0.025	0.012	0.144
e	d	b	0.021	0	0.021	0.010	0.121
e	d	c	0.027	0	0.027	0.014	0.155

Σημείωση: Στον πίνακα 2 θα έπρεπε να είχαμε $\sum_{i=1}^2 N(s_i)=1$ για $i=1,2$ $\sum N(s)=2$, $\sum p(s)=1$ και $\sum r(s)=(\sum N(s))/\text{μέγιστο}N(s)=2/0,174=11,94$, αλλά, λόγω των σφαλμάτων στρογγυλευσης που εμφανίζονται, προκύπτουν ελαφρά αλλοιωμένες τιμές.

2) Ασαφής λήψη αποφάσεων .

Πολλές φορές κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων κάτω από συνθήκες αβεβαιότητας (όταν δηλαδή γνωρίζουμε τα διάφορα αποτελέσματα, που μπορεί να προκύψουν ως συνέπεια της απόφασης, όχι όμως και τις πιθανότητες εμφάνισής τους) αποδεικνύεται αποτελεσματική η χρησιμοποίηση ιδεών της θεωρίας των ασαφών συνόλων για τη διευθέτηση της αβεβαιότητας αυτής.

Οι Bellman-Zadeh [1] πρότειναν ένα ασαφές μοντέλο για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, που σε γενικές γραμμές έχει ως εξής:

Θεωρούμε ως σύνολο αναφοράς U το σύνολο των εναλλακτικών λύσεων (μεταξύ των οποίων περιέχεται και η βέλτιστη) του προβλήματος λήψης αποφάσεων, που μελετάμε .

Κάθε ασαφής σκοπός (fuzzy goal) G είναι ένα ασαφές υποσύνολο του U , όπως επίσης ασαφές υποσύνολο του U είναι και κάθε ασαφής συνθήκη ή περιορισμός (fuzzy constraint) C .

Τότε η ασαφής απόφαση (fuzzy decision) D , που προκύπτει από τον ασαφή σκοπό G σε συνδυασμό με την ασαφή συνθήκη C , ορίζεται ως το ασαφές υποσύνολο $G \cap C$ του U .

Πράγματι είναι λογικό να ορίσουμε την ασαφή απόφαση με το τρόπο αυτό, αφού ο ασαφής σκοπός πρέπει να ισχύει συγχρόνως με τον ασαφή περιορισμό.

Στη συνέχεια, για να καταλήξουμε από την ασαφή απόφαση D στη βέλτιστη λύση του προβλήματος, θα πρέπει να επιλέξουμε την "κατάλληλη" εναλλακτική λύση από το U, που αντιστοιχεί στη D.

Αυτό συνήθως επιτυγχάνεται επιλέγοντας το αντίστοιχο $\chi \in U$ με το μεγαλύτερο βαθμό συμμετοχής στο D, δηλαδή το μέγιστο{ελάχιστο{ $\mu_G(\chi), \mu_C(\chi)$ }} (δες παράγραφο 3).

$$\chi \in U \quad \chi \in U$$

Γενικότερα η ασαφής απόφαση D, που προκύπτει ως αποτέλεσμα του συνδυασμού κ ασαφών σκοπών και λ ασαφών συνθηκών ορίζεται ως το ασαφές υποσύνολο

$$G_1 \cap G_2 \cap \dots \cap G_k \cap C_1 \cap C_2 \cap \dots \cap C_\lambda \text{ του } U$$

Το μοντέλο που περιγράψαμε παραπάνω προϋποθέτει ότι οι ασαφείς σκοποί και οι ασαφείς περιορισμοί έχουν την ίδια βαρύτητα στο υπό μελέτη πρόβλημα. Αυτό όμως δε συμβαίνει πολλές φορές στην πράξη, γι' αυτό και οι Bellman-Zadeh [1] έχουν προτείνει επίσης την κυρτή ασαφή απόφαση (convex fuzzy decision) D_{co} , που ορίζεται ως το ασαφές υποσύνολο του U με συνάρτηση συμμετοχής :

$$\mu_{D_{co}}(x) = \sum_{i=1}^k \alpha_i \mu_{G_i}(x) + \sum_{j=1}^{\lambda} \beta_j \mu_{C_j}(x), \quad \mu \quad \alpha_i, \beta_j \geq 0 \quad \text{και}$$

$$\sum_{i=1}^k \alpha_i + \sum_{j=1}^{\lambda} \beta_j = 1,$$

όπου οι συντελεστές βαρύτητας α_i και β_j αντιστοιχούν στη σχετική βαρύτητα ανάμεσα στους ασαφείς σκοπούς και τις ασαφείς συνθήκες του υπό μελέτη προβλήματος.

Επίσης έχει προταθεί και η πολλαπλασιαστική ασαφής απόφαση (product fuzzy decision) D_{pr} με συνάρτηση συμμετοχής

$$\mu_{D_{pr}} = \mu_{G_1}(\chi) \cdot \mu_{G_2}(\chi) \cdot \dots \cdot \mu_{G_k}(\chi) \cdot \mu_{C_1}(\chi) \cdot \mu_{C_2}(\chi) \cdot \dots \cdot \mu_{C_\lambda}(\chi).$$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η Δ/νση ενός συνεταιρισμού επιθυμεί να προσλάβει έναν υπάλληλο ως υπεύθυνο πωλήσεων. Στη συνέντευξη προσέρχονται 4 υποψήφιοι, οι Α, Β, Γ και Δ, οι οποίοι δηλώνουν απαίτηση για μισθό 30, 25, 20 και 15 χ.μ. αντίστοιχα (χ.μ.=χρηματική μονάδα, π.χ. 1 χ.μ.=10000 δρχ.)

Ο σκοπός G είναι να προσληφθεί ο υποψήφιος που έχει τα περισσότερα προσόντα, σε συνδυασμό όμως με το μισθό που ζητεί (συνθήκη C_1), αλλά και την απόσταση της μόνιμης κατοικίας του από την έδρα του συνεταιρισμού (συνθήκη C_2).

Με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη συνέντευξη και τους φακέλους των υποψηφίων ο σκοπός G, καθώς και οι συνθήκες C_1 και C_2 , αναπαριστούνται από τα ασαφή υποσύνολα $G=(0,9/A)+(0,6/B)+(0,8/\Gamma)+(0,6/\Delta)$, $C_1=(0,419/A)+(0,5/B)+(0,719/\Gamma)+(0,875/\Delta)$ και $C_2=(0,1/A)+(0,9/B)+(0,7/\Gamma)+(1/\Delta)$ του $U=\{A,B,\Gamma,\Delta\}$.

Έτσι, η ασαφής απόφαση D είναι το ασαφές υποσύνολο $G \cap C_1 \cap C_2 = \{0,1/A\} + \{0,5/B\} + \{0,7/\Gamma\} + \{0,6/\Delta\}$. Κατά συνέπεια επιλέγεται ο υποψήφιος Γ, αφού έχει το μέγιστο βαθμό συμμετοχής στη D.

Σημειώνουμε ότι, αν η επιλογή γινόταν με βάση τη πολλαπλασιαστική ασαφή απόφαση D_{pr} , τότε οι βαθμοί συμμετοχής των υποψηφίων Α, Β, Γ, Δ θα ήταν $0,9 \cdot 0,419 \cdot 0,1 = 0,038$, $0,6 \cdot 0,5 \cdot 0,9 = 0,27$, $0,8 \cdot 0,719 \cdot 0,7 = 0,403$ και $0,6 \cdot 0,875 \cdot 1 = 0,525$ αντίστοιχα, οπότε θα επιλεγόταν ο υποψήφιος Δ.

Τέλος, αν υποθέσουμε ότι η Δ/ση του συνεταιρισμού θέτει συντελεστές βαρύτητας 0,5, 0,2 και 0,3 για το σκοπό G και τις συνθήκες C_1 και C_2 αντίστοιχα. Τότε η επιλογή του υποψηφίου θα πρέπει να γίνει με βάση την κυρτή ασαφή απόφαση D_{co} . Στην περίπτωση αυτή οι βαθμοί συμμετοχής των υποψηφίων στη D_{co} θα είναι $0,5 \cdot 0,9 + 0,419 \cdot 0,2 + 0,1 \cdot 0,30 = 0,5638$, $0,5 \cdot 0,6 + 0,5 \cdot 0,2 + 0,9 \cdot 0,3 = 0,67$, $0,5 \cdot 0,8 + 0,719 \cdot 0,2 + 0,7 \cdot 0,3 = 0,7538$ και $0,5 \cdot 0,6 + 0,875 \cdot 0,2 + 1 \cdot 0,3 = 0,775$ αντίστοιχα, οπότε επιλέγεται ο υποψήφιος Δ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [1] BELLMAN R. E.- ZADEH L. A., Decision Making in Fuzzy Environment, Management Science, 17, 141-164, 1970.
- [2] ΒΟΣΚΟΓΛΟΥ Μ., Εφαρμογές της Επιχειρησιακής Έρευνας σε προβλήματα Συνεταιρισμών (Ένα ερευνητικό πρόγραμμα του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου), Συνεταιριστική Πορεία, 24, 232-241, 1991.
- [3] HERRERA F.-VERDEGAY G. L., Fuzzy sets and operations research: Perspectives, Fuzzy Sets and Systems, 90, 207-218, 1997.
- [4] KLIR G. J.-FOLGER T. A., Fuzzy Sets Uncertainty and Information, Prentice Hall Int., U.S.A., 1988.
- [5] ZADEH L. A., Fuzzy Sets, Information and Control, 8, 338-353, 1965. □

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 500 εκατομμύρια δραχμές.

Προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- α) τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση*
- β) την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση και*
- γ) Το σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους*

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Συγγρού 367 • Τηλ. 940.6266

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Τσιμισκή 17 Τηλ. 268503

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΓΡΑΦΕΙΑ σ' όλη την Ελλάδα

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ(*)

(Βλ. και Ν. 1667/1986 στο τεύχος μας 53)

ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Υπ' αριθ. 2258/2-18 Νοεμ. 1993 (ΦΕΚ Α' 196)

Καθορισμός πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του Νόμ. 1667/1986.

Αφού έλαβε υπόψη:

α) το άρθρ. 1 του Νόμ. 1266/92 «Όργανα ασκήσεως της νομισματικής, πιστωτικής και συναλλαγματικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»,

β) τον ΑΝ 1665/51 «Περί λειτουργίας και ελέγχου τραπεζών» και το Ν.Δ. 588/48 «Περί ελέγχου της πίστωσης»,

γ) το Νόμ. 1667/1986 «Αστικοί συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις»,

δ) το Νόμ. 2076/92 «ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις»,

ε) το Νόμ. 1083/80 «Περί αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζογραμματίων»,

στ) τις ΠΔ/ΤΕ 2053/92 και 2054/92 σχετικά με τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων και το συντελεστή φερεγγυότητας, αντίστοιχα, των πιστωτικών ιδρυμάτων,

ζ) τις ΠΔ/ΤΕ 1955/91 και 1976/91, όπως ισχύουν, που αφορούν στη χορήγηση δανείων σε δραχμές και συνάλλαγμα αντίστοιχα από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα,

η) τις απόφ. ΕΝΠΘ 448/2/90 και 521/2/93 και την ΠΔ/ΤΕ 1895/91 που αφορούν τις τοποθετήσεις σε τίτλους των πιστωτικών ιδρυμάτων,

θ) την ΠΔ/ΤΕ 1959/91, όπως ισχύει, σχετικά με τις δεσμεύσεις επί καταθέσεων των τραπεζών,

ι) την από 31.8.1993 σχετική εισήγηση των Διευθύνσεων, Νομισματικής Πολιτικής και Τραπεζικών Εργασιών και Γενικής Επιθεώρησης Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος, και

ια) τη σκοπιμότητα καθορισμού θεσμικού πλαισίου λειτουργίας και εποπτείας πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών, αποφάσισε τα ακόλουθα:

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. α) Επιτρέπεται στα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών του Νόμ. 1667/1986 να διενεργούν εργασίες που κατά τις

ισχύουσες διατάξεις αποτελούν αντικείμενο δραστηριότητας των εμπορικών τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα.

β) Οι διατάξεις που αφορούν στη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα εφαρμόζονται ανάλογα και στα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών.

Διευκρινίζεται ότι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που δεν έχουν υποβάλει, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. ΒΙΙ/2 της παρούσας Πράξης, αίτηση για παροχή άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, μέχρι την κοινοποίηση της παρούσας Πράξης, δεν δύνανται να δέχονται καταθέσεις και να χορηγούν δάνεια (άρθρ. 4 του Νόμ. 2076/1992).

2. Τα πιστωτικά ιδρύματα υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών συναλλάσσονται αποκλειστικά με τα μέλη τους, άλλα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και το Ελληνικό Δημόσιο. Συναλλαγές με άλλα πρόσωπα πλην των ανωτέρω επιτρέπονται μόνον εφόσον σ' αυτές συμμετέχει και μέλος του συνεταιρισμού.

3. α) Το ύψος των πάσης φύσεως πιστωτικών διευκολύνσεων και συμμετοχών στον ίδιο συνεταιρισμό, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει συνολικά το 5% των ιδίων κεφαλαίων του συνεταιρισμού.

β) Το ύψος της χρηματοδότησης των φυσικών προσώπων-μελών καθορίζεται από τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς εντός του ανωτέρω ορίου (παρ. Α3α) κατά την κρίση τους, μη εφαρμοζόμενων των διατάξεων της παρ. Δ' της ΠΔ/ΤΕ 1955/91, όπως ισχύει.

γ) Οι επενδύσεις των πιστωτικών συνεταιρισμών σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και μετοχικούς τίτλους πάσης φύσεως διέπονται από τις διατάξεις της απόφ. ΕΝΠΘ 521/2/93 σε συνδυασμό με τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 1895/91, όπως ισχύει, με εξαίρεση το συνολικό ύψος των κεφαλαίων που διατίθενται για επενδύσεις που αναφέρονται στο

(*) *Ανεπίσημη κωδικοποίηση, ως ενημερωτική προσφορά (χωρίς έννομες αξιώσεις από οποιονδήποτε την χρησιμοποιεί, για τυχόν λάθος σε κάποιο σημείον της).*

πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου της απόφ. ΕΝΠΘ 521/2/93, το οποίο προκειμένου για τους συνεταιρισμούς περιορίζεται στο 10% των ιδίων κεφαλαίων τους. Στις συμμετοχές των πιστωτικών συνεταιρισμών σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα εφαρμόζονται οι διατάξεις της απόφ. ΕΝΠΘ 448/2/90, όπως ισχύει.

δ) Απαγορεύεται στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς να διενεργούν εργασίες αναδόχου έκδοσης τίτλων (under - writing).

4. α) Επιτρέπεται στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς να τηρούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τρεχούμενους λογαριασμούς στην Τράπεζα της Ελλάδος και να συμμετέχουν στη διατραπεζική αγορά δραχμών και συναλλάγματος. Το συνολικό ύψος των αντλήσεων από τη διατραπεζική αγορά δραχμών και συναλλάγματος δεν δύναται να υπερβαίνει το 10% και 5% αντίστοιχα των ιδίων κεφαλαίων κάθε συνεταιρισμού. Οι τοποθετήσεις στη διατραπεζική αγορά δεν υπόκεινται σε περιορισμό.

β) Το ύψος της ανοικτής συναλλαγματικής θέσης κατά πιστωτικό συνεταιρισμό καθορίζεται από τη Διεύθυνση Συναλλάγματος της Τράπεζας της Ελλάδος εντός ανώτατου ορίου που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5% των ιδίων κεφαλαίων τους.

5. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί δύναται να αναπροεξοφλούν συναλλαγματικές και γραμμάτια εις διαταγήν στην Τράπεζα της Ελλάδος καθώς και να χρηματοδοτούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος έναντι ενεχύρου τίτλων του Δημοσίου, σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2185/93, μέχρι τα ακόλουθα κατά περίπτωση ανώτατα όρια:

α) για πιστωτικούς συνεταιρισμούς που με βάση τα ίδια κεφάλαιά τους επιτρέπεται να έχουν μέλη σε ολόκληρη τη χώρα, την περιφέρεια Αττικής ή το Νομό Θεσσαλονίκης ισχύουν τα προβλεπόμενα από την ΠΔ/ΤΕ 2186/1993 ελάχιστα όρια δραχμών 200 εκατ. προκειμένου για αναπροεξοφλήσεις και 300 εκατ. προκειμένου για χρηματοδοτήσεις επί ενεχύρου τίτλων του Δημοσίου.

β) για πιστωτικούς συνεταιρισμούς που με βάση τα ίδια κεφάλαιά τους επιτρέπεται να έχουν μέλη μόνο εντός ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων νομών τα όρια θα είναι ίσα με τα ποσά που προκύπτουν κατά περίπτωση από τον πολλαπλασιασμό του λόγου των ιδίων κεφαλαίων τους προς το ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (σήμερα δρχ. 4.000 εκατ.) επί τα προβλεπόμενα από την ΠΔ/ΤΕ 2186/1993 ελάχιστα όρια αναπροεξοφλήσεως και χρηματοδοτήσεως αντίστοιχα.

6. Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί υπόκεινται στις υποχρεωτικές δεσμεύσεις επί καταθέσεων σύμ-

φωνα με την ΠΔ/ΤΕ 1959/1991, όπως ισχύει. Ειδικά για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς που λειτουργούν κατά τη δημοσίευση της παρούσας η δέσμευση θα εφαρμοσθεί για πρώτη φορά επί των υπολοίπων της 31.12.1993 προκειμένου για το έντοκο τμήμα της δέσμευσης και της 31.12.1994 προκειμένου για το άτοκο τμήμα της.

7. α) Οι διατάξεις που αφορούν την εποπτεία και τον έλεγχο των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζονται και στους πιστωτικούς συνεταιρισμούς. Ειδικά για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς ο συντελεστής φερεγγυότητας (ΠΔ/ΤΕ 2054/92) ορίζεται σε ποσοστό 10%. Τα στοιχεία που υποβάλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση της εποπτείας θα περιέχονται σε λογαριασμούς (κωδικούς αριθμούς και τίτλους) του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Τραπεζικών Επιχειρήσεων (ΠΔ 384/1992).

β) Οι οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμοί, αποτελέσματα χρήσεως) των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό τη μορφή πιστωτικών συνεταιρισμών πρέπει να ελέγχονται από αναγνωρισμένους ορκωτούς ελεγκτές.

γ) Ανατίθεται στη Γενική Επιθεώρηση Τραπεζών της Τράπεζας της Ελλάδος να καθορίσει τις λεπτομέρειες και τη διαδικασία που απαιτούνται για τον έλεγχο και την εποπτεία των πιστωτικών συνεταιρισμών.

Β. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ

ΑΔΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Για την παροχή άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος σε πιστωτικούς συνεταιρισμούς από την Τράπεζα της Ελλάδος πρέπει να πληρούνται οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις του Νόμ. 2076/1992 καθώς και οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

1. Μέλη

1. Οι συνεταιίροι-μέλη των πιστωτικών συνεταιρισμών έχουν, κατά την έγκριση της αίτησης εγγραφής τους, κατοικία ή έδρα (προκειμένου για νομικά πρόσωπα), στο γεωγραφικό διαμέρισμα που προσδιορίζεται με βάση τα ίδια κεφάλαια του κάθε συνεταιρισμού (περίπτ. α' και β' της παρ. ΒΙΙ1).

2. Η ίδια προϋπόθεση απαιτείται προκειμένου για τα μέλη του Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου καθώς και για τα δύο εξίσου υπεύθυνα άτομα που θα έχουν την ευθύνη λειτουργίας και διαχείρισης του πιστωτικού συνεταιρισμού καθόλη τη διάρκεια της θητείας τους.

3. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, των οποίων τα μέλη κατάγονται από την περιοχή εντός της οποίας δραστηριοποιείται ο συνεταιρισμός και η έδρα

τους βρίσκεται σε άλλη περιοχή της χώρας, να είναι μέλη πιστωτικού συνεταιρισμού.

II. Αρχικό Κεφάλαιο.

1. Ελάχιστο καταβεβλημένο κεφάλαιο δραχμών:

α) 600.000.000 δρχ., προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη κατοίκους αποκλειστικά του νομού της έδρας τους. Ειδικά για τους συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη τους κατοίκους της περιφέρειας Αττικής και του Νομού Θεσσαλονίκης ισχύει το ελάχιστο όριο του εδαφ. (γ) της παρούσας παραγράφου.

β) 2.000.000.000 δρχ. προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη αποκλειστικά κατοίκους του νομού της έδρας τους και των όμορων νομών ή, εναλλακτικά, της διοικητικής περιφέρειας της έδρας τους, και

γ) 4.000.000.000 δρχ. προκειμένου για συνεταιρισμούς που εγγράφουν ως μέλη κατοίκους όλων των περιοχών της χώρας.

2. α) Το σύνολο του απαιτούμενου αρχικού κεφαλαίου κατατίθεται στην Τράπεζα της Ελλάδος μία τουλάχιστον εργάσιμη ημέρα πριν από την ημερο-

μηνία κοινοποίησης της απόφασης με την οποία παρέχεται άδεια λειτουργίας του συνεταιρισμού ως πιστωτικού ιδρύματος και αναλαμβάνεται από την επόμενη εργάσιμη ημέρα της ημερομηνίας κατάθεσής του.

β) Από τη σύσταση του συνεταιρισμού, σύμφωνα με το Νόμ. 1667/86, έως την κατάθεση του συνόλου του αρχικού συνεταιριστικού κεφαλαίου στην Τράπεζα της Ελλάδος, τα ποσά των συνεταιριστικών μερίδων που καταβάλλονται για το σχηματισμό του κεφαλαίου τοποθετούνται σε έντοκες καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα ή σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου ανάλογης διάρκειας.

γ) Η αίτηση για την παροχή άδειας καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στοιχεία υποβάλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος μόνο αφού προηγουμένως έχει συγκεντρωθεί το σύνολο του απαιτούμενου ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου και αυτό ευρίσκεται τοποθετημένο ως ορίζεται στο ανωτέρω εδάφιο (β).

Από τις διατάξεις της παρούσας Πράξης δεν προκύπτει δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Βλ. για νεότερες τροποποιήσεις και γενικότερα για τον θεσμό των Συνεταιριστικών Τραπεζών στην αξιολόγηση εργασίας της Γ. Στρατηγοπούλου - Φάσσου, εισήγηση στο Συνέδριο «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και ο ρόλος τους στις νέες προκλήσεις». (Βλ. τα πρακτικά στην έκδοση του Ινστιτούτου Αγροτικών Ερευνών Ι.Α.Γ.Ε. σ. 93-106 και την εκεί αναφερόμενη βιβλιογραφία).

Όπως αναφέρεται εκεί:

«Με σχετική πρόσφατη πράξη 2413/9.7.97 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος καθορίζεται ως εξής, το ελάχιστο προβλεπόμενο καταβεβλημένο αρχικό κεφάλαιο των πιστωτικών ιδρυμάτων, υπό μορφή Πιστωτικού Συνεταιρισμού:

α) από δρχ. 600 εκατ. σε 1.200 εκατ. προκειμένου περί συνεταιρισμών που δραστηριοποιούνται εντός του νομού της έδρας τους (πλην Αττικής και Θεσσαλονίκης),

β) από δρχ. 2.000 εκατ. σε δρχ. 2.500 εκατ. προκειμένου περί συνεταιρισμών που δραστηριοποιούνται σε όμορους νομούς ή στη διοικητική περιφέρεια της έδρας της...».

Στην Ελλάδα της Ευρώπης, στον κόσμο του 2000
υπάρχει μία εταιρία

ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ

για να σας προσφέρει σύγχρονα προγράμματα
που ταιριάζουν στις ανάγκες σας

ΟΣΟ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΗ

για να είναι δίπλα σας κάθε στιγμή με σιγουριά.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Μια Εταιρία σύγχρονη, δυναμική και ανθρώπινη.

Με ένα πλήθος πρωτοποριακών και εξειδικευμένων προγραμμάτων
που αγκαλιάζει τις ανάγκες σας.

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

- ΦΟΤΙΑΣ
- ΜΕΤΑΦΟΡΤΩΝ
- ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΜΑΤΩΝ
- ΑΤΟΜΙΚΩΝ
- ΟΜΑΔΙΚΩΝ
- ΑΣΤΙΚΩ. ΕΥΘΥΓΙΗΣ
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
- ΕΑΦΤΗ. Β.
- ΓΕΩΝΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
- ΑΥΤΟΔΙΕΚΙΝΗΣΕΩΝ
- ΣΚΑΦΩΝ
- ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
- ΖΩΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
- Δ. ΟΥΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
- ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΟΙΚΟΓΟΝΕΙΑ
- ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
- ΑΓΧΥΛΙΑ ΚΕΡΔΩΝ
- ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ
- ΤΑΞΙΔΙΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
- ΜΙΚΡΑ ΖΩΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- ΕΛΑΣΤΟΣ
- ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ
- ΑΜΟΙΒΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ**

ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΟΤΙ ΚΙ ΑΝ ΤΥΧΕΙ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Α. Συγγρού 163, 171 21 Ν. Σύνταγμα

Τηλ.: (01) 9358 613, 9358 712, 9358 813, 9358 902, ΤΙΧ: 223 004 AGRO GR, FAX: (01) 9358 924

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΣ

Χρειάζεται ειλικρίνεια και κατανόηση στις σχέσεις Κράτους – αγροτών.

Οι τιμές των προϊόντων και η παραγωγικότητα των αγροτών μας

Του κ. Αριστ. Κλήμη

Κάθε φορά που αναγγέλλεται από τους κ.κ. Υπουργούς η τιμή παρεμβάσεως – προστασίας για ένα από τα γεωργικά – κτηνοτροφικά μας προϊόντα, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι έδωσε μια πολύ καλή τιμή και ότι με αυτή «ευεργετεί» τους παραγωγούς (που πρέπει να διατυπώνουν και ευχαριστίες) ενώ επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό με εκατοντάδες εκατομμύρια ή και δισεκατομμύρια κάθε φορά.

Από την άλλη πλευρά, σε ποσοστό 90–99%, οι αγρότες διαμαρτύρονται ότι «αδικούνται» και ζητούν υψηλότερες τιμές και εισοδηματικές ενισχύσεις. Δεν είναι δε λίγες οι περιπτώσεις που γίνονται και ζωηρές κινητοποιήσεις των αγροτών (με την παρεμβολή, μερικές φορές, και άλλων παραγόντων) και αντίστοιχη επίδειξη δυνάμεως από την κρατική εξουσία με κατάληξη σε συμπλοκές και στα Δικαστήρια (που, κατά κανόνα, αθρώνουν τους δήθεν «ταραξίες»).

Όλα αυτά είναι απογοητευτικά και πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη κατανόηση των προβλημάτων και από τις δύο πλευρές.

Βασικά πρέπει να αναγνωριστεί ότι το Κράτος – εδώ και αρκετά χρόνια – δεν μένει απαθής θεατής. Παρεμβαίνει και στηρίζει τις τιμές των προϊόντων υπέρ των αγροτών σε επίπεδα που αυτοί δεν θα εξασφάλιζαν χωρίς την κρατική παρέμβαση (είναι αυτό αποτέλεσμα των αγώνων των συνεταιριστικών, κυρίως, Οργανώσεων επί δεκαετίες), ακόμα και σε επίπεδα υψηλότερα – μερικές φορές – από τις τιμές που θα πληρώνονταν τα προϊόντα

αν γινόταν εισαγωγή τους (δηλαδή σε επίπεδα ανώτερα από τις διεθνείς τιμές).

Ωστόσο όμως με το εισόδημα που εισπράττει ο Έλληνας γεωργός (και αυτός ο μεγαλοπαραγωγός) δεν μπορεί να ζήσει ανθρωπινά με τις σύγχρονες ανάγκες του – ούτε όπως ζει ο ανειδίκευτος εργάτης στην πόλη. Μεγαλοκτηματίες των χωριών δεν έχουν το εισόδημα ενός μικρού υπαλλήλου. Αυτή είναι η αλήθεια.

Κάτι λοιπόν φταίει βασικά ώστε και οι δύο – το Κράτος και οι αγρότες – να έχουν δίκαιο και άδικο συγχρόνως. Φαίνεται ότι και οι δύο δεν κάνουν, δυστυχώς, εκείνο που πρέπει και μπορούν να κάνουν: Δηλαδή να κατανοήσουν το πρόβλημα και να συνεργαστούν για τη λύση του.

Τον μεν Κράτος μένει, συνήθως, στα βραχυπρόθεσμα και τα επιφανειακά μέσα, κάνει μικροπολιτική, δεν προχωρεί αποφασιστικά στα ριζικά μέτρα εκείνα που θα μπορούσαν να αλλάξουν τη δομή της γεωργοκτηνοτροφικής μας παραγωγής. Τίποτα το ριζικό και στην έκταση και στη σοβαρότητα που χρειάζεται για την αλλαγή δεν γίνεται στα σοβαρά. Ούτε στο θέμα της γης, ούτε στο θέμα «μεσάζοντες», ούτε στο θέμα των συνεταιρισμών και των ομαδικών καλλιεργειών και εκμεταλλεύσεων, ούτε στο θέμα της κοστολογήσεως και το αγορανομικό, ούτε στο θέμα των κινήτρων, ούτε στο θέμα της ίσης αμοιβής για ίση εργασία αγροτών – εργατών, ούτε στο γενικότερο θέμα της ίσης μεταχειρίσεως αστών – υπαίθρου. Τα περισσότερα γίνονται από το Κράτος επιφανειακά και η κατάσταση διαιωνίζεται, με την ελπίδα

ότι θα τα ριξουμε κάποτε στην ΕΟΚ, θα απαλλαγούμε εμείς (οι κυβερνώτες) από τα προβλήματα και θα λυθούν από το Κοινοτικό Γεωργικό Ταμείο, ή θα δηλώνουμε αναρμοδιότητα και ύπαρξη απαγορεύσεων για στήριξη τιμών, επιδοτήσεις κ.λπ.

Από την άλλη πλευρά οι αγρότες μας δεν έχουν γνώση για το πρόβλημα. Πρόβλημα γι' αυτούς είναι ότι πρέπει να ζήσουν καλά με τη λίγη παραγωγή που κάνουν στα λίγα και σκορπισμένα χωράφια τους όπου σπαταλούν την εργασία τους. Πρόβλημά τους είναι ότι δεν μπορούν να αποκτήσουν όσα βλέπουν στην αγορά και στην τηλεόραση, όσα βλέπουν να αποκτούν όσοι έφυγαν ξυπόλυτοι από το χωριό, έγιναν θυρωροί, οικοδόμοι, υδραυλικοί κ.λπ., και απόκτησαν ρόδα και ύφος. Δεν βλέπουν, οι αγρότες, το βασικό πρόβλημα: ότι πρέπει να γίνουν περισσότερο παραγωγικοί και ότι πρέπει να συνεργαστούν συστηματικά για να αποκτήσουν οντότητα απέναντι στον μεσάζοντα που τους εκμεταλλεύεται, απέναντι στον αστό που επιβάλλει πολιτικά - συνδικαλιστικά τα συμφέροντά του, απέναντι στον πολιτικό και το Κράτος. Δεν προσέχουν οι αγρότες μας την επαγγελματική τους βελτίωση, την συνδικαλιστική τους οργάνωση, τη συνεταιριστική τους οργάνωση. Μένουν —στην ουσία— ξεκομμένοι από τους συγχωριανούς τους, δυσπιστούν

ή παρασύρονται, δεν κάνουν πραγματικούς Αγροτικούς Συλλόγους, δεν μπαίνουν για όλες τους τις δοσοληψίες στους Συνεταιρισμούς. Αυτό είναι το πρόβλημα.

Πότε λοιπόν Κυβέρνηση και Αγροτική Ηγεσία θα καθίσουν με κατανόηση και ειλικρίνεια γύρω από το ίδιο τραπέζι για να οργανώσουν ένα πρόγραμμα ρεαλιστικό, να ορίσουν κίνητρα, να καθορίσουν τρόπο ενεργείας, να χρησιμοποιήσουν τους κατάλληλους ανθρώπους —όχι τους θεατρίνους των επιδείξεων— και να πλησιάσουν συστηματικά τον κάθε αγρότη, να κάνουν τους αγρότες να καταλάβουν το πρόβλημα, να πείσουν τους αγρότες να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα για να βελτιώσουν οργανικά την κατάσταση;

Έτσι που πάμε τώρα, το μεν Κράτος διατυμπανίζει ότι κάνει πολλά και δίνει πολλά, και ζητά την ευγνωμοσύνη των αγροτών (το λένε δημόσια οι υπουργοί), οι δε αγρότες αποκαρδιώνονται, διαμαρτύρονται, δε βλέπουν προκοπή. Και ποιά τα αποτελέσματα; Μα υπάρχουν μάτια που δεν τα βλέπουν; (έστω και αν, από σκοπιμότητες, γυρίζουν αλλού το κεφάλι).

Και αν, ίσως, αυτό το αποτέλεσμα συμφέρει σε μερικούς, τί λενε όμως αυτοί που έχουν ευρύτερη αντίληψη, ηθική συνείδηση, αντικειμενική κρίση; Τί λείει η κάθε είδους Ηγεσία του τόπου μας; Δε θα λέγεται, λοιπόν, η αλήθεια; Δε θα γίνεται σοβαρή οργανωτική δουλειά;

(Από το περιοδικό «Θέματα Συνεταιρισμών και Αγροτικής Οικονομίας»
τεύχος 57 του 1979)

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,

25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens Greece.

CONTENTS OF No 55/1999

	Page
☐ Report of the U.N. General Secretary on the status and the role of cooperatives in the light of the new economic and social trends	129
☐ The legislative arrangements for social cooperatives in Greece	152
☐ Marcone, S., Promotion of new cooperative entrepreneurship	159
☐ Liagos, D., The evolution of the matters concerning the cooperative employees	162
☐ Published works of the eminent cooperator N. Kolymvas	169
☐ Voskoglou, M., Mathematical applications in solving problems of interest to cooperatives	174
☐ Legislation for cooperative banks	185
☐ Twenty years ago: An interesting article of A.N. Klimis: The State and the farmers	189

« ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ »

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437

Εκδότης - Διευθυντής: ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Εταιρείας:

Κώστας Παπαγεωργίου, Θησέως 10, Μαρούσι 151 24 - Αθήνα - Τηλ. 8027.807

Επιμέλεια: για τη συγκέντρωση της ύλης, έκδοση, κυκλοφορία και οικονομικά του περιοδικού: *Τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου*

Εισφορές προαιρετικές ετήσιες για την έκδοση του περιοδικού:

- *Για Ενώσεις Συνεταιρισμών, Κεντρικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Οργανισμούς : (όχι κατώτερες των 10.000 δρχ).*
- *Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς, άλλα Νομικά Πρόσωπα: (Οχι κατώτερες των 5.000 δρχ).*
- *Για άτομα (όχι κατώτερες των 4.000 δρχ).*
- *Για φοιτητές και νέους αγρότες (1.000 δρχ.)*

Εμβάσματα παρακαλούμε να γίνονται με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού κ. Γεωργ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμόρνη 17 121 (τηλ. 93.55.394) ή με κατάθεση στον λ/σμό 0020108124628 της ΑΤΕ (με αναγραφή του ονόματος καταθέτου και ειδοποίηση από αυτόν του ταμία)

Τυπογραφείο: *Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 5233.965*

Κυκλοφορία: **ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1999**

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΑΠΛΟΤΗΤΑΣ

Συνδετήρας.

Ένα πολυσύνθετο... απλό «εργαλείο».

Λιτό, λειτουργικό, έξυπνο, σίγουρο, ξεχωριστό, οικονομικό,
αποτελεσματικό, αξιόπραστο...

Κάπως έτσι φανταζόμαστε στη ΣΥΝΕΔΙΑ τη Διαφήμιση και κάπως
έτσι προσπαθούμε να την αξιοποιούμε καλύτερα.

Κάπως έτσι, κοντά της, μάθαμε να ΣΥΝΔΕΟΥΜΕ ΤΟ ΑΠΛΟ ΜΕ ΤΟ
ΧΡΗΣΙΜΟ.

SYNEDIA S.A.

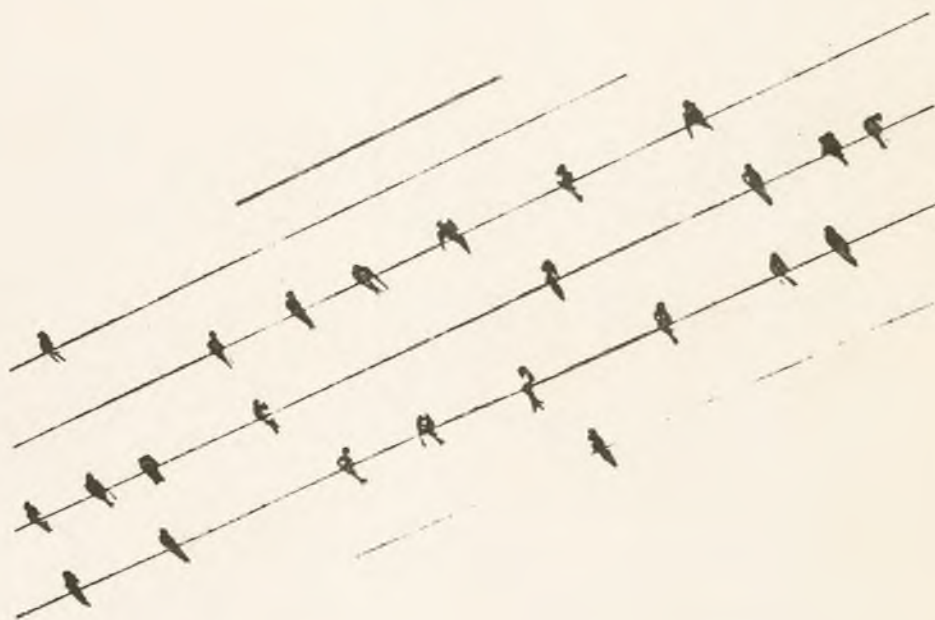
ADVERTISING

Καλλιρρόης 103 & Λεωφ. Συγγρού, 176 71 Καλλιθέα - Αθήνα

Τηλεφωνικό Κέντρο: 9213370, Fax: 9213045

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο